EXPOSITIO ANATOMICA STRUCTURAE CORPORIS HUMANI

JAC. BENIGNI WINSLOW
IN UNIVERS. PARIS. ANAT. ET CHIR. PROF. SEN. ATQUE MED. DOCTORIS, REGII IN LING. TEUTONICA INTERPRETIS, ACAD. REG. GALL. SCIENT. ALIARUMQUE SOCII.

E GALLICO LATINE VERSA,

CUM FIGURIS AENEIS EARUMQUE EXPLICATIONE.

TOMI QUARTI PARS PRIMA.

CUM PRIVILEGIIS.

FRANCOFURTI & LIPSIAE.
Sumptibus JOAN. GOTHOFR. BAUERI.
M DCC LIII.

INDEX

Tractatuum, Titulorum atque praecipuarum Materiarum, quae in Quarti hujus Operis Tomi Parte Prima continentur.

(Nota. *Primus Numerus Paragraphum, & ſecundus Paginam indicat.*)

TRACTATUS DE ABDOMINE.

	Num.	Pag.
DElineatio & Diſtributio hujus Tractatus,	1	1
Conformatio externa Abdominis, .	2	1
Tegumenta Abdominis, . . .	13	4
Cavitas Abdominis, . . .	19	6
Peritonaeum, ...	22	7
Nota in Vaſa Umbilicalia, . .	41	13
Ventriculus, ...	43	13
Inteſtina in genere, . . .	87	25
Inteſtina Tenuia, . . .	102	28
Duodenum, ...	104	29
Nota, ...	119	33
Inteſtinum Jejunum, . . .	120	33

	Num.	Pag.
Inteſtinum Ileum, . .	132	36
Inteſtina craſſa, . . .	136	38
Inteſtinum Caecum, . . .	138	38
Inteſtinum Colon, . . .	147	41
Valvula Coli, ...	157	43
Inteſtinum Rectum. Anus, .	170	46
Muſculi Anus, . . .	179	49
Meſenterium, Meſocolon, &c. .	196	53
Glandulae Meſentericae, . .	208	57
Vaſa Lymphatica, Venae Lacteae, .	211	58
Arteriae & Venae Inteſtinorum, .	225	62
Nota in haec Vaſa, . . .	241	66
Nervi Inteſtinorum, . . .	242	67
Duodeni, . . .	ibid.	
Jejuni, Ilei, Glandularum Meſentericarum, . . .	243	67
Caeci, . , . .	244	67
Arcus Coli, . . .	245	67
S Romani, . . .	246	67
Recti, . . .	247	67
Anus ipſiusque Muſculorum, .	248	67
Epiploon, Appendices Adipoſae, .	249	67
Hepar, . . .	251	68
Vena Portae Hepatica, . .	276	75
Pori Biliarii. Ductus Hepaticus, .	278	76
Venae Hepaticae, . .	279	76
Nota in diſſectionem Hepatis, .	281	76
Arteria Hepatica. Nervi, .	282	77
Nota in Capſulam, . . .	283	77
Tunica. Textum Filatum, .	284	78
Vaſa Lymphatica, . . .	285	78
Grana Glanduloſa, . .	286	78
Ductus Cholidochus, . . .	289	79
Veſicula Fellis, . . .	291	80
Tunicae, . . .	293	81

	Num.	Pag.
Ductus Hepati-Cyſtici, . .	297	81
Collum, Ductus Cyſticus, .	298	82
Annotationes in Vaſa, &c. Hepatis, .	306	85
Nota in Uſus, . . .	319	88
Pancreas, ...	320	89
Pancreas parvum, ...	325	90
Nota in uſus, . .	329	92
Lien, ...	330	92
Epiploon, parvum Epiploon, Appendices Epiploicae, ...	352	98
Inteſtinorum, Meſenterii, Venarum Lactearum, Hepatis, Pancreatis, Lienis, Epiploi, &c. Uſus, .	372	105
Renes, Ureteres, . . .	392	111
Pelvis Renum, . .	416	118
Ureteres, . . .	418	118
Nota in examen harum partium, .	431	123
Glandulae Supra-Renales, Capſulae Atrabiliariae communiter dictae, .	432	123
Nota in ſitum harum Glandularum, .	443	127
Veſica, ...	449	129
Nota in Sphincterem Veſicae, .	465	133
Partes Naturales Sexus Maſculini, .	466	134
Arteriae Spermaticae, . .	470	135
Venae Spermaticae, . .	476	136
Teſticuli, . . .	483	138
Epididymis, . .	490	140
Scrotum, . . .	494	141
Dartos, . . .	499	143
Vaſa Deferentia, . .	505	144
Tunicae Teſticulorum, .	514	146
Tunica Vaginalis, . .	515	147
Cremaſter, . . .	519	148
Corpora Cavernoſa, . .	524	148
Urethra, . . .	531	150
Bulbus Urethrae, . . .	534	151
Proſtatae, . . .	535	152

	Num.	Pag.
Glans, . . .	538	153
Caruncula, . .	544	154
Veſiculae Seminales, . .	546	155
Lacunae Urethrae, . .	554	157
Antiproſtatae, . .	556	158
Orificium Urethrae, . .	557	158
Involucra communia, . .	559	159
Praeputium. Sutura, . .	560	159
Ligamentum ſuſpenſorium, .	565	160
Muſculi, . . .	568	161
Arteriae, . . .	577	164
Venae, . . .	581	165
Nervi, . . .	586	167
Partes Naturales Sexus Foeminini, .	590	168
Uterus, . . .	591	168
Ligamenta lata, . .	603	171
Ovaria, . . .	605	172
Tubae Fallopianae, . .	608	173
Vaſa Sanguifera, . . .	615	174
Nervi. Vaſa Lymphatica. Ductus Lactei, ...	624	177
Pubes, ...	625	178
Sinus; Alae, . . .	626	178
Lacunae, ...	629	179
Clitoris, ...	632	180
Nymphae, ...	640	182
Urethra, . . .	642	183
Vagina Uteri, . . .	646	184
Circulus Membranaceus, . .	654	185
Carunculae, . . .	655	186
Plexus Retiformis, . . .	656	186
Nota in Ligamenta quaedam Veſicae, .	659	187

TRACTA-

TRACTATUS DE PECTORE.

	Num.	Pag.
Delineatio & Diſtributio hujus Tractatus,	1	189
Conformatio externa Thoracis, .	2	189
Cavitas Pectoris, . . .	5	191
Mammae, ...	7	191
Corpus Mammae, . .	10	192
Ductus Lactei, . .	13	193
Areola, ...	14	194
Papilla, ...	17	194
Pleura, Mediaſtinum, . .	25	197
Nota in Pleuram, . .	36	201
Thymus, . .	37	201
Cor, ...	40	202
Ventriculi, . . .	44	204
Valvulae, ...	58	207
Aorta in genere, . . .	63	209
Arteria Pulmonalis in genere, .	64	209
Auriculae, ...	65	210
Arteriae & Venae Coronariae, . . .	70	212
Situs ſpecialis Cordis, . .	74	214
Pericardium, . . .	78	215
Syſtole, ...	87	218
Diaſtole, ...	88	218
Circulatio, . . .	89	219
Pulmones, ...	94	220
Bronchia, ...	100	221
Veſiculae Bronchiales, . .	104	222
Lobuli, ...	105	223
Textum Interlobulare, . .	106	223
Rete Vaſculoſum, . . .	109	224
Vaſa Sanguifera, . . .	110	224
Arteria Pulmonalis, . .	111	224
Venae Pulmonales, . . .	112	224

INDEX.

	Num.	Pag.
Arteriae & Venae Bronchiales, .	114	225
Nota in Anaſtomoſes, . .	116	226
Nervi, ...	124	227
Vaſa Lymphatica, . . .	125	228
Ligamenta, . . .	126	228
Arteria Aſpera, . . .	127	229
Nota in Textum Celluloſum, .	141	233
Glandulae Bronchiales, . .	143	233
Nota in Tunicas, . .	144	234
Nota in Laryngem, . .	156	238
Oeſophagus, ...	157	238
Ductus Thoracicus, . . .	163	240

EXPO-

EXPOSITIO ANATOMICA STRUCTURAE CORPORIS HUMANI.

TRACTATUS DE ABDOMINE.

IN Tractatu Synoptico Partium Corporis Humani Expoſitionem atque Diviſionem Abdominis in genere, cum Partium ipſius externarum & internarum, tam earum e quibus componitur, quam earum quas continet quasque ſuſtinet, Enumeratione admodum ampla tradidi. Unde eadem generaliora hic repetere inutile eſt. Nihilominus ſuadeo, ut antequam quis ad ſpecialiora, de quibus in peculiari hocce Tractatu agitur, progrediatur, eadem relegantur.

CONFORMATIO ABDOMINIS EXTERNA.

2. Tota Abdominis extenſio anterius convexitatem oblongam inſtar fornicis ovalis in ſtatu

naturali plus minusve prominentis, ſecundum majorem vel minorem corpulentiam, prouti magis minusve ab alimentis, potulentis &c. vacuum aut repletum exiſtit, aut ſecundum diverſos Graviditatis gradus, format. Regio Hypogaſtrica & Umbilicalis magis quam Epigaſtrica hiſce varietatibus obnoxiae ſunt.

3. In lateribus inter Hypochondria atque Coxas Abdomen ordinarie parumper arctatum eſt. Poſterius in medio Regionis Lumbaris, leviter depreſſum exiſtit, atque ſpeciem concavitatis transverſalis format, quae curvaturae naturali Portionis Lumbaris Spinae Dorſi, de qua in Tractatu de Oſſibus diximus, reſpondet.

4. Haecce Abdominis convexitas anterior, haecque Regionis Lumbaris depreſſio, prouti ſtamus, ſedemus, in genua procumbimus, juxta totam longitudinem extenſi aut Femoribus flexis cubamus, variant. Id quod a ſitu peculiari, quem quilibet horum ſituum Pelvi Oſſium Innominatorum conciliat, dependet.

5. Quando ſtamus, Abdominis convexitas & Lumborum concavitas notabiliores quam in quamplurimis aliis ſitubus exiſtunt. Tunc enim inferior Oſſis Sacri extremitas magis recedit, & per conſequens Oſſa Pubis proportionate depreſſa ſunt. Ob huncce Pelvis ſitum Inteſtina naturaliter verſus anteriora prolabuntur, atque Abdomen propellendo, ipſius convexitatem augent, dumque eodem tempore inflexio Vertebrarum Lumbarium eadem ex ratione major fit, depreſ-

ſionem

ſionem quoque Lumborum magis viſibilem reddit.

6. Quando in Genua procumbimus, Oſſa Pubis magis adhuc quam quando ſtamus deprimuntur; id quod nonſolum Lumbis majorem cavitatem atque Abdomini ipſiusque Viſceribus majorem declivitatem conciliat, ſed & ipſius Muſculis ſpeciem vellicationis cauſatur, a qua certae perſonae magnum incommodum percipiunt, ita ut plane in animi deliquium inde cadant.

7. Major haec Pubis depreſſio quando Genubus incumbimus, ex parte a tenſione utriusque Muſculi Gracilis anterioris, cujus Tendo inferior in hocce ſitu cum violentia infra Trochleam Condyloïdeam Femoris trahitur, dependet.

8. Quando modo quam maxime conſueto, atque ita ſedemus, ut Femora ſecundum ipſorum longitudinem cum plano ſellae in eadem fere linea horizontali conſtituta ſint, tunc cavitas ſive depreſſio Lumborum atque prominentia Abdominis imminuuntur.

9. In hocce ſitu, cum Pelvis Tuberibus Oſſis Iſchii innitatur, haecque Tubera proxime Pelvis partem anteriorem ſint, accidit, ut Truncus, dum toto ſuo pondere Oſſi Sacro incumbit, Pelvim poſteriora verſus deprimat, atque eandem anterius attollat.

10. Quando juxta totam longitudinem extenſi aut in Dorſo, Femoribus penitus extenſis cubamus, Abdominis convexitas minor eſt, aſt eodem tempore parumper tenſum minusque flexibile

bile exiſtit; cum e contrario, Femoribus tunc temporis plicatis aut elevatis, molliuſculum nec tenſum ſentiatur. In hocce ſitu quoque Regio Lumbaris complanata quaſi minusque depreſſa reperitur.

11. Quotiescunque in eodem hocce in Dorſo ſitu Caput elevamus, aut minimum niſum idem elevandi inſtituimus, in anteriore Abdominis parte ſpeciem tenſionis magis minusve rigidae, ſecundum gradus niſus quos ad Caput elevandum impendimus, ſentiemus.

12. Varietates hae & hae conformationis externae Abdominis mutationes tantam cum quamplurimis aliis Phaenomenis in oeconomia Animali Corporis Humani affinitatem alunt, ut nimis prolixum, quin a ſcopo alienum foret, omnia eorundem peculiaria in Opere Anatomiae tantum deſtinato explicare, in quo quantum poſſibile ad bonam Expoſitionem verae Structurae reſpicere atque primarios illius uſus indicare contenti eſſe debemus. Reliquum ad Opus peculiare pertinet, quemadmodum in initio praeſentis monui.

TEGUMENTA ABDOMINIS.

13. Generaliter de illis in Tractatu Synoptico locutus ſum. Cutis ſuperficies minus hic quam alibi Papillis ſive Tuberculis mammillanis notata eſſe videtur. Anterior hujus Cutis portio nonſolum tenuior eſt atque Textum magis ſtrictum quam portio poſterior, quemadmodum jam in loco citato indicavi, conſtituit; ſed Textum hoc id

id inſuper peculiare habet, quod latitudo ipſius naturaliter multum & per certum temporis ſpatium, quandoque modo extraordinario, absque ut ipſius craſſities proportionate imminuatur, augeri poſſit.

14. Epidermis quoque naturaliter peculiaris hujus circumſtantiae particeps eſt. Non niſi de illo quod in ſtatu corpulentiae atque graviditatis naturali obſervatur hic mihi ſermo eſt. In ipſo hujus Cutis Texto ipſiusque Epidermide nondum veram ſtructuram, a qua peculiaris haec circumſtantia dependet, evolvere potui. In cadavere Foeminae cujus Venter arctatus atque depreſſus erat, magnum tantum numerum Rhomborum ſuperficialium inſtar Retis in ſuperficie Cutis Ventris diſpoſitorum obſervavi.

15. Veſtigia ſuperficialium horum Rhomborum in Epidermide erant. Ex pluribus lineis admodum ſubtilibus, quae conjunctim parvam latitudinem efficiebant, compoſiti erant. Areae ſive Maculae horum Rhomborum, quae duas circiter lineas latitudine aequare videbantur, planae atque maxime tenues erant.

16. Ea methodo, qua Steno Cadavera aperiebat, dum duas inciſiones longitudinales in Tegumentis inſtituebat, atque faſciam Cutis & Membranae Adipoſae in ſitu ſuo relinquebat, evidenter admodum productionum Aponevroticarum ſive Tendinoſarum concurſus, & iſte Arteriarum, Venarum Nervorumque pro compoſitione Cutis Abdominis demonſtratur. Idem artificium quo-

que in illa, quae aliis in locis invenitur, adhiberi poteſt, quemadmodum in peculiari Opere indicabo.

17. Cellulae Membranae Adipoſae, convexitatem Abdominis contegentes, admodum regulariter diſpoſitae ſunt, imo ſpecie ordinis quam maxime ſymmetrici gaudent. Diſpoſitionem hancce ope methodi, qua ad aperienda Cadavera in Curſibus meis Anatomicis, tam publicis quam privatis, ſemper uſus ſum, detexi. Methodus haecce eſt, ut in Tegumentis infra Umbilicum duae inciſiones obliquae, una ſcilicet in quolibet latere ab Umbilico ad Inguen uſque fiant, atque ita portio angularis horum Tegumentorum ſeparetur, quam poſtmodum ſupra Partes Naturales inverto, quo iisdem durante Demonſtratione tegminis loco ſit.

18. Portione hac triangulari ita inverſa, in ſuperficie Membranae Adipoſae interna linea longitudinalis inſtar ſpeciei Suturae, per occurſum horum Ordinum Celluloſorum, qui ſucceſſive unus ſupra alterum e regione Lineae Albae Muſculorum Abdominis Angulos formant, in conſpectum prodit. Cellulae horum Ordinum reliquis oblongiores, & ovales quaſi, inſtar granorum Frumenti ſunt.

CAVITAS ABDOMINIS.

19. *Compoſitio.* Apex Xiphoïdes Sterni, Portiones Cartilaginoſae ultimi Paris Coſtarum Verarum, iſtae quatuor Parium ſequentium Spuriarum,

rum, quintum ſive omnium Coſtarum ultimum Par integrum, quinque Vertebrae Lumborum, & Oſſa Innominata cum Oſſe Sacro atque Coccyge, Congeriem hujus Cavitatis formant.

20. Diaphragma, Muſculi in ſpecie Muſculi Abdominales dicti, Muſculi Quadrati Lumborum, Muſculi Pſoae & Muſculi Iliaci, Coccygis atque Inteſtini Recti Muſculi, ipſius circumferentiam potiſſimum efficiunt, cujus tota ſuperficies interna Expanſione Membranacea, quae Peritonaeum dicitur, inveſtitur. Totum Tegumentis, de quibus modo dixi, cooperitur. Muſculorum Longiſſimorum Dorſi, Sacro-Lumbarium, Vertebralium, imo etiam Glutaeorum &c. portiones tanquam hujus cavitatis acceſſio hic addi poſſent.

21. *Figura interna.* Irregulariter ovalis quamvis ſymmetrica exiſtit. Anterius uniformiter fornicata ſive ovalis eſt, maximaque ipſius capacitas regioni Umbilici atque parti vicinae Hypogaſtrii reſpondet. Superius portione fornicis admodum inclinati limitatur. Poſterius per Columnae Vertebralis Lumborum prominentiam in duos Receſſus ſive Locellos dividitur. Inferius ad parvum Pelvis marginem uſque pedetentim anguſtatur, & ſtatim poſtea ad Coccygem & ad Tubera Oſſium Iſchii uſque pauxillum adhuc latior evadit, ubi per intervallum trium harum partium finitur.

PERITONAEUM.

22. Muſculis Abdominalibus diſſectione ablatis, Involucrum ſtatim Membranaceum admodum

notabile internae Muſculorum Transverſorum ſuperficiei, iſtique totius reliqui Cavitatis Abdominis, cujus Viſcera inſtar ſpeciei ſacci contegit atque involvit, immediate adhaerens occurrit. Peritonaei nomen eidem impoſuerunt, terminus Graecus cujus radix circumtendere ſignificat.

23. Peritonaeum in genere Membrana Texti admodum ſtricti, nihilominus maxime flexibilis eſt, quod magnam extenſionem pati poteſt, qua ceſſante ſeſe iterum in ordinarium ſuum ſpatium, ſive iſtud, quo antea praeditum fuit, reſtituere poteſt. Id quod in graviditate, in Hydrope, & in iis quorum Venter corpulentia aut repletione turget, videmus.

24. Secundum ipſius in latum extenſionem ad minimum e duabus portionibus, una interna & altera externa, compoſitum eſſe videtur; quas Portiones plures Anatomici pro duarum Laminarum Membranacearum revera diſtinctarum duplicatione habuerunt. Aſt proprie loquendo, non niſi unica nomen Laminae Membranaceae meretur; Portio ſcilicet interna, quae corpus quaſi Peritonaei conſtituit. Portio externa non niſi ſpecies Apophyſis Fibroſae ſive Follicoſae internae exiſtit. Admodum apte Textum Peritonaei Celluloſum appellatur.

25. Vera Lamina Membranacea, communiter Lamina interna dicta, in latere, quod Cavitatem & Viſcera Abdominis reſpicit, admodum laevis & polita eſt; ipſiusque facies ſive ſuperficies interna ſemper Sero madida reperitur, quod

per

per Poros fere inſenſibiles exudare videtur.

26. Pori hi quando Portio Peritonaei ſuper apice Digiti invertitur, atque ſuper eodem hinc & illinc trahitur, deteguntur; tunc enim Pori dilatati percipiuntur, atque guttulae admodum diſtincte ex iisdem etiam absque microſcopio prodire cernuntur.

27. Fontes harum Guttularum atque hujus Seri faciei internae Peritonaei nondum bene cogniti ſunt. Per Tranſudationem fortaſſis aut per Tranſpirationem, qualis in apertura animalium recenter mactatorum obſervatur, contingit. Grana albicantia quae in certis ſubjectis morbo defunctis ibi inveniuntur, nihil pro Glandulis decidunt, quas in ſtatu naturali hic adeſſe contendunt.

28. Textum celluloſum ſive portio Peritonaei externa partibus internos Cavitatis Abdominis Parietes formantibus fortiter adhaeret. Non ubique aequali craſſitie gaudet. Quibusdam in locis admodum parum, imo, fere plane nihil apparet, uti in portionibus Tendinoſis ſive Aponevroticis Faciei internae Muſculorum Transverſorum atque Faciei inferioris Diaphragmatis.

29. In aliis locis craſſius exiſtit, atque Cellulas in Folia admodum ſubtilia expanſas format, quae morbo quandoque adeo lata atque adeo craſſa redduntur, ut pro totidem Laminis peculiaribus habeantur.

30. Dantur loca ubi Textum hoc Membranae Adipoſae plane ſimile eſt, quoniam ibi Pinguedi-

ne repletur, uti in latere & circa Renes, juxta longitudinem portionum carnoſarum Muſculorum Transverſorum, quibus adhaeret, contingit. Craſſities ipſius certas partes, uti Veſicam, Ureteres, Renes, Vaſa Spermatica, &c. undique circumdat. Id quod communiter & improprie Peritonaei Duplicatio appellatur.

31. Textum Celluloſum praeter diverſas ſuas craſſities proceſſibus quoque inſtructum eſt, quos Productiones Peritonaei vocarunt. Duae ſunt quae Funiculos Vaſorum Spermaticorum in Viris atque Funiculos Vaſculoſos, vulgariter Ligamenta Uteri Rotunda comitantur atque involvunt. Duae aliae adhuc reperiuntur, quae infra Ligamenta Fallopii ſive Ligamenta Tendinoſa Muſculorum Abdominalium, cum Vaſis Cruralibus, quae involvunt, excurrunt, & poſtmodum ſenſim ſenſimque, ea proportione qua deſcendunt, obliterantur.

32. Quatuor hiſce Texti hujus Celluloſi Peritonaei Proceſſibus quintus addi poteſt, qui ſupra Collum Veſicae extenditur; & forſitan ſextus qui poſtea Inteſtinum Rectum comitatur. Omnes hi Proceſſus extra Cavitatem Abdominis porriguntur, atque externi vocari poſſunt, ut ab aliis qui interius excurrunt, internique audiunt, de quibus in ſequentibus ſermo erit, diſtinguantur.

33. Magna Vaſa Sanguifera, Aorta ſcilicet atque Vena Cava itidem craſſitiei Portionis Celluloſae Peritonaei includuntur. Uno verbo Textum hoc immediate & in ſpecie partes & Organa, quae com-

communiter in Peritonaei Duplicatione ſita eſſe dicuntur, involvit.

34. Vera Lamina ſive Portio Peritonaei Membranacea mediante Portione Celluloſa ſuperficiei internae Cavitatis Abdominis annectitur; aſt in Hominibus naturaliter externos Portionis Celluloſae Proceſſus minime comitatur. Proceſſuum horum Baſin ſive originem, absque ut ſuperficiei parallelum interrumpat aut mutet, ſimpliciter contegit.

35. Portio haec etiam Proceſſibus, qui vero ab iſtis Portionis Celluloſae maxime differunt, gaudet, nam ab exteriori introrſum procedunt, id eſt, a convexitate magni Sacci Peritonaei in ipſam Sacci cavitatem, quidam magis, quidam minus, & quidem diverſis modis procedunt, fere quaſi magnus Follis luſorius in diverſis convexitatis ſuae locis ab exteriori introrſum depreſſus eſſet, haeque depreſſiones in cavitatem Follis luſorii procederent. Follis magni luſorii loco Veſicam magnam quis ſibi praeſentare poteſt.

36. Quidam horum Proceſſuum internorum ſive Depreſſionum verae Laminae ſive Portionis Membranaceae Peritonaei inſtar Duplicationis ſimpliciter replicatae ſunt, quaedam inſtar ſaccorum ſive marſupiorum inverſorum, quae Viſcus quoddam involvunt, expanſae ſunt; quaedam ab initio per Duplicationem producuntur, atque poſtea per ſeceſſionem cavam, quae itidem Organon quoddam includit, terminantur; quaedam alternatim in ſimplices Duplicationes & in cavitates peculiares extenduntur; inveniuntur denique, quae in cavi-

cavitate magni Sacci Peritonaei levem tantum eminentiam faciunt.

37. Ad primam harum quatuor aut quinque ſpecierum Proceſſuum ſive Productionum internarum Peritonaei Ligamenta Membranacea Abdominis, uti iſta Hepatis, Coli, &c. referri poſſunt. Secunda ſpecies in Membrana Hepatis externa; tertia in Meſenterio; quarta in Meſocolo; quinta in Renibus & in Ureteribus occurrit.

38. Portio Celluloſa Peritonaei, praeter Proceſſus ſuos externos, de quibus ſuperius dixi, totidem quoque internis quam Portio Membranacea praedita eſt, cujus cunctas Duplicationes occupant, cunctasque cavitates in latere Viſcerum, quae cavitates hae involvunt, inveſtiunt.

39. Uſus Peritonaei in genere ex ejusdem Expoſitione quam modo tradidi, ſatis ſuperque eluceſcunt. Primarii ſunt Abdominis cavitatem inveſtire, Viſcera in hoc Ventre contenta ceu in ſacco communi involvere; iisdem Tunicas ſive Involucra peculiaria ſubminiſtrare, Proceſſus, Ligamenta, Inſertiones, Replicationes, Vaginas, &c. formare, quemadmodum in ſequentibus videbimus.

40. Ros ſubtilis qui ex interna Peritonaei ſuperficie ubique exudat, incommoda, quae a continuo attritu & jactationibus magis minusve notabilibus, quibus Viſcera Abdominis ex parte naturaliter, & ex parte occaſione diverſorum motuum externorum expoſita ſunt, accidere poſſent, impedit.

NOTA.

NOTA.

41. Communiter mos eſt, ut, antequam Peritonaeum aperitur, quatuor Funiculi Ligamentoſi, Vaſa Umbilicalia dicti, monſtrentur, quoniam Umbilico adhaerent, & tres ex his Funiculis una ſcilicet Vena Umbilicalis & duae Arteriae Umbilicales in Foetu revera Vaſa fuerunt. Mos hic in Demonſtrationibus Anatomiae publicis, ubi unicum tantum Cadaver totam ſuppellectilem conſtituit, neceſſitatis ſpecies eſt. Interim eorundem Deſcriptionem ad alia hujus Tractatus loca, iſtam ſcilicet Ligamenti Venoſi ad Hiſtoriam Hepatis, iſtam duorum Ligamentorum Arterioſorum atque quarti Ligamenti, quod Urachus dicitur, ad expoſitionem Veſicae relego.

42. Quodlibet trium horum Funiculorum ſive Ligamentorum Umbilicalium in Duplicatione Proceſſus Membranacei, quem Peritonaeum e latere cavitatis Abdominis inſtar Falcis emittit, includi atque ſuſtentari hic ſignificare ſufficit. Anno 1726. in Scholis Medicinae in Diſſectionibus atque Demonſtrationibus quas ipſe publice inſtitui, modum, quo Umbilicales hae Falces bene monſtrari, & a Funiculis Ligamentoſis diſtingui poſſint, indicavi.

VENTRICULUS.

43. *Situs generalis.* Stomachus, alias Ventriculus dictus, magnum Receptaculum Sacci inſtar eſt, partim in Hypochondrio ſiniſtro, & partim in Epigaſtrio locatum.

44. *Figura.* Stomachi figura iſti Uterculi ſimilis eſt, id eſt, oblonga, incurvata, in una extremitate ampla atque magna, in altera arctata atque parva exiſtit. Figura haec Ventriculo flatu, aut alia quadam materia liquida mediocriter repleto melius apparet.

45. *Partes externae.* Curvatura Ventriculi duos in eodem Arcus, unum magnum, qui juxta longitudinem maximae ipſius convexitatis excurrit, & unum parvum huic directe oppoſitum diſtinguendi anſam praebet. Duos hoſce Ventriculi Arcus Curvaturam magnam & Curvaturam parvam voco, atque portiones laterales quae inter duas Curvaturas ſive Arcus ſunt, Ventriculi Facies ſive Latera appello.

46. Ventriculus ſive Stomachus duabus extremitatibus, una magna & altera parva inſtar Infundibuli incurvati gaudet. Duabus aperturis praeditus eſt, quae Stomachi Orificia vocantur, unum inter magnam extremitatem & parvam Curvaturam; alterum in apice extremitatis arctatae. Prior apertura continuatio Oeſophagi eſt, & poſterior cum Canali Inteſtinorum congreditur. Haecce ultima apertura in ſpecie Pylorus vocatur.

47. *Situs ſpecialis.* Stomachus non in Hypochondrio ſiniſtro nec in Regione Epigaſtrica eo modo, uti quamplurimae Figurae eundem praeſentant, ſitum obtinet. Transverſim oblique & lateraliter fere hic jacet, ita ut magna extremitas cum Orificio vicino hujus extremitatis in ſiniſtro, & parva extremitas cum ſuo Orificio ſive Pyloro

in

in dextro latere, altero inferius magis, magisque inclinatum exiſtat. Unde haec duo Orificia cum Veteribus Anatomicis in Orificium ſuperius & in Orificium inferius diſtingui debent.

48. Magna Ventriculi extremitas in Hypochondrio ſiniſtro, ordinarie immediate infra Diaphragma eſt. Interim Orificium vicinum ſive Orificium Ventriculi ſuperius non ibidem reperitur. Fere e regione & prope medium corporis ultimarum Vertebrarum Dorſi exiſtit.

49. Parva Stomachi extremitas non ad dextrum Hypochondrium uſque extenditur. Ab anteriori retrorſum verſus Orificium ſuperius oblique incurvatur, ita ut Pylorus duos circiter transverſos digitos a corpore Vertebrarum, immediate infra parvam Hepatis portionem, per conſequens in eadem circiter diſtantia inferius magis magisque anterius quam alterum Orificium diſtet. Haecce Stomachi extremitas quandoque e latere magnae Curvaturae peculiari dilatatione praedita eſt.

50. Secundum particularem huncce & quam maxime naturalem ſitum, Stomachus, inprimis quando repletus eſt, ita locatur, ut magna Curvatura antrorſum magis quam deorſum, atque parva Curvatura retrorſum magis quam ſurſum vertatur.

51. Una Facierum ſive convexitatum lateralium ſuperiora & altera inferiora reſpicit. Neque anterius neque poſterius ſitae ſunt, quemadmodum in Cadavere aperto, in quo Inteſtina non amplius ſitum huncce naturalem ſuſtinent, ſeſe ſiſtunt.

52. Si Ventriculus juxta longitudinem ſuarum Cur-

Curvaturarum in duas dimidias partes aequales dividitur, quod duo Orificia non in eodem hujus diviſionis plano conſtituta ſint, quemadmodum quis juxta vulgarem ideam ſibi imaginari poſſet, ſed quod Orificium Diaphragmaticum in Facie, quam ego ſuperiorem voco, atque Orificium Inteſtinale in Facie inferiore integrum maneat, videbimus.

53. Tantum itaque abeſt ut Corpus Ventriculi idem cum Oeſophago Planum conſtituat, quemadmodum Figurae ſecundum Stomachum ex Abdomine exemtum, atque tabulae aut aſſeri impoſitum delineatum eundem praeſentant; ſpeciem potius Anguli ſive Plicae format; quae Plica parvum Muſculum Diaphragmaticum tranſeundo, ut Orificium ſuperius pauxillum retrorſum vertatur, efficit.

54. *Structura.* Ventriculus ex pluribus partibus compoſitus eſt, quarum primariae diverſa Strata ſunt, quae ipſius craſſitiem formant, quaeque Anatomici Tunicas appellant. Eorundem quatuor ordinarie numerantur, quae poſtmodum ſubdividuntur, Externa ſcilicet Communis, Muſculoſa ſive Carnoſa, Nervea ſive Aponevrotica, Villoſa ſive Interna.

55. Prima Tunica ſive extima ſimpliciter Membranacea eſt, atque una e Productionibus internis ſive continuatio Peritonaei exiſtit. Id quod ex Orificii ſuperioris connexione cum Diaphragmate clare eluceſcit, ubi Tunica externa ſive Membrana Stomachi revera cum Membrana ſuperficiem Dia-

Diaphragmatis inferiorem inveſtiente continuatur. Id quod eandem Tunicam Communem vocare occaſionem ſubminiſtravit.

56. Secunda Tunica, quae Carnoſa ſive Muſculoſa eſt, e pluribus Fibrarum Planis, quae ad duo primaria, unum internum & alterum externum, referri poſſunt, componitur. Planum externum in diverſos ſenſus longitudinale eſt, atque directionem curvaturarum & convexitatum Stomachi aliquo modo ſequitur. Planum internum transverſim circulare eſt.

57. Fibrae Plani externi Tunicae Carnoſae per intervalla oblique incedunt, & in pluribus locis per parvas lineas obliquas, albicantes & quaſi tendinoſas interrumpuntur. Planum hocce externum Plano ſive Faſciculo peculiari, qui juxta longitudinem parvi Arcus ſive Curvaturae reperitur, cujusque Fibrae minus obliquae quam iſtae magni Plani apparent, corroboratur.

58. Fibrae Plani interni ſive circularis Tunicae Carnoſae Ventriculi iſtis Plani externi robuſtiores exiſtunt. Segmenta potius Circulorum, quae per intervalla invicem uniuntur, quam Circuli integri ſunt; nam itidem per quamplurimas parvas albicantes & quaſi tendinoſas, admodum obliquas lineas Retis ſpeciem conjunctim praeſentantes, cujus Areolae ſive Maculae transverſim admodum anguſtae ſunt, interrumpuntur.

59. Circuli hi ſive Circumferentiae Circulares ea proportione qua ſupra magnam Ventriculi extremitatem procedunt, imminuuntur, ibique ſpe-

ciem Vorticis carnoſi formant, cujus centrum in medio hujus extremitatis eſt.

60. Inter Planum externum atque internum, circum Orificium ſuperius, duo Plana peculiaria, transverſum circiter digitum aut ultra lata & admodum obliqua reperiuntur, quae Orificium hoc reciproce amplectuntur, & in utroque latere in occurſu ſuo ſupra Facies laterales, ubi diſperguntur, ſeſe decuſſant.

61. Juxta longitudinem medii cujuslibet Faciei lateralis parvae extremitatis, Faſcia Tendinoſa ſive Ligamentoſa tres quatuorve lineas lata, quae in Pyloro finitur, adeſt. Duae hae Faſciae inter Tunicam externam ſive communem & Tunicam Carnoſam ſunt, atque externae fortiter adhaerent.

62. Inter Tunicam externam ſive Membranaceam atque Tunicam Carnoſam Textum Celluloſum reperitur, quod Tunicae externae fortiter adhaeret, atque inter Fibras Carnoſas ad tertiam uſque Tunicam repit, quemadmodum, quando Textum hoc flatu diſtenditur, demonſtrari poteſt. Pro Tunica peculiari ſub nomine Tunicae Celluloſae idem venditant; ſed non niſi Tunicae Membranaceae portio, uti Portio Celluloſa Peritonaei eſt.

63. Tertia Tunica, Tunica Nervea communiter dicta, convexitate ſua magnam Reticulatam Vaſorum Capillarium atque Nervorum diſtributionem ſuſtinet. Concavitate ſua Textum admodum laxum & Spongioſum quaſi ſive Filatum conſtituere videtur, in quo quamplurima parva Grana

Grana Glanduloſa, inprimis in latere parvae Curvaturae, & circum Pyloricam Ventriculi extremitatem hoſpitantur.

64. Textum hoc Spongioſum ſpeciei Xylini admodum ſubtilis ſimile eſt. Optime per paucam in aqua clara macerationem, qua in parvo temporis ſpatio multum intumeſcit, apparet. A Tela Filorum Ligamentoſorum ſive Aponevroticorum admodum ſubtilium & oblique decuſſatorum, iſti tertiae Tunicae Inteſtinorum, de qua inferius dicam, fere ſimili ſuſtinetur, atque convexitati Tunicae Villoſae Ventriculi adhaeret.

65. Quarta Ventriculi Tunica Villoſa vocatur, ob aliqualem cum Holoſerico ſimilitudinem, quod in eadem conſpicere crediderunt, quando eadem aquae clarae ad fluctuandum immittitur. Veteres eandem Tunicam Fungoſam appellarunt, & fortaſſis terminus hic melius in veram hujus Tunicae ſtructuram quadrat. Magnus in eadem numerus parvorum Foraminum detegitur, quae Granis Glanduloſis, de quibus modo dixi, reſpondent.

66. Duae hae Tunicae majore extenſione quam duae reliquae gaudent; & in interna ſuperficie ſive concavitate Ventriculi Rugas prominentes formant, quae quoad maximam partem tranſverſae, quamvis irregulares & fluctuantes, ſunt. Longitudinales quoque inveniuntur, quae poſtmodum has decuſſant; verſus Pylorum vero cunctae longitudinales fiunt, ibique terminantur.

67. Rugae hae in Orificio Ventriculi ſuperiore radiatae quaſi ſunt, atque Plicarum Oeſopha-

gi continuatio eſſe videntur. Interim craſſiores exiſtunt, & in ſuo cum Oeſophagi Plicis occurſu ſpeciem Coronae formant, quae ſuperius Orificium Ventriculi limitat, idemque ab extremitate Oeſophagi diſtinguit.

68. Intervalla harum Rugarum ſaepius Humorem quendam glutinoſum plus minusve ſpiſſum continent, a quo reliquum cavitatis Ventriculi quoque irroratum eſſe videtur. Humor hicce glutinoſus in viventibus fluidior exiſtit, & a Glandulis Stomachicis ſubminiſtratur. Liquor Gaſtricus ſive Succus Stomachicus vocari poteſt.

69. In interna parvae extremitatis Ventriculi ſuperficie, eo in loco ubi in Canalem Inteſtinalem deſinit, Limbus Circularis latus & pauxillum craſſus obſervatur, qui in medio ſuae circumferentiae aperturam plus minusve rotundam relinquit. Orificium Ventriculi inferius eſt, atque Pylorus vocatur, terminus Graecus qui Janitorem deſignat.

70. Hicce Limbus replicatio ſive conduplicatio duarum Tunicarum Ventriculi internarum, Nerveae ſcilicet atque Villoſae eſt. Ex parte per Faſciculum Circularem Fibrarum Carnoſarum, Duplicationi Nerveae immediate immiſſarum, & nonſolum ab aliis Fibris Carnoſis extremitatis Ventriculi, ſed etiam ab iſtis Canalis Inteſtinalis, per Circulum albicantem admodum ſubtilem, qui per Tunicam externam ſive communem circum unionem harum duarum partium tranſparet, diſtinctarum formatur.

71. Py-

71. Pylori figura inſtar illius Annuli transverſim complanati ſe habet, cujus margo internus, qui in latere Centri exiſtit, pauxillum depreſſus eſt, & in Inteſtinalem Canalem inſtar ſpeciei Infundibuli lati atque truncati procedit. Verſus internum huncce marginem naturaliter, fere uti marſupii vix non penitus conſtricti apertura, plus minusve plicatus eſt. Omnia haec ab iis quae Figurae ordinariae atque praeparationes ſiccae praeſentant, quam maxime differunt. Species Sphincteris eſt, qui actione ſua Orificium Ventriculi inferius arctare poteſt, aſt idem plane claudere poſſe minime videtur.

72. *Arteriae Ventriculi.* Primariae ſunt Coronaria Stomachica, quae juxta longitudinem parvae Ventriculi curvaturae excurrit, & duae Gaſtricae, magna ſcilicet ſive ſiniſtra, & parva ſive dextra, quae ambae conjunctim non niſi unicum Tubum continuum ſive Gaſtricam communem formant, cujus decurſus magnam curvaturam occupat. Coronaria Stomachica eodem modo cum Pylorica, dum cum eadem non niſi Tubum continuum conſtituit, continuatur.

73. Duo hi Arcus Arterioſi ſibi mutuo in lateribus ſive Faciebus Stomachi lateralibus quamplures Ramos mittunt. Rami ea proportione, qua procedunt, in diverſos ſenſus per diviſiones & ſubdiviſiones admodum frequentes, quarum maxima pars ſibi occurrendo reciproce cum ſe invicem communicant, in Ramuſculos ſecedunt.

74. Ex frequentibus hiſce Ramuſculis & Ar-

cuum Arterioſorum Ventriculi communicationibus duo diverſa Retia exurgunt, quorum unum quod craſſum eſt, inter externam ſive communem Tunicam, atque Tunicam Carnoſam reperitur, ubi a Texto Celluloſo ſuſtinetur, & alterum, quod admodum ſubtile exiſtit, ſuperficiem Tunicae, quae Nervea dicitur, comitatur. Hoc ultimum primi productio eſt, & mediantibus pluribus ſeparationibus brevibus, ab eodem ſecedentibus & parva Fibrarum Tunicae Carnoſae Intervalla tranſeuntibus formatur.

75. Injectionum artificioſarum ope tertium adhuc ſubtiliſſimum Capillarium Vaſorum, inter Grana atque Tunicae internae ſive Villoſae Ventriculi Papillas repentium, Rete oculis ſubjici poteſt. Vaſa haecce in ſtatu ſuo naturali non Sanguifera tantum, aut portioni Sanguinis rubicundae tranſitum concedere videntur, quemadmodum ex Inflammatione & ex Injectionibus Anatomicis concludi poſſet.

76. Arteriae Ventriculi originitus ex Arteria Coeliaca mediante Arteria Hepatica, ex Splenica & ex Coronaria oriuntur. Pylorica atque Meſenterica ſuperior mediantibus plus minusve vicinis aut immediatis communicationibus huc contribuunt. Cum Mammariis internis quoque atque Diaphragmaticis peculiaribus, & mediante Epigaſtrica ſiniſtra cum Meſenterica inferiore communicationem alunt.

77. *Venae Ventriculi.* Venae Portae in genere, & in ſpecie Meſaraïcae magnae, Splenicae, imo etiam

etiam Haemorrhoïdalis internae Ramuſculi ſunt, quarum diſtributio in Tractatu de Venis videri poteſt. Arterias plus minusve comitantur, & fere ſimiles Arcus, ſimiliaque Retia hac cum differentia formant, quod habito reſpectu craſſiora, Reticulatae eorundem Areolae ampliores, externaeque eorum communicationes frequentiores exiſtant.

78. *Nervi Ventriculi.* Inter Tunicam communem atque Tunicam Ventriculi Carnoſam quamplurimi Nervi plus minusve graciles inveniuntur. Plures horum Nervorum inſtar Faſciculi plani ſive Faſciae latae juxta longitudinem parvae curvaturae Ventriculi, ab Orificio ſuperiore ad inferius uſque ſe mutuo comitantur. Reliqui omnes in diverſos ſenſus ſuper latera, ſuper extremitates & verſus magnam Curvaturam, Texta Reticulata per intervalla formando, a quibus quamplurima Fila abſcedunt, & ad Tunicas internas uſque penetrant, diſperguntur.

79. Originem ſuam praecipue a Sympathicis mediis ſive octavi Paris Nervis, mediante Plexu Coronario Stomachico, circum Orificium Ventriculi ſuperius per expanſionem extremitatis duorum craſſorum Funiculorum formato ducunt, qui juxta longitudinem Oeſophagi, ſub nomine Nervorum Stomachicorum deſcendunt. Magni Nervi Sympathici, Nervi Intercoſtales communiter dicti, mediantibus Filis communicationis, quae Plexus Stomachicus a Gangliis Semilunaribus, a Plexu Hepatico, & in ſpecie a Plexu Splenico accipit, itidem huc ſymbolam contribuunt.

80. *Uſus*. Stomachus in genere omne id quod Os atque Lingua ad eundem per Canalem Oeſophagi mittunt, excipit, in ſpecie vero ad alimenta excipienda, eaque inſtar depoſiti per majus minusve temporis ſpatium, ſecundum majorem minoremve eorundem conſiſtentiam ſive liquiditatem, retinenda, quo eadem digerat, id eſt, ita praeparet, ut poſtea Liquorem nutritium Chylum vocatum ſubminiſtrent, inſervit.

81. Operatio haec, quae in genere Digeſtio vocatur, a qua Chylificatio incipit, ex parte Liquoris Gaſtrici, qui continuo ex Tunica Villoſa exudat penetratione, & ex parte continuo Tunicae Carnoſae contractionis atque relaxationis motu abſolvitur; motus in Homine, absque reciprocis Diaphragmatis Muſculorumque Abdominalium motibus, pro Digeſtione admodum debilis, minusque ſufficiens.

82. Pylorus ſive Carnoſus Orificii inferioris Ventriculi Circulus, ad retinenda atque remoranda alimenta, uſque dum ſufficientem fluiditatem acquiſiverunt, quo absque niſu per aperturam hujus Orificii tranſire poſſint, inſervit. Dico absque niſu; peculiaris enim Tunicae Ventriculi Carnoſae irritatio, & adhuc magis violenta Diaphragmatis Muſculorumque Abdominalium contractio contenta Ventriculi mox verſus parvam ipſius extremitatem propellerent, iisque tranſitum per Pylorum procurarent.

83. Blandi atque reciproci Fibrarum Orbicularium Tunicae Carnoſae motus adjuvare poſſunt,

ut

ut ea per Orificium Ventriculi inferius, quae in eodem ſufficienter digeſta fuere, naturaliter expelli poſſint. Motus hic Motus Periſtalticus, ſive ab iis qui eundem ſucceſſive iterari credunt, fere inſtar illius, qui in Lumbricis, quando repunt, obſervatur, Motus Vermicularis appellatur.

84. Terminus Triturationis hic convenire poteſt, dummodo non per ſiccum atque violentum tritum, ſed per blandam Fibrarum carnoſarum cum humectatione continua Liquoris Gaſtrici conjunctam agitationem explicatur.

85. Situs Ventriculi fere transverſus itidem adjuvat, ut alimenta in eodem morentur, imo etiam ad durationem hujus morae, per ſitus in quos nos locamus, ut ita dicam, arbitrariam reddendam inſervire poteſt; quando enim lateri ſiniſtro incumbimus, alimenta diutius ibi hoſpitantur, atque quando lateri dextro incumbimus, citius tranſeunt, &c

86. Obliquitas Ventriculi, iſtis, qui falſa idea, quaſi duo ipſius Orificia in linea horizontali ſint, retenti in explicanda ratione inutiliter deſudant, quomodo res ponderoſae deglutitae ad hancce lineam horizontalem iterum aſcendere poſſint, quo in Inteſtina tranſire queant, omne dubium adimere poteſt.

INTESTINA IN GENERE.

87. *Situs generalis.* A Pyloro ad fundum Abdominis uſque Canalis admodum longus, per multos gyros, aut melius loquendo, circuitus

in diverſos ſenſus curvatus & recurvatus, quem Inteſtina vocant, reperitur.

88. *Volumen.* Canalis hicce ita replicatus ſive circumvolutus faſciculum notabilem format, qui maximam cavitatis Abdominis partem occupat, ubi juxta totam ſuam extenſionem Membranaceis Peritonaei Productionibus ſive continuationibus, praecipue iſtis, quae Meſenterium & Meſocolon vocantur, de quibus poſtea ſermo erit, annectitur.

89. Curvaturae Canalis Inteſtinalis Arcus duos diverſos formant, unum parvum, quo mediante hicce Canalis Meſenterio & Meſocolo annectitur; alterum magnum, qui in oppoſito latere eſt, atque nullibi annectitur. Quando hic Canalis integer adhuc exiſtit, longitudinem totius corporis ſubjecti ordinarie ſepties & ſaepe octies ad minimum aequat.

90. *Diviſio.* Tota haec extenſio neque volumine neque craſſitie aequalis eſt; id quod, ut diverſae ipſius portiones ceu totidem Inteſtina peculiaria conſiderarentur, atque in Tenuia & Craſſa dividerentur, anſam dedit.

91. Cumque in duabus hiſce Claſſibus adhuc differentia quaedam deprehenderetur, quaelibet earum quoque in tres ſubdiviſa fuit, quae nominibus peculiaribus Inteſtina Tenuia ſcilicet, nominibus Duodeni, Jejuni & Ilei; & Craſſa iſtis, Caeci, Coli & Recti a ſe invicem diſtincta fuerunt.

92. *Structura. Tunicae.* Inteſtina in genere, fere uti Ventriculus ex pluribus Tunicis componuntur. Prima atque extima Meſenterii, aut aliarum

aliarum Replicationum & Proceſſuum Peritonaei continuatio eſt.

93. Tunica haecce ordinarie Tunica communis vocatur. Interius uti iſta Ventriculi itidem Texto Celluloſo inveſtitur. Dn. Ruyſchius inſtructionem hancce inter Tunicas numerat, eamque Tunicam Celluloſam vocat.

94. Secunda Inteſtinorum Tunica Carnoſa ſive Muſculoſa eſt. E duobus Planis, uno externo & altero interno compoſita eſt. Planum externum admodum tenue exiſtit, ipſiusque Fibrae longitudinales ſunt. Planum internum craſſius eſt, ipſiusque Fibrae circum Cylindri Inteſtinalis circumferentiam transverſim circumvolvuntur.

95. Non affirmo Fibras haſce internas Spirales eſſe, neque totidem Annulos formare; nam ſegmenta potius Circulorum eſſe videntur, quae fere uti in Stomacho diſpoſita ſunt, atque Canalem Inteſtinorum penitus circumdant.

96. Duo haec Plana fortiter invicem conglutinantur, ita ut admodum difficulter a ſe invicem ſeparentur. Tunicae quoque communi mediante Texto Celluloſo, de quo dixi, adhaerent, quod in latere Meſenterii facilius quam in latere oppoſito oculis ſiſtitur.

97. Tertia Tunica Nervea vocatur, iſtique Ventriculi aliquo modo ſimilis eſt. Plano peculiari gaudet, quod eidem inſtar baſis atque fulcimenti ſervit, quodque ex obliquis admodum ſubtilibus, robuſtiſſimis tamen & quaſi Tendinoſis ſive Ligamentoſis Fibris componitur.

98. Quo

98. Quo Planum hocce diſtincte conſpici poſſit, portio quaedam Inteſtini flatu repleri, & poſtmodum Membrana communis inde auferri, Fibraeque Carnoſae radi debent.

99. Tunica haecce duo Retia, unum Arterioſum & alterum Venoſum, quae a magna Filorum Nerveorum quantitate comitantur, ſuſtinet. Rete Vaſculoſum cum comite ſuo Nerveo Vaſorum atque Nervorum Meſentericorum Productio eſt; & quoniam Canalem Inteſtinorum penitus circumdat, Tunicam peculiarem inde ſub nomine Tunicae Vaſculoſae conſtituere voluerunt.

100. Tunica Nervea in facie ſua interna ſive concava multas Septorum plus minusve circularium portiones gignit, quae ad illius ſubſtantiae formationem, quae Valvularum Conniventium nomine venit, contribuunt, de quibus in ſequentibus ſermo erit. Tertia haecce Tunica diverſa quoque Grana Glanduloſa, quae in Cavitate Inteſtinorum deteguntur, ſuſtinere videtur.

101. Quarta Tunica, ſive intima, admodum molliuſcula eſt. Tunica Villoſa ſalutatur. Eadem, qua tertia Tunica, quae eidem fulcimenti loco eſt, cujusque Septa quoque inveſtit, extenſione gaudet. Non in toto Canali uniformis eſt, quemadmodum ex ſpeciali Inteſtinorum deſcriptione eluceſcet.

INTESTINA TENUIA.

102. Non niſi unicus continuus & uniformis Canalis eſt, cujus tres portiones diverſis nominibus

bus inſigniuntur, absque ut re ipſa per notas definitas, quae extenſionem aut potius longitudinem cujuslibet harum portionum determinant, quaeque earundem limites exacte deſcribunt, a ſe invicem diſtinguantur.

103. Prima atque minima totius hujus Canalis portio Duodenum appellatur; ſecunda quae multo longior exiſtit, nomen Jejuni gerit; atque tertia, quae ſecundam longitudine adhuc ſuperat, Ileum vocatur.

DUODENUM.

104. *Nomen.* Prima haecce Inteſtinorum Tenuium portio ob duodecim digitorum transverſorum longitudinem, quam Veteres eidem attribuere, quamque Recentiores, ſi menſura haecce ab apicibus Digitorum Subjecti deſumitur, ipſi facile concedunt, ita appellata fuit.

105. *Situs. Connexio.* Quamprimum Inteſtinum hocce a Pyloro ortum ſuum ſumſit, ſtatim parumper retrorſum, a ſuperiori oblique deorſum incurvatur; poſtmodum verſus Renem dextrum, cui magis minusve annectitur, ſecundam curvaturam inſtituit; indeque ante Arteriam Renalem, Venam Renalem & Venam Cavam, pedetentim a dextris ſiniſtrorſum uſque ante Aortam & ante ultimas Dorſi Vertebras iterum aſcendendo, excurrit. Iter ſuum ultra oblique antrorſum mediante levi inflexione, quae ceu tertia curvatura & ceu Duodeni extremitas conſiderari poteſt, proſequitur.

106. Duodenum in toto hocce decurſu per Peritonaei Replicationes, inprimis per Duplicationem transverſalem, a qua Meſocolon oritur, firmatur. Cum duae Laminae hujus Duplicationis Peritonaei ab initio a ſe invicem ſecedant, & poſtea invicem uniantur, naturaliter ſpatium triangulare inter ſe relinquunt, quod interius Texto Celluloſo inveſtitur.

107. Duodenum in hocce ſpatio mediante Texto Celluloſo partibus modo nominatis adhaeret, atque Thecae quaſi includitur, ita ut absque diſſectione non niſi duae ipſius extremitates, quae inſuper a Colo & a primis Inteſtini Jejuni gyris abſconduntur, appareant.

108. *Prima Tunica* Duodeni per conſequens ab iſtis reliquorum Inteſtinorum Tenuium differt, cum hocce peculiare habeat, quod non totam ipſius circumferentiam involvat, quoniam maxima ipſius longitudinis pars ſpatio triangulari, de quo modo dixi, includitur. Unde Celluloſa hujus Tunicae inſtructio hic locorum notabilior quam in omnibus reliquis Inteſtinis exiſtit.

109. *Tunica Carnoſa* Duodeni iſta duorum reliquorum Inteſtinorum Tenuium craſſior eſt.

110. *Tunica Nervea & Villoſa.* Hae duae conjunctim in parte hujus Inteſtini interna admodum magnum parvarum Duplicationum numerum invicem formant, quae ſeſe attollunt, & plus minusve recte in Cavitatem Inteſtini, in modum portionum Faſciarum circularium, quarum unus margo Inteſtino annecteretur, & alter margo liber

ber & absque annexione eſſet, procedunt. His Faſciis Valvularum Conniventium nomen impoſuerunt.

111. Liber ſive fluctuans Valvularum Conniventium margo parumper plicatus, & in earundem ſtatu naturali ſinuoſus quaſi exiſtit. Non ſine ratione in earundem ſtatu naturali dico, quo falſam ideam quam ſiccae Inteſtinorum praeparationes communiter ſuppeditant, deſtruam. Tota harum Duplicationum ſive Valvularum ſuperficies, uti etiam earundem Intervalla, Texto Serico villoſo ſimili inveſtiuntur.

112. *Villoſum* hujus Inteſtini *Textum* iſto Ventriculi craſſius eſt. Textum ipſius non quemadmodum ordinarie depingitur, in homine piloſum eſt. Potius inſtar Subſtantiae fungoſae & granoſae, ex miranda Papillarum admodum ſubtilium & diverſe figuratarum congerie componitur, in quibus Microſcopii ope quamplurimi Apices depreſſi ſive Pori obſervantur, quorum omnium ſuperficies perforata eſſe videtur.

113. Eodem medio in diverſis ſuperficiei internae hujus Tunicae locis globuli villoſi, a ſe invicem plus minusve diſtantes, & inſtar parvarum Verrucarum elevati deteguntur.

114. Textum hoc infinitum plurium ſpecierum Vaſorum Capillarium numerum ſuſtinet; praeter Sanguifera enim, quandoque ibi magnus Filorum alborum numerus craſſitiem tranſire & ad ejusdem Texti ſuperficiem internam ceu totidem

dem Capillares Vaſorum, quae Venae Lacteae vocantur, Radices tendere deprehenduntur.

115. Subſtantia fungoſa quae Capillaria haec Fila invicem ligat, eaque circumdat, admodum tenera eſt; & Capillares parvorum Vaſorum Sanguiferorum, quibus obſita eſt, Extremitates, verſus Papillarum Poros verſae eſſe videntur. Per hoſce Poros certum Liquorem Mucilaginoſum, plus minusve tranſparentem, qui cavitatem Inteſtini continue humectat, tranſudare cernimus.

116. *Glandulae.* Interna Duodeni ſuperficies magno adhuc parvorum Granorum Glanduloſorum admodum planorum numero praedita eſt, quorum circumferentia inſtar Ceſticilli parumper elevata, atque medium per ſpeciem Foſſulae depreſſum eſt. Haec majori in numero in initio Duodeni, quam in reliquo ipſius extenſionis reperiuntur. Verſus Pylorum, ut ita dicam, in acervum congeſta ſunt, atque deinde uſque verſus alteram hujus Inteſtini extremitatem, ubi ſolitaria fiunt, magis magisque a ſe invicem ſecedunt.

117. Quando probe examinantur, Folliculorum inſtar apparent, quorum Orificia in latere cavitatis Inteſtini ſunt, fundusque in Texto Spongioſo e latere Tunicae Nerveae nidulatur. Folliculi hi Humorem peculiarem, qui ſaepius viſcoſus & glutinoſus reperitur, ſuppeditant

118. *Orificium Biliarium.* In interna Duodeni ſuperficie, fere in parte inferiore primae ipſius curvaturae, in parva hujus curvaturae extremitate, eminentia longitudinalis per aperturam peculiarem

liarem in apicem ſive roſtrum deſinens invenitur; quae Orificium Ductus Biliarii eſt, & in quam Ductus quoque Pancreaticus aperitur.

NOTA.

119. Inteſtinum hoc ordinarie ampliſſimum eſt, quamvis Inteſtinorum Tenuium breviſſimum ſit. Magis quam reliqua Texto Celluloſo, praecipue in ipſius Theca triangulari circumdatur, ubi non penitus, uti reliqua, Tunica Membranacea cingitur & per conſequens a rebus in ipſius cavitate ſtabulantibus magis dilatari poteſt.

INTESTINUM JEJUNUM.

120. *Nomen. Situs generalis.* Hocce Inteſtinum, a vocabulo Latino Jejunum ita dictum, quoniam ſaepius magis vacuum quam ſequens reperitur, ab ultima Duodeni curvatura incipit, ubi ſtatim origini Meſocoli annexum eſt.

121. Inde deorſum, & a ſiniſtris dextrorſum, a Vertebris ſecedendo, recurvatur, gyrosque format, qui praecipue partem ſuperiorem Regionis Umbilicalis occupant. In toto hocce trajectu eo modo, quem in ſequentibus indicabo, Meſenterio annectitur.

122. *Volumen.* Limites, qui Inteſtini hujus extremitatem ab Ilei initio praeciſe diſtinguunt, invenire difficile eſt. Notae externae quae a colore communiter in uno magis rubicundo quam in altero deſumuntur, minime conſtantes ſunt; & internae quae Valvularum Conniventium plura-

litate deſignantur, admodum vagae exiſtunt, praetereaque ſaepe non niſi diſſectione patefiunt.

123. Duo haec Inteſtina per diverſum potius ipſorum ſitum, qui admodum conſtans eſt, diſtingui poſſent; aſt quoniam haecce diviſio nondum ſatis diſtincta eſt, iſta, quam ego commodiſſimam inveni, quaeque mihi ordinarie admodum aequa viſa fuit, eſt, totam horum duorum Inteſtinorum longitudinem in quinque portiones aequales dividere, & duas circiter quintas partes Jejuno, tresque quintas partes, aut pauxillum ultra Ileo tribuere.

124. *Tunicae.* Tunicae Jejuni in genere eadem fere, qua iſtae Duodeni, ſtructura gaudent, aſt teneriores ſunt. Communis, Membranacea ſive externa, Meſenterii continuatio eſt. Celluloſum hujus Tunicae Textum hic non adeo notabile uti in Duodeno exiſtit. Juxta longitudinem magnae curvaturae gyrorum Inteſtini deeſſe videtur, ubi longitudinales Tunicae Muſculoſae Fibrae Membranaceae Tunicae arcte adhaerent.

125. Tunica Muſculoſa iſta Duodeni minus robuſta eſt. Planum Fibrarum longitudinalium ibidem quam maxime tenue & fere inſenſibile exiſtit, longitudine magnae curvaturae e regione Annexus Meſenterii excepta, ubi ſpecies Faſciae albicantis & Ligamentoſae, quatuor aut quinque lineas latae per Tunicam Membranaceam ſive communem tranſparentis detegitur, quae uno tractu juxta longitudinem magnae convexitatis omnium hujus Inteſtini gyrorum omniumque iſtorum Ilei continuatur.

126. Faſcia haecce Ligamentoſa Faſciis Ligamentoſis quae in lateribus parvae extremitatis Ventriculi conſpiciuntur ſimilis eſt. Tunicae Membranaceae ſive communi Inteſtini, Fibriſque longitudinalibus ipſius Tunicae carnoſae, quae hic magis viſibiles ſunt, atque robuſtiores quam aliis in locis apparent, penitus adhaeret.

127. Tunica Nervea, quam Tunicam Textam ſive Reticulatam appellare malo, ipſiusque Textum Celluloſum proprium ſive Textum Lanuginoſum praeter ea, quae de iisdem ſuperius in Deſcriptione Inteſtinorum in genere dixi, nihil peculiare habent. Si Textum Lanuginoſum artificioſe inflatur, ad omnium Duplicationum ſive Valvularum Conniventium obliterationem uſque, dum tota Tunicae extenſio verſus Inteſtini cavitatem elevatur, dilatari poteſt.

128. Internae hujus Inteſtini Duplicationes ſive Conniventes Valvulae admodum latae & in magno numero, ſibi quam maxime vicinae ſunt. Earundem circumferentiae in latere magnae curvaturae continuae ſunt, nec interrumpuntur; aſt e latere parvae hae Valvulae interruptae ſunt, earumque extremitatum una ultra alteram in apicem deſinendo, procedit. Quaedam harum Valvularum circumferentiam abſolvunt, quaedam tantum per partem excurrunt, & quaedam admodum parvae ab una magna ad aliam, per ſpeciem quaſi communicationis, oblique tendunt.

129. Papillae Tunicae Villoſae hic elevatae magis magiſque fluctuantes, magiſque undantes

ſive unduloſae quam in Duodeno apparent. Imo quaelibet earum in ſpecie in plures diviſa, & modo admodum ſingulari abſciſſa quaſi videtur. Ceterum iis, quae ſuperius occaſione Inteſtinorum in genere expoſita fuerunt, ſatis reſpondent. Obſervationes atque Figurae, quas Dn. Helvetius Reginae Archiatrus Actis Academiae Regiae Scientiarum inſeruit, haſce Papillas uti etiam Tunicam Textam optime exprimunt.

130. Quaelibet Lacunarum Glanduloſarum Jejuni in genere eadem, qua Glandulae Duodenales ſive Brunneri, conformatione gaudet; aſt alio modo diſpoſitae ſunt. Ex parte ſolitariae, a ſe invicem plus minusve diſperſae, ex parte per intervalla, praecipue circa magnam Inteſtinalem curvaturam, per acervos peculiares inſtar Racemorum oblongorum & planorum, qui Plexus Glanduloſi Peyeri dicuntur, accumulatae inveniuntur. Plexus hi ſive Racemi plures Valvulas Conniventes ſimul tranſeunt.

131. *Vaſa. Nervi. Connexio.* Hoſce Articulos poſt expoſitionem Meſenterii deſcribam.

INTESTINUM ILEUM.

132. *Situs generalis.* Inteſtini Ilei Gyri iſtos Jejuni in utroque latere & inferius, a latere ſiniſtro per Hypogaſtrium verſus latus dextrum ſerpentino ductu excurrendo, circumdant, ubi pauxillum infra Renem dextrum terminatur, & cum Inteſtinis Craſſis eum in modum, quem in Deſcriptione horum Inteſtinorum indicabo, congreditur.

ditur. Gyri laterales ab Oſſibus Coxae, quae Oſſa Ilii, non ab hocce Inteſtino, ſed a Latino vocabulo Ilia dicuntur, ſuſtentantur.

133. *Structura.* In genere cum iſta Jejuni fere convenit, internae vero Duplicationes ſive Valvulae Conniventes in eodem pedetentim per gradus numero & latitudine imminuuntur. Verſus Ilei extremitatem earundem directio mutatur, atque ex transverſis ſive circularibus quales erant, ibidem ſenſim ſenſimque longitudinales fiunt, quaſi in ſpeciem Pylori deſinere vellent, qui in Inteſtinorum Craſſorum cavitatem, quemadmodum in ſequentibus exponam, procedit.

134. Per intervalla quoque in hocce Inteſtino, fere uti in Jejuno, Glandulae ſive Lacunae Glanduloſae ſolitariae & Glandulae Reticulatae ſive Racemi Glanduloſi conſpiciuntur, quorum ultimus, qui in extremitate Inteſtini reperitur, magna ſaepius extenſione gaudet. Maxima vero harum Lacunarum ſive Glandularum pars planior hic quam in Jejuno apparet. Obſervandum inſuper eſt, quod Celluloſum Tunicae communis ſive externae Textum, hic non adeo uti in Inteſtinis praecedentibus conſpicuum ſit, quodque in genere hocce Inteſtinum magis pallidum ſive minus rubicundum quam Jejunum appareat.

135. *Vaſa. Nervi. Connexio.* Hoſce Articulos itidem, uti antea feci, ad ſpecialem Meſenterii Hiſtoriam remitto.

INTESTINA CRASSA.

136. *Diviſio.* Inteſtina Craſſa itidem non niſi Canalem continuum, uti Inteſtina Tenuia, in tres diviſum conſtituunt. Canalis hic per ſpeciem Sacci ſive Angiportus, qui pro prima Canalis portione ſive pro primo Inteſtinorum Craſſorum habetur, quodque Caecum appellatur, incipit. Portio ſequens e tribus longiſſima, & a reliquis portionibus per quamplurimos Gibbos ſive convexitates peculiares,quae in tota ipſius longitudine exterius apparent, diſtincta eſt. Colon ſive Colum appellatur. Ultima Inteſtinorum Craſſorum portio Rectum vocatur. Inteſtinum hoc praecedentibus magis unitum, anguſtius, craſſius, aſt multo brevius exiſtit.

137. *Structura.* Iſti Inteſtinorum Tenuium ratione numeri & diſpoſitionis Tunicarum fere ſimilis eſt. Minori longitudine, paucioribusque Gyris aſt majori capacitate praedita ſunt. Tunicae eorundem in genere robuſtiores, praecipue Tunica Muſculoſa, exiſtunt. Tunica Villoſa atque Glandulae Mucilaginoſae in iisdem itidem differre videntur. Aliae inſuper peculiares circumſtantiae, quas indicabo, ibidem occurrunt.

INTESTINUM CAECUM.

138. *Situs. Conformatio.* Non niſi extremitas Inteſtini, inſtar ſpeciei ſacci rotundi, brevis atque lati eſt, cujus fundus deorſum & apertura ſive latitudo ſurſum ſpectat. Infra Renem dextrum ſitum eſt, & ab ultimo Inteſtini Ilei gyro abſconditur.

ditur. Ipſius longitudo tres circiter transverſos digitos plus minusve adaequat: diameter ipſius iſtum Inteſtinorum Tenuium bis & ultra ſuperat.

139. *Appendix Vermicularis.* In latere fundi Caeci Appendix inſtar parvi Inteſtini ejusdem fere longitudinis, aſt quam maxime tenuis reperitur. Appendix Vermicularis, ob aliqualem cum Lumbrico ſimilitudinem, vocatur. Diameter ipſius tres lineas ordinarie vix ſuperat. Mediante una ipſius extremitatum lateraliter & pauxillum oblique in fundum Caeci aperitur. Altera extremitatum clauſa, reliquo ipſius longitudinis quandoque anguſtior, & quandoque amplior exiſtit.

140. Appendix haecce quibusdam gyris, iſtis vermis quando tangitur fere ſimilibus, gaudet, unde Vermicularis ſive Vermiformis vocata fuit. Aliquo modo etiam pendulae capitis Galli Indici carni ſimilis eſt. Ipſius ſtructura in genere cum iſta reliquorum Inteſtinorum fere convenit.

141. Interna hujus Appendicis Tunica hoc peculiare habet, quod tota follicoſa, fere uti iſta Duodeni ſit. Imo Reticulata eſt, Retisque ſpeciem praeſentat, cujus foramina Lacunae Glanduloſae ſunt, quae continue ſpeciem liquoris in cavitatem Appendicis effundunt.

142. Saepius an nomen Caeci huic Appendici, an vero craſſae portioni, quae Caput quaſi Inteſtini Coli conſtituit, imponi debeat, diſputatum fuit. Generalis Inteſtinorum in Craſſa & in Tenuia diviſio tandem pro Appendice reſpectu hominis decidit; quando enim de animalibus &

avibus ſermo eſſet, termini ſaepiſſime mutari deberent.

143. *Faſciae Ligamentoſae.* Per Membranaceam ſive communem Caeci Tunicam tres Faſciae albicantes & ligamentoſae, huic Tunicae & Tunicae carnoſae fortiter adhaerentes tranſparent. Una harum Faſciarum annexione Meſocoli contegitur, & omnes tres Caecum juxta longitudinem in tres partes plus minusve aequales dividunt.

144. Omnes hae tres Faſciae in Appendice Vermiformi, cujus totam convexitatem immediate infra Tunicam externam contegunt, invicem uniuntur. Quamvis exterius in Caeco Ligamentoſae appareant, interius e Fibris carnoſis compoſitae ſunt, quae Fibras longitudinales Tunicae Muſculoſae hujus Inteſtini comitantur & corroborant.

145. Interna Caeci Tunica ſpecie Texti Villoſi admodum raſi aut brevis, per intervalla Lacunis Glanduloſis ſive Glandulis ſolitariis, iſtis Inteſtinorum Tenuium latioribus obſiti, inſtructa eſt.

146. Lacunae hae ſive Folliculi Glanduloſi inſtar puſtularum Varioloſarum complanatarum & in ipſarum medio depreſſarum apparent. Quando Lacunae hae certa encheireſi per Tubum inflantur, absque ut cum Tubo tangantur, flatus Folliculum attollit, eumque inſtar parvi galericuli in medio ſuae convexitatis perforati oculis noſtris ſiſtit.

IN-

INTESTINUM COLON.

147. *Situs generalis.* Colon Inteſtinorum Craſſorum quam maxime notabile eſt. A Caeco, cujus revera non niſi continuatio exiſtit, inſtar Arcus ſupra Regionem Umbilicalem uſque ad partem inferiorem Hypochondrii ſiniſtri extenditur. Ipſius continuatio interim ab extremitate Inteſtini Ilei parumper interrumpitur, quod in Coli cavitatem exporrigitur, & mediante certa hujus Inteſtini replicatione id, quod Coli Valvula appellatur, format.

148. *Conformatio. Faſciae Ligamentoſae.* Tota convexitatis Coli extenſio per tres Faſcias Ligamentoſas, quae non niſi iſtarum Caeci continuatio ſunt, quaeque eadem ſtructura gaudent, in tres partes longitudinales dividitur. Duae harum Faſciarum in utroque latere juxta longitudinem magnae convexitatis ſive curvaturae Arcus Coli excurrunt. Tertia juxta totam parvae ipſius convexitatis ſive curvaturae longitudinem extenditur.

149. Superior duarum Faſciarum magnae curvaturae e tribus latiſſima eſt. Iſta parvae curvaturae anguſtiſſima earum exiſtit, & ab Annexione Meſocoli abſconditur. Dn. Morgagni eandem in lucem produxit.

150. *Plicae. Cellulae.* Tres hae Faſciae ligamentoſae inſtar Frenorum longitudinalium ſunt, inter quae hocce Inteſtinum juxta totam ſuae convexitatis longitudinem, per plicas transverſas alternatim depreſſum, & in magnos Gibbos alternatim elevatum, eſt. Plicae totidem Duplica-

tiones ſunt, quae in Cavitate Inteſtini portiones quaſi Valvularum Conniventium producunt, & Gibbi ibidem Receſſus formant, qui Cellulae Coli vocantur.

151. Omnes Coli Tunicae aequaliter ad Duplicationum harum harumque Cellularum formationem, quarum altitudo verſus Inteſtini extremitatem per gradus imminuitur, concurrunt. Omnes in Faſcias ligamentoſas deſinunt, quas non excedunt.

152. Portiones Coli quae Faſciis Ligamentoſis reſpondent, quaeque iisdem immediate cooperiuntur, admodum unitae & absque rugis ſunt. Unde quando Faſciae tantum transverſim diſcinduntur, Inteſtinum non ſatis prolongatur, ut Plicae atque Cellulae obliterentur.

153. *Tunicae. Glandulae.* Tunica communis una ex parte continuatio Meſocoli eſt, & altera ex parte mediante eadem hacce continuatione ad Epiploon formandum contribuit. Fibrae longitudinales Muſculoſae admodum ſubtiles ſunt; iſtae quae Circularibus ſive Annularibus Inteſtinorum Tenuium reſpondent, non niſi ſegmenta ſunt, quorum extenſio ſuper Gibbos & in plicas contingit. Reliquae Tunicae fere uti in Caeco ſe habent. Lacunae Glanduloſae ſive Glandulae Solitariae in eodem latiores & in majori numero ſunt.

154. *Situs ſpecialis. Connexio.* Arcus Coli infra Renem dextrum verſus Coxam incipit. Ante eundem huncce Renem, cui annectitur, aſcendit,

dit, infra Veſiculam Fellis excurrit, quae idem hoc in loco colore flavo tingit, atque iter ſuum ante primam Duodeni curvaturam continuat, quam ex parte abſcondit, ibique adhaeret. In hocce itaque loco connexio attentione digniſſima inter Colon, Duodenum, Renem Dextrum & Veſiculam Fellis occurrit.

155. *Arcus. Flexus.* Inde Arcus Coli ante magnam Stomachi convexitatem, quandoque inferius magis ſe confert; poſtea retrorſum infra Lienem in Hypochondrium ſiniſtrum ſe vertit, & ante Renem ſiniſtrum deſcendit, cui plus minusve anne&itur, & infra quem poſtmodum verſus Vertebras, in duplicem flexum ſive duos gyros ſibi oppoſitos deſinendo, inclinatur, qui aliquomodo S Romanum inverſum praeſentant.

156. Ultimi hi Coli flexus quandoque multiplicantur, imo etiam in latus dextrum Pelvis exporriguntur. Juxta longitudinem magni Arcus & juxta longitudinem reliquorum hujus Inteſtini flexuum, ſpecies Fimbriarum Adipoſarum, quae Appendices Coli Adipoſae dicuntur, reperitur, de quibus, uti etiam de ejusdem Inteſtini cum Meſocolo & cum Epiploo connexione, poſtea ſermo erit.

VALVULA COLI.

157. Eo in loco ubi Caecum cum Colo unitur, portio eorundem circumferentiae depreſſa eſt, & interius magnam replicationem format. Replicatio haec in cavitatem Inteſtini procedit; in ſui

medio

medio connivet, ipſiusque extremitates ob mutuam Tunicarum Caeci atque Coli Duplicationem admodum craſſae exiſtunt.

158. Extremitas Ilei replicationis hujus aperturae quaſi immittitur, ipſiusque parietibus per transverſalium ſuarum Fibrarum cum transverſis Caeci atque Coli Fibris unionem fortiter agglutinatur.

159. Unio haecce ſpeciem Ceſticilli admodum craſſi format, qui itidem in cavitatem communem Caeci atque Coli procedit. Ceſticillus interius fere uti inferior Oeſophagi extremitas, Pylorus aut pars interna Ani, rugoſus ſive plicatus eſt. Inflexione ſua ad figuram ovalem plus minusve accedit, & per ſpeciem continuationis cum communi Caeci atque Coli plica duos Proceſſus format, quos Dn. Morgagni Frena Valvulae Coli appellat.

160. Tunica Membranacea extremitatis Ilei ſupra Caecum & Colon continuatur, absque ut in ullam plicam eo in loco ubi Ileum in Colon intrat, ſeſe demittat. Fibrae longitudinales Tunicae Muſculoſae in hoc loco cum vicinis Caeci atque Coli Circularibus confundi videntur.

161. Portio interna Tunicae Carnoſae Ilei, id eſt, iſta cujus Fibrae Annulares ſunt, inter Fibras Annulares Caeci iſtasque Coli, & quidem uti in plicam quandam horum duorum Inteſtinorum communem ſeſe demittit; ita ut Tubi circularis carnoſi & notabilis craſſitiei extremitas inde oriatur, quae Ceſticillum, de quo modo dixi, format.

162. Tunica Nervea & Tunica Villoſa extremitatis Ilei in cavitatem communem Caeci & Coli quoque intrant, ubi in margine Ceſticilli paribus Tunicis Caeci & Coli occurrunt; ita ut portio carnoſa Ceſticilli ſive extremitatis Tubi Muſculoſi tam in ſua concavitate, quam in ſua convexitate a Tunica Nervea & a Tunica Villoſa inveſtiatur. Ileon iſtas concavitatis, & duo Craſſa Inteſtina iſtas convexitatis ſubminiſtrant.

163. Optima ſtructurae & compoſitionis hujus Valvulae demonſtratio in aqua clara & per ſectionem peculiarem, dum Inteſtinum adhuc recens exiſtit, nec morbo corruptum fuit, peragitur; quemadmodum in Scholis Medicorum Anno 1726. publice monſtravi. In alio Opere fuſius hujus aliarumque ſimilium Diſſectionum methodum, quarum magnam partem tam publice quam privatim candide monſtravi, tradam.

164. Situs extremitatis Ilei hic ordinarie transverſus eſt, & transverſim fere in cavitate communi amborum Inteſtinorum, de quibus modo dixi, inſeritur. Saepe verſus Caecum magis quam verſus Colon inclinans reperitur. Diameter ipſius, qui hucusque admodum magnus eſt, & facili negotio ampliatur, in inſertione ſua anguſtus atque firmus evadit.

165. In hacce potiſſimum ſtructura Mechaniſmus inſertionis ſive oſtii Ilei in Caeco & Colo conſiſtit, de quo oſtio Auctores inter ſe non conſentiunt, cum quidam idem pro Valvula, & alii pro ſimplici Sphinctere habeant.

166. Ex iis quae modo dixi valde evidenter appa-

apparet, quod duplex ad impediendum excrementorum reditum machina ſit, quoniam huncce effectum ex parte ceu Valvula, & ex parte inſtar ſpeciei Sphincteris praeſtare poteſt. Siccae hujus partis praeparationes admodum falſam de ipſius ſtructura atque conformatione ideam ſubminiſtrant. Idem etiam de Oſtio Appendicis Vermicularis in Caeco valet.

167. Arcus Coli cujus capacitas admodum magna eſt, duabus extremitatibus Regioni Lumbari, prope Renes, mediantibus duobus Ligamentis peculiaribus, uno in latere dextro & altero in ſiniſtro, annectitur. Ligamenta haec non niſi parvae Peritonaei plus minusve transverſae duplicationes ſunt.

168. Altera portio, id eſt, illa quae inflexiones S Romani format, ſtatim ſub Rene ſiniſtro arctatur, ubi anguſtior quam in ſequentibus eſſe videtur. Tunicae hujus portionis per gradus quaſi ad ultimam inflexionem uſque robuſtiores & craſſiores fiunt, uti etiam ipſius Faſciae ligamentoſae, quae hoc in loco magis magisque ad ſe invicem accedunt, imo etiam latitudine augeri videntur.

169. *Vaſa. Nervi. Connexio.* Articulos hos in deſcriptione Meſenterii, Meſocoli, &c. reperies.

INTESTINUM RECTUM. ANUS.

170. *Nomen. Situs generalis.* Omnium Inteſtinorum ultimum Rectum, ob ſuum ſitum vocatur, ſecundum quem ab anteriori ſive directe antrorſum aſpectum, in recta linea ab ultima Vertebra

bra Lumbari, ante internam ſive anteriorem Oſſis Sacri faciem, uſque verſus extremitatem Coccygis deſcendere videtur, ubi terminatur, atque id, quod Anus vocatur format.

171. Inteſtinum hocce proprie loquendo non niſi ultimae Coli inflexionis continuatio eſt, atque decubitus, depoſitum & cloaca totius Canalis Inteſtinalis exiſtit. Praeter haſce functiones admodum peculiarem cum Veſica Partibusque Naturalibus utriusque Sexus connexionem alit.

172. *Situs ſpecialis.* Poſtquam Inteſtinum Rectum ultimam Vertebram Lumbarem praeteriit, atque faciem internam Oſſis Sacri attigit, concavitati hujus faciei, cui eum in modum, quem in ſequentibus indicabimus, adhaeret, convenienter retrorſum incurvatur; & poſtquam ad Coccygem pervenit, itidem illius directionem ſequitur, atque pedetentim anteriora verſus incurvatur. Ultra Coccygis extremitatem demum finitur.

173. *Figura. Volumen.* Figura, prouti Inteſtinum vacuum aut repletum eſt, variat. Quando vacuum exiſtit, irregulariter cylindricum, & per rugas irregulariter transverſas depreſſum eſt. In hocce ſtatu ipſius diameter tres circiter digitos transverſos plus minusve adaequat. Quando repletum eſt, ſecundum decubitus faeculenti, flatuum aliusque materiae quam continet quantitatem major exiſtit; atque ad eum gradum augeri poteſt, ut inſtar magnae veſicae evadat, ſpeciemque Stomachi praeſentet.

174. *Structura.* Tunica Membranacea ſaepius multum

multum pinguedinis continet, quae inter eandem atque Tunicam Muſculoſam diſpergitur, & circum Inteſtinum quamplurimas eminentias format, quae adipoſarum in Colo reperiundarum Appendicum loco ſunt, & de quibus in Hiſtoria Epiploï fuſius ſermonem inſtituam.

175. Tunica Muſculoſa ſive Carnoſa admodum craſſa eſt. Fibrae longitudinales, quae in reliquis Inteſtinis admodum tenues, & ſaepius admodum inſenſibiles ſunt, hic Fibris circularibus horum reliquorum Inteſtinorum robuſtiores exiſtunt. Faſciae Ligamentoſae latiores fiunt, & ad ſe mutuo, uti jam dictum eſt, accedunt; ita ut peculiares earundem carnoſae Fibrae ſolae craſſitiem Fibrarum longitudinalium Tunicae carnoſae efficere videantur.

176. Tunica Nervea ſive Filata atque Tunica interna hic habito reſpectu multo ampliores quam in reliquis Inteſtinis ſunt; ita ut in cavitate Recti, quando vacuum eſt, multas rugas ſive plicaturas undantes forment, quae ea proportione, qua Inteſtinum repletum exiſtit, imminuuntur & obliterantur.

177. Tunica interna improprie admodum Villoſa vocatur, & vix nomen Papillatae ſive Mammillanae ob parvitatem corpuſculorum, quae ipſius ſuperficiem leviter granoſam reddunt, meretur. Magno Glandularum ſolitariarum numero obſita eſt; ſemperque Muco plus minusve craſſo inducitur, quem Glandulae hae ſive Folliculi, & fortaſſis quoque parva grana ſuppeditant.

178. Rugae

178. Rugae hujus Tunicae verſus Inteſtini extremitatem aliquo modo longitudinales fiunt, tandemque verſus circumferentiam marginis interni Ani ſpeciem parvorum ſacculorum ſive Lacunarum ſemilunarium formant, quarum aperturae ſurſum verſus cavitatem Inteſtini ſpectant. Lacunae hae iſtis extremitatis Oeſophagi ſive Orificii ſuperioris Ventriculi aliquo modo ſimiles ſunt.

MUSCULI ANI.

179. Extremitas Inteſtini Recti tandem anguſtatur, & in orificium arcte plicatum deſinit, quod in ſpecie Anus appellatur. Extremitas haecce pluribus Muſculis circumdatur, quorum quidam eandem inſtar Spincteris arcte amplectuntur, & reliqui eidem inſtar Faſciarum latarum annectuntur, quae aliis quoque partibus annexae, eandem in ſitu ſuo naturali ſuſtinent, &, quando niſibus, quibus a decubitu faecum nosmet liberare tentamus, ex eodem diſturbatur, eandem in priſtinum ſitum reducunt Hi Elevatores Ani, & reliqui ſimpliciter Sphincteres audiunt.

180. Muſculorum Ani, qui Officio Sphincterum funguntur, tres numero ſunt, unus Inteſtinalis ſive Orbicularis, & duo Cutanei ſive Ovales; quorum unus magnus, ſuperior & internus; alter parvus, inferior & externus eſt.

181. Sphincter Inteſtinalis ſive Orbicularis Ani non niſi certum portionis inferioris Fibrarum carnoſarum extremitatis Recti augmentum eſt.

182. *Ligamentum Cutaneum Coccygis. Ligamentum Interoſſeum Oſſium Pubis.* Quoniam in Tractatu de Oſſibus Recentibus Ligamentorum horum Deſcriptionem omiſi, e quibus Interoſſeum in Diſſectionibus meis publicis Anno 1726. & Cutaneum quatuor circiter annos ante demonſtravi, ut hic eorundem Deſcriptionem iſti Sphincterum Cutaneorum, qui iisdem anneſtuntur, praemittam, neceſſe eſt.

183. Ligamentum Cutaneum anterius ab apice ſive extremitate Coccygis deſcendit. Gracile eſt, moxque verſus orificium Ani in duo finditur, Membranae Adipoſae inſeritur, & Cuti in duobus Ani lateribus per ſpeciem expanſionis annectitur, quae dum in utroque latere a Perinaeo ſecedit, pedetentim obliteratur.

184. Ligamentum Interoſſeum Oſſium Pubis Membrana triangularis robuſtiſſima, duobus e ſuis marginibus Ramis inferioribus Oſſium Pubis uſque ad eorundem Symphyſin communem annexa exiſtit. Tertius margo, qui e tribus inferior eſt, liber exiſtit; totumque hujus Membranae Planum, cujus medium foramine peculiari perforatur, inter Oſſa & infra eorundem Arcum cartilaginoſum, cui fortiter adhaeret, valde tenſum eſt.

185. In parte inferiore Ligamenti Interoſſei Pubis, & juxta totam longitudinem marginis liberi ſive inferioris hujus Ligamenti Muſculus quidam Digaſtricus reperitur, qui una ſuarum extremitatum uni ex Oſſibus Pubis, & altera extremitate

tate alteri Oſſi annectitur, cujusque Tendo intermedius medio marginis inferioris Ligamenti reſpondet. Non hic Muſculum huncce deſcribere locus eſt. Ob connexionem, quam cum Cutaneis Ani Sphincteribus habet, illius hic mentionem feci. Muſculus Urethrae Transverſus vocatur, Muſculus quoque Triangularis appellatur.

186. *Sphincterum Cutaneorum* Ani quilibet Inſertione ſua anteriore & Inſertione ſua poſteriore gaudet; ſpeciem itaque apicis anterius & poſterius formant, atque Foramen Ani diſtantia eorundem portionum mediarum includunt.

187. Per eorundem ſitum, volumen & per alba Texti Celluloſi veſtigia a ſe invicem diſtinguuntur. Magnus ſive ſuperior duplex quaſi adhuc apparet. Parvus ſive inferior Cuti vicinior eſt, eique peculiariter magis annectitur.

188. Poſterius ex parte apici Coccygis, & ex parte portioni vicinae Ligamenti Cutanei ejusdem Coccygis inſeruntur. Anterius Tendini intermedio Muſculi Transverſi praecipue annectuntur, & cum aliis Urethrae Muſculis, de quibus in ſequentibus ſermo erit, aliquam connexionem alunt.

189. *Muſculi Elevatores Ani.* Portiones Muſculoſae latae & tenues ſunt, uno ſuarum Fibrarum carnoſarum extremo circum circa parvae Pelvis concavitatem, a Symphyſi Oſſium Pubis uſque ultra Spinam Oſſis Iſchii annectuntur; & altero extremo hae Fibrae in utroque latere retro & infra curvaturam extremitatis Recti

deſcendunt, ubi ſibi obviam fiunt, & a Baſi Coccygis uſque ad circumferentiam Ani invicem uniuntur.

190. Portiones hae per ſuperiores earundem Inſertiones in quolibet Pelvis latere in tres Claſſes, in anteriores ſcilicet, in medias & in poſteriores dividuntur. Anteriores a medio circiter Symphyſis Oſſium Pubis uſque ſupra Foramina ovalia Pelvis excurrunt. Mediae iter hocce immediate ſupra Inſertionem Muſculi Obturatoris Interni, ſupra Oſſa Iſchii & pauxillum ſupra Oſſa Ilii continuant. Poſteriores deinde ſupra faciem internam Oſſium Iſchii uſque ad eorundem Spinas ſive Apophyſes Spinoſas, imo etiam paulum ultra, ſupra Ligamentum Sacro-Iſchiadicum expanduntur.

191. Portiones anteriores in tranſitu Proſtatis, Collo Veſicae, Bulbo Urethrae annectuntur, quemadmodum in Hiſtoria harum Partium videbimus; imo quasdam quoque Fibras verſus Muſculum Transverſum, cujus ſupra mentionem feci, ablegant.

192. Poſtquam Fibrae omnium harum portionum Inſertionibus ſuis ſuperioribus flexum adeo amplum atque adeo latum inſtituerunt, oblique ab anteriori retrorſum deſcendunt, dum colliguntur, & Radiorum truncatorum inſtar ad ſe invicem accedunt. Hiſce expanſionibus ſuoque retro & infra extremitatem Inteſtini Recti occurſu, fere uti Muſculus Mylo-Hyoïdeus, Muſculum Digaſtricum formant, qui inferiorem Pelvis Oſſeae

Oſſeae partem terminat, quique fundum cavitatis Abdominis conſtituit, quemadmodum Diaphragma illius fornicem efficit.

193. *NOTA.* 1°. Muſculi Coccygis, de quibus in Tractatu Muſculorum peculiari dictum fuit, ceu Auxiliares horum Elevatorum conſiderari poſſunt.

194. 2°. Margo Ani a Cutis atque Epidermidis cum Tunica interna extremitatis Inteſtini Recti occurſu & unione formatur; ita ut portio hujus Tunicae ſuperficialis Epidermidis continuitas eſſe videatur.

195. *Arteriae. Venae. Nervi. Connexio. Uſus.* Quinque hos articulos poſt Hiſtoriam Meſenterii, Meſocoli & Epiploï, quemadmodum ſuperius reſpectu omnium reliquorum Inteſtinorum feci, tractabo.

MESENTERIUM, ET MESOCOLON, &c.

196. Totus hicce magnus Inteſtinorum Faſciculus, non indifferenter in Capacitate Abdominis volutatur; per Telam Membranaceam artificioſe ibi firmatur, quae, ne Canalis Inteſtinalis gyri diverſis ſuis occurſibus ſibi mutuo obſtent, ſibi invicem implicentur, aut ſe invicem ſtrangulent, impedit, quaeque iisdem fluctuationem blandam eodemque tempore per haſce Annexiones limitatam concedit.

197. *Nomina. Diviſio.* Tela haec in genere Meſenterium vocatur, nomen quod Veteres Graeci eidem dedere, quoniam aliquo modo in medio Inteſtinorum eſt. In duas portiones Exten-

ſione ſua dividitur, quarum una admodum lata atque plicata eſt, quae Inteſtina Tenuia annectit; altera quae admodum longa & circumacta exiſtit, Inteſtina Craſſa firmat.

198. Duae hae portiones re ipſa una eademque Laminae Peritonaei Membranaceae in ſe ipſam reduplicatae continuatio exiſtunt; nec niſi certa arctatione a ſe invicem diſtinguuntur. Speciem Voluminis ſpiralis circumferentia ſua plus minusve plicati invicem formant. Prima harum portionum in ſpecie nomen Meſenterii retinuit, altera Meſocolon appellatur.

199. *Structura.* Meſenterium ab ultima Duodeni curvatura incipit, & a ſiniſtro latere dextrorſum juxta longitudinem Vertebrarum Lumbarium oblique deſcendit. In hoc ſpatio Lamina ſive portio Membranacea Peritonaei in latere dextro & ſiniſtro abſcedit, atque mediantibus duobus Proceſſibus ſive Laminis peculiaribus quae ſibi mutuo averſim uniuntur, atque id, quod Meſenterium vocatur, formant, duplicationem producit.

200. Superius & inferius, praecipue vero ſuperius anguſtum eſt. Multum inter duo haec loca latum fit, ipſiusque latitudo juxta totam longitudinem verſus Inteſtina in marginem admodum plicatum deſinit. Plicae hae non niſi undantes inflexiones, uti iſtae fruſti pellis Rupicaprae juxta longitudinem unius ſuorum marginum fortiter hinc inde tractae, exiſtunt. Marginem Meſenterii admodum longum efficiunt, atque non multum ultra tertiam ipſius latitudinis partem occupant.

201.

201. Duae Laminae mediante Subſtantia cellulоſa invicem conjunguntur. Glandulas, Vaſa & Nervos, de quibus in ſequentibus ſermo erit, includit; & in plurimis ſubjectis Pinguedine repletur, unde duae Laminae quandoque maxime a ſe invicem diſtant.

202. Juxta totam longitudinem circumferentiae Meſenterii duae Laminae naturaliter a ſe invicem diſcedunt, in utroque latere Canalem Inteſtinorum Tenuium amplectuntur, occurſu ſuo, aut ut melius rem explicem, reciproca earundem ſupra magnam hujus Canalis convexitatem ſive curvaturam continuatione involvunt, eumque in faſcia quaſi gerunt. Id quod Tunicam extimam ſive Membranaceam Inteſtinorum format.

203. Meſocolon non niſi Meſenterii continuatio eſt, quod poſtquam ad Inteſtini Ilei extremitatem pervenit, arctatur atque nomen Meſenterii cum illo Meſocoli commutat. Hoc in loco Lamina peculiaris, quae latus dextrum reſpicit, parvam plicam transverſam, quae Ligamentum Coli dextrum vocatur, efficit.

204. Meſocolon deinde verſus Renem dextrum aſcendit, ubi ob immediatam Inteſtini Coli in hoc Rene & in prima Duodeni curvatura Annexionem obliterari videtur. Poſtmodum, ut ita dicam, iterum in conſpectum prodit, denuo latius evadit, atque transverſo fere itinere infra Hepar, Ventriculum & infra Lienem incedit, ubi infra Hypochondrium ſiniſtrum verſus Renem ejusdem lateris iterum deſcendit.

205. In toto hocce trajectu Meſocolon latius fit, atque Planum ſemi-circulare fere transverſum, & verſus circumferentiam magni marginis valde parum plicatum format. Mediante magno hocce margine juxta totam longitudinem Arcus Coli annectitur, & hoc modo unam e Faſciis ligamentoſis hujus Inteſtini, iſtam ſcilicet parvae convexitatis Arcus, abſcondit. Parvo margine Tubum triangularem Duodeni format, & mediante magno margine Tunicam externam Coli, eodem modo producit, quo Meſenterium iſtam Inteſtinorum Tenuium format. Infra magnam Ventriculi extremitatem excurrens, portioni inferiori hujus extremitatis pauxillum adhaeret, quae mediante ſuperiore ſua portione Diaphragmati quoque annectitur.

206. Poſtquam infra Renem ſiniſtrum pervenit, arctatur plicamque transverſam format, quae Ligamentum Coli ſiniſtrum eſt. Deinde denuo latius, aſt minus quam ſuperius fit, & ſupra Muſculum Pſoam lateris ſiniſtri, verſus ultimas Vertebras Lumborum deſcendit. Deſcendens haec portio eodem modo gyris quo portio ſuperior ſive transverſa Arcui Coli, annectitur.

207. Inteſtinum Rectum etiam a peculiari Peritonaei productione involvitur, cui communiter nomen barbarum Meſo-Rectum imponitur. Productio haec admodum anguſta eſt, & anterius in parte circiter media Inteſtini Recti plicam transverſim ſemi-circularem format, quae vacuo Inteſtino apparet, & repleto obliteratur.

GLAN-

GLANDULAE MESENTERICAE.

208. *Situs. Figura.* Meſenterium magnum intra duas ſuas Laminas Glandularum, per intervalla in craſſitie Texti Celluloſi diſperſarum, numerum recondit. Glandulae hae in ſtatu ſuo naturali, reſpectu ipſarum figurae Lentibus aliquo modo atque Phaſeolis ſimiles ſunt. Indifferenter plus minusve quaedam orbiculares & quaedam ovales exiſtunt; cunctae vero parumper complanatae ſunt. In perſonis obeſis pinguedine circumdantur.

209. *Structura.* Glandulae Meſentericae e numero earum ſunt, quas Anatomici communiter in genere Glandulas Conglobatas vocant, quarum ſtructura nondum clare ſatis conſtat. Earundem Textum celluloſum, Membrana ſive Tunica ſubtiliſſima involutum videtur, in qua Microſcopii ope Filorum peculiarium, quae Malpighius pro Fibris carnoſis habuit, implicatio detegitur.

210. Subtiliſſimae & accuratiſſimae Anatomicae Injectiones nondum hac in re ſatisfecerunt; quamcunque enim diligentiam adhibemus follicoſum ſemper harum Glandularum Textum penitus replent. Et ſi mediantibus iisdem aut ſimilibus injectionibus quamplurima Vaſa, quae antea viſum fugiebant, ibidem detegimus, attamen ideo parum doctiores ſumus; quoniam eodem hoc medio vera Vaſa Sanguifera non a Vaſis ſecretoriis, neque haec ab excretoriis diſtingui poſſunt.

VASA LYMPHATICA. VENAE LACTEAE.

211. Praeter Vaſa Sanguifera, quae Retis inſtar in Glandulis Meſentericis diſtribuuntur, & praeter plura Nervea Fila quae in iisdem diſperguntur, magnus alius ſpeciei parvorum Vaſorum peculiarium numerus, quae unum alteri per totidem quaſi cataractas transmittit, ibidem detegitur.

212. *Situs. Figura.* Vaſa haec peculiaria ſubtiliſſima & tranſparentia ſunt. Interius quamplurimis Valvulis inſtructa ſunt, quae exterius non niſi inſtar parvorum nodorum parum a ſe invicem diſtantium apparent. E qualibet Glandula per Ramuſculos, ceu per totidem radices egrediuntur, & poſtquam parvum Truncum formaverunt, dividuntur, atque itidem per Ramuſculos in vicinam Glandulam intrant.

213. *Nomen.* In genere Vaſa Lymphatica appellantur, quoniam ſaepiſſime humorem clarum & limpidiſſimum, quamvis mucilaginoſum, quem Anatomici Lympham vocant, vehunt. Aſt quoniam quandoque Liquore albo & lacteo, qui Chylus dicitur, repleta inventa fuere, iisdem in ſpecie Vaſorum Chyliferorum, ſive Venarum Lactearum nomen impoſitum fuit. Venae appellantur, quoniam Valvulae earundem uti iſtae Venarum ordinariarum ſive ſanguiferarum diſpoſitae ſunt, & quoniam liquoris, quem continent, curſus e tubis anguſtis in tubos per gradus ampliores procedit.

214.

214. *Diſtributio.* In Demonſtrationibus meis Venas Lacteas, reſpectu Corporis Humani ſemper ad tres, imo ad quatuor Claſſes retuli.

215. *Prima Claſſis.* Venae Lacteae primam ſuam originem a Villoſa Inteſtinorum inprimis Tenuium Membrana, mediantibus quamplurimis Radicibus Capillaribus, uti ſuperius diximus, ducunt. Ex hiſce Radicibus inter Tunicas Inteſtinorum ſpecies Retis mirabilis exurgit, quod totam fere Canalis Inteſtinalis circumferentiam, inter Tunicam Muſculoſam atque Tunicam externam ſive communem circumdat.

216. Rete hoc Venarum Lactearum Tunicam Canalis Inteſtinalis externam ſequitur, & conjunctim cum illa Inteſtina Meſenterium verſus deſerit, ubi duo Plana Ramuſculorum mediante Texto Celluloſo exacte a ſe invicem diſtinctorum, & unum uni Membranarum Meſenterii, alterumque alteri Membranae agglutinatorum format. Duo Plana ſeparatim ſupra portionem Meſenterii vicinam uſque ad primarum Glandularum Meſentericarum occurſum procedunt, ubi invicem uniuntur, atque unicum tantum Planum conſtituunt.

217. *Secunda Claſſis.* Lacteae Venae poſt hancce unionem uniformiter fere in tota Meſenterii extenſione, ab ipſius circumferentia uſque verſus ipſius originem ſive annexionem in Vertebris Dorſi, inter Glandulas Meſentericas, eaſdem modo ſupra indicato tranſeundo, & communicationes ſive Anaſtomoſes reciprocas admodum frequentes inſtituendo, diſtribuuntur.

218. *Tertia Claſſis.* Venae Lacteae poſt huncce earundem Ramuſculorum per totam Meſenterii extenſionem trajectum, quo magis Spinae Dorſi appropinquant, eo magis in centrum concurrunt, numero imminuuntur, craſſitie augentur tandemque poſt ultimas Glandulas Meſentericas verſus medium Inſertionis Meſocoli in parvos Truncos communes deſinunt, ad quos plura Glandularum Lumbarium aliarumque Glandularum inferius ſitarum mere Lymphatica Vaſa adeunt.

219. *Quarta Claſſis.* Venae Lacteae Inteſtinorum Craſſorum in genere eandem conſtituere poſſunt. Plures earundem admodum clariſſime & diſtinctiſſime in Colo Hominis, atque Chylo turgidas in Academia Regia Scientiarum demonſtravi. Defunctus Dn. Mery ejusdem Academiae Socius, qui ſemper alienis Obſervationibus difficulter fidem adhibebat, tunc praeſens, atque, quod liquorem album, quem haec Coli Vaſa continebant, digiti mei apice uniformiter per intervalla in iisdem propellerem videns, mox hocce experimento admodum contentus eſſe videbatur, aſt ut hujus rei ulterius certior fieret, eodèm tempore & ſe praeſente unum horum Vaſorum apice Scalpelli aperire, guttam liquoris extrahere atque Ungui Pollicis mei imponere me juſſit; id quod eidem penitus ſatisfecit.

220. Venae Lacteae non ſemper in Cadaveribus humanis apparent. Non niſi in iis ordinarie qui mox poſt aſſumtum cibum, ſive violenta morte, ſive morbo defuncti fuerunt, conſpici poſſunt.

Per

Per longum adhuc tempus poſt mortem, etiam in Inteſtinis eorum quorum Glandulae Meſentericae quoad maximam partem ſcirrhoſae factae ſunt, inprimis in tenera aetate cernuntur.

221. Venae Lacteae communiter in animalibus vivis demonſtrantur, quae elapſis tribus circiter horis plus minusve ab aſſumta ſufficiente quantitate alimentorum, e lacte inprimis praeparatorum, aperiuntur. Methodus haecce valde incommoda eſt, imo ſaepius etiam partem jucundi hujus ſpectaculi impedit. Multo faciliori negotio atque delectatione in animali quod, elapſa circiter hora, aut citius, ſecundum majorem vel minorem alimentorum, quae in ſufficienti quantitate aſſumſerit, fluiditatem, penitus ſtrangulatur, conſpicitur. Id quod in Curſibus meis privatis ex voto ſemper mihi ſucceſſit.

222. *Receptaculum Chyli.* Venae Lacteae tertiae Claſſis, id eſt, iſtae quae a Glandulis Meſentericis uſque ad regionem mediam Annexionis magni Meſocoli in Spina Dorſi reperiuntur; hae Venae, inquam, ſupra Corpus Aortae inferioris inter extremitates Muſculi minoris ſive Muſculi inferioris Diaphragmatis excurrunt, ubi ſpeciem Ciſternae Lacteae attingunt, quam quidam ſimpliciter Conceptaculum ſive Receptaculum Chyli, alii Receptaculum Pecqueti, Medici Dieppenſis, qui illud Demonſtrationibus peculiaribus clarius expoſuit, vocant; Euſtachius enim Anatomicus Romanus atque Medicus Sancti Caroli Borromaei idem jam detexerat.

223.

223. *Situs. Figura Receptaculi.* Ordinarie quoad maximam partem retro portionem ſive Crus dextrum Muſculi inferioris Diaphragmatis, ad latus dextrum Aortae, ſupra ultimae Vertebrae Dorſi cum prima Lumbari unionem ſitum eſt. Species Veſiculae Membranaceae eſt. Conformatio ipſius in Homine multum variat; ſaepius figura ovali prolongata atque uniformi, fere uti Veſicula Fellis gaudet. Arctationibus quandoque in plures parvos ſaccos, irregulariter rotundos, & plus minusve complanatos diviſum reperitur. Quibusdam in ſubjectis Truncus Aortae ab eodem inſtar collaris circumdatur.

224. *Structura.* E Tunicis admodum tenuibus componitur, ipſiusque cavitas interius per parvas pelliculas ſive Septa membranacea, quorum diſpoſitio minime regularis eſſe videtur, diviſa eſt. Praecipue inferius & circum ipſius portionem inferiorem ultimae Venae Lacteae, quaedam lateraliter, quaedam retro Aortam, uti etiam plura Vaſa mere Lymphatica, de quibus alio loco ſermo erit, inſeruntur. Portio ſuperior inter Aortam atque Venam Azygos arctatur, Canalemque peculiarem format, qui in Pectus ſub nomine Ductus Thoracici, de quo in Hiſtoria Pectoris dicam, aſcendit.

ARTERIAE ET VENAE INTESTINORUM.

225. *Duodenum.* Communiter Arteria propria, quae Arteria Duodenalis ſive Inteſtinalis dicitur, gaudet. Indifferenter e Coronaria Stomachica,

Pylo-

Pylorica, Gaſtrica magna, imo etiam ex Hepatica oritur. Praeter Arteriam, in ſpecie Duodenalem dictam, quaedam harum Arteriarum, uti etiam Meſenterica ſuperior atque Splenica eidem plures parvos Ramuſculos ſubminiſtrant. Arteriae hae communicationes inter ſe alunt.

226. Arteria Duodenalis propria, cum reliquis Arteriolis Acceſſoriis conjunctim, circum Tunicam Muſculoſam Duodeni Rete Vaſculoſum format, quod Rete quamplurima Vaſa Capillaria tam extrorſum quam introrſum ablegat, ita ut hocce Inteſtinum inde plus minusve rubicundum appareat.

227. Venae Duodeni Ramuli Venae Portae ſunt, earumque diſtributio uti etiam earundem denominatio iſti Arteriarum fere reſpondet. Frequentius quam Arteriae inter ſe communicant, & in ſpecie cum Vena Haemorrhoïdali magna communicationem alunt.

228. Ramuſculi Venoſi circum Duodenum Rete iſti Ramuſculorum Arterioſorum ſimile conſtituunt. In genere Rete hoc Arteriarum atque Venarum Vaſculoſum magis minusve in reliquis Inteſtinis reperitur.

229. *Jejunum.* Ipſius Arteriae praecipue Arteriae Meſentericae ſuperioris ſoboles ſunt. Aſcendens Meſentericae inferioris Ramus, eidem etiam proſpicit. Venae quoad maximam partem Venae Meſaraïcae magnae Rami ſunt. Splenica uti etiam Meſaraïca parva, quae Haemorrhoïdalis interna eſt, itidem eidem proſpicit.

230.

230. Praecipui ſecundarii harum Arteriarum, harumque Venarum Trunci in Texto Celluloſo inter Laminas Meſenterii ſeſe comitantur, ibidem in Ramos & Ramulos dividuntur, atque Maculas, Rhombos, & Arcus formant, de quibus in Tractatu peculiari Arteriarum & in illo Venarum dictum fuit. Ultimi horum Arcuum atque Rhomborum, id eſt, ii qui Inteſtinis proximi ſunt, duo parva Plana Vaſculoſa producunt, quae admodum diſtincte a ſe invicem diſcedunt, & Canalem Inteſtinalem inſtar Retis amplectuntur.

231. *Inteſtinum Ileum.* Ipſius Arteriae atque Venae proportionate ab iisdem originibus, uti iſtae Jejuni, naſcuntur, quemadmodum fuſius in peculiaribus Arteriarum Venarumque Tractatibus videre eſt. Hic, uti etiam reſpectu Jejuni, notandum eſt, quod hae Arteriae & hae Venae in toto ſuo per Meſenterium decurſu, Glandulis Meſentericis, Laminis atque Texto Celluloſo Meſenterii Ramuſculos praebeant. Species communicationis plurium parvarum Venarum Meſaraïcarum cum Ramulis Capillaribus Venarum Lumbarium Venarumque Spermaticarum hic occurrit.

232. *Caecum.* Ipſius Arteriae iſtaeque ipſius Appendicis Vermiformis Ramuſculi Rami ultimi convexitatis Arcus Arteriae Meſentericae ſuperioris ſunt. Secundus, & quandoque tertius Ramus, quando adeſt, iisdem etiam parvos Ramulos ſuppeditat. Venae Caeci ipſiusque Appendicis ſimiles Ramuſculi Arcus magnae Venae Meſaraïcae exiſtunt. Riolanus unum horum Ramorum Venam Caecalem appellavit. 233.

233. *Colon.* Portio dextra Arcus Coli, id eſt, iſta quae Caecum ſequitur, quaeque illius continuatio eſt, Arteriolas a ſecundo Ramo concavitatis Arcus Arteriae Meſentericae ſuperioris, paucasque a tertio, quando ibi adeſt, accipit.

234. Portioni ſuperiori ſive mediae Arcus Coli primus Ramus ejusdem concavitatis Arcus Arterioſi proſpicit; qui Ramus Furca ſua in dextro & ſiniſtro latere cum reliquis Arcus Coli portionibus communicat.

235. Portio ſiniſtra Arcus Coli Arterias ſuas ex parte ab eodem hocce Ramo Arteriae Meſentericae ſuperioris, ex parte a primo Ramo Arteriae Meſentericae inferioris accipit; qui duo Rami celebrem iſtam communicationem ſive Arcum duarum Arteriarum Meſentericarum communem formant.

236. Ob hancce communicationem ſive continuationem Trunco unius harum duarum Arteriarum obſtructo aut compreſſo, altera Arteria cunctis Ramis poſt locum obſtructionis reperiundis Sanguinem ſuppeditaret. Secundus Meſentericae inferioris Ramus extremitati Coli ſiniſtrae quoque Arteriolas praebet.

237. Inflexiones Coli deſcendentes, quibus nomen S Romani imponitur, a reliquis Arteriae Meſentericae inferioris Ramis, quorum ultimus Arteriam Haemorrhoïdalem internam format, irrigantur.

238. Venae omnium harum Portionum Coli Rami & Ramuſculi Venae Portae Ventralis, &

praecipue ipſius Truncorum ſecundariorum, Venae Meſaraïcae magnae, atque Venae Meſaraïcae parvae ſive Venae Haemorrhoïdalis internae ſunt. Diſtributio horum Ramorum, horumque Ramuſculorum iſtam Arteriarum aliquo modo ſequitur, quemadmodum fuſius in Tractatu de Venis videre eſt.

239. *Rectum.* Ipſius Arteriae ab Arteria Haemorrhoïdali interna, quae ultimus Ramus Arteriae Meſentericae inferioris eſt, ſubminiſtrantur. Cum Arteria Hypogaſtrica, & in ſpecie cum Arteria Haemorrhoïdali interna, quae unius ex hiſce Arteriis ſoboles exiſtit, communicationem alit.

240. Recti Venae ultimorum Ramorum Venae Meſaraïcae parvae, ſive Venae Haemorrhoïdalis internae Ramuſculi ſunt. Cum Venis Haemorrhoïdalibus externis, quae Ramuli unius e Venis Hypogaſtricis ſunt, communicant. Mediantibus Ramuſculis Capillaribus cum reliquis adhuc Venis Hypogaſtricis, quae ad Partes Naturales internas utriusque Sexus ſe conferunt, communicationem alunt.

N O T A.

241. 1°. Continuatio ſucceſſiva plus minusve ſimplex aut multiplicata inter cunctas Arterias totius Canalis Inteſtinalis, & ſimiliter inter cunctas ipſius Venas reperitur. 2°. Venae hic locorum uti in cunctis aliis locis, tenuiores & ampliores Arteriis exiſtunt, imo differentia haec hiſce in partibus habito reſpectu notabilior quam in

in omnibus reliquis Corporis Humani partibus obſervatur.

NERVI INTESTINORUM.

242. *Duodeni.* Praeter quaedam Plexus Stomachici atque Plexus Hepatici Fila Plexus medius Gangliorum Semilunarium.

243. *Jejuni, Ilei. Glandularum Meſentericarum.* Plexus Meſentericus ſuperior; Faſces poſt-Meſenterici; Plexus Meſentericus inferior.

244. *Caeci.* Faſces ſive Plexus poſt-Meſenterici; Plexus Meſentericus inferior.

245. *Arcus Coli.* Iidem Faſces; Plexus Meſentericus ſuperior; Plexus Meſentericus inferior.

246. S *Romani.* Plexus poſt-Meſentericus; Plexus Meſentericus inferior; Plexus Sub-Meſentericus.

247. *Recti.* Plexus Meſentericus inferior; Plexus Sub-Meſentericus ſive Plexus Hypogaſtricus; duo ejusdem Plexus Ganglia.

248. *Ani ipſiusque Muſculorum.* Ganglia Plexus Sub-Meſenterici ſive Plexus Hypogaſtrici; Funiculus inferior utriusque Nervi Symphatici magni, ſive Nervi Intercoſtalis; Arcus communis extremitatis utriusque Funiculi.

EPIPLOON. APPENDICES ADIPOSAE.

249. Quoniam hi articuli tantam connexionem cum iis, qui de Hepate atque Liene agunt, habent, ut eorundem Hiſtoriam, absque ut de quibusdam horum duorum dictorum Viſcerum

peculiaribus circumſtantiis mentio injiciatur, tradere impoſſibile ſit, eorundem Expoſitionem iſti Hepatis, Lienis, imo etiam Pancreatis ſubnectere, quam hic inſtituere, quamque Deſcriptionis partium in Abdomine contentarum ab iſta Epiploï initium facere, convenientius eſſe duxi.

250. Ex eodem fundamento Expoſitioni omnium harum partium iſtam earundem uſuum, uti etiam iſtam uſuum totius Canalis Inteſtinalis, Meſenterii, Venarum Lactearum, Glandularum Meſentericarum, Muſculorum Ani, &c. ſubjungo.

HEPAR.

251. *Situs generalis.* Hepar maſſa magna mediocriter firma, coloris obſcure rubicundi, ad flavum pauxillum accedentis exiſtit, immediate infra Diaphragmatis fornicem, ex parte in Hypochondrio dextro, quod totum fere replet, ex parte in Epigaſtrio, inter Appendicem Xiphoïdem & Dorſi Spinam ſita, & ordinarie verſus ſiniſtrum Hypochondrium terminatur, & quandoque multum verſus illud protenditur.

252. *Figura.* Figura ipſius irregularis eſt, ſuperius fornicata ſive convexa, inferius inaequaliter concava, in latere dextro & poſterius admodum craſſa. Craſſities ipſius verſus latus ſiniſtrum & anterius magis magisque tenuis & ſcindens quaſi evadit. Latitudo ipſius a dextro latere verſus ſiniſtrum major quam ab anteriore poſteriora verſus exiſtit.

253. *Diviſio.* In duas Extremitates, unam magnam & alteram parvam; in duos margines, unum anteriorem & alterum poſteriorem; in duas facies, unam ſuperiorem & convexam, quae aequalis, polita atque Diaphragmatis fornici proportionata exiſtit; alteram inferiorem & concavam, quae inaequalis, & per plures eminentias atque depreſſiones, de quibus in ſequentibus ſermo erit, interrupta quaſi eſt, dividi poteſt.

254. In duas adhuc laterales partes, quae Lobi vocantur, dividitur. Unus Lobus major ſive Lobus dexter, alter Lobus minor ſive Lobus ſiniſter appellatur. Duo hi Lobi ſuperius per Ligamentum Membranaceum a ſe invicem diſtinguuntur; inferius vero diviſio haecce per ſciſſuram notabilem, cujus directio cum iſta Ligamenti ſuperioris eadem eſt, clariſſime diſtinguitur.

255. *Eminentiae.* Eminentiae Faciei concavae Hepatis ad Lobum majorem pertinent. Primaria harum Eminentiarum inſtar ſpeciei Apophyſis triangularis ſive pyramidalis Lobi majoris ſe habet. Poſterius prope magnam Sciſſuram, quae duos Lobos diſtinguit, ſita eſt.

256. Eminentia haec triangularis Lobulus Spigelii, aut ſimpliciter Hepatis Lobulus nominatur. Unus ipſius Angulorum verſus partem mediam faciei inferioris Lobi majoris notabiliter excurrit, ubi obliteratur. Huncce Angulum Lobuli Radicem appello. Verſus anteriora quoque eminentiae minus prominentis, aſt latioris ſpe-

cies reperitur. Veteres hiſce eminentiis in genere nomen Portarum impoſuerunt.

257. *Depreſſiones.* Concavae ſive inferioris Hepatis Faciei Depreſſiones, quae attentionem merentur, quatuor numero ſunt. Prima inſtar ſciſſurae ſe habet, quae duorum Loborum ſeparationem conſtituit, dum per Hepatis concavitatem ab eminentiis, de quibus modo dixi, ad Marginem uſque anteriorem transverſim excurrit, ubi in inciſuram magis minusve profundam deſinit. Sciſſura magna Hepatis ſalutatur. Quibusdam in ſubjectis ſciſſura haec ex parte integrum quaſi Tubum refert.

258. Secunda Depreſſio transverſim inter duas Lobi majoris eminentias ſita eſt. A Sinu Venae Portae, a Veteribus ita dicto, quoniam inter eminentias ejusdem nominis ſitum obtinet, occupatur. Tertia Depreſſio poſterius inter corpus Lobi majoris & Lobulum Spigelii reperitur. Venae Cavae Trajectui inſervit. Quarta Depreſſio ſpecies Sulci inter Lobulum & parvum Hepatis Lobum eſt, qui Sulcus olim in Foetu Canali Venoſo locando, qui in Adulto obliteratur, & non niſi inſtar ſpeciei Ligamenti apparet, inſervivit. Sulcus hic continuatio quaſi magnae ſciſſurae Hepatis eſt, ubi cum Vena Cava angulo acuto occurrit.

259. Praeter quatuor has Depreſſiones anterius in Lobo majori una adeſt, in qua Veſicula Fellis locatur, quaeque quandoque ad marginem uſque extenditur, ubi levem inciſuram format.

mat. Ad has Depreſſiones parva etiam ſuperficialis concavitas in parte poſteriore & laterali faciei inferioris Lobi majoris referri poteſt, qui parva hacce cavitate Reni dextro incumbit. Levis quoque ſiniſtri Lobi concavitas, qua mediante ſupra Ventriculum protenditur, huc referri poteſt.

260. In margine denique poſteriore Hepatis magna Inciſura reperitur, quae duobus Lobis communis eſt, atque Spinae Dorſi & extremitati Oeſophagi ſpatium concedit. Prope tranſitum Venae Cavae conſpicitur. Ceterum quandoque in utraque Hepatis facie ſciſſurae, quae non conſtantes ſunt, reperiuntur.

261. *Ligamenta.* Hepatis convexitas Diaphragmati ordinarie tribus Ligamentis, quae non niſi Laminae Membranaceae Peritonaei continuationes ſunt, annectitur. Unum verſus marginem extremitatis cujuslibet Lobi, & unum in medio ſitum eſt. Dextrum, Siniſtrum & Medium vocantur. Inter eorundem duplicationem Textum Celluloſum intercedit, in quo Vaſa Sanguifera & Lymphatica repunt, cujusque ſpecies Laminae in Hepar penetrat.

262. Ligamentum dextrum Lobum majorem quandoque etiam Cartilaginibus Coſtarum Spuriarum annectit. Siniſtrum, quod illud Lobi minoris eſt, duplex ſaepius invenitur, & verſus medium procedit. Ligamentum medium inferius in magna Hepatis ſciſſura, ab Eminentiis, quae Portae dicuntur, incipit, hincque per Inciſu-

ram anteriorem excurrit, ſupra unionem duorum Loborum ad partem Hepatis convexam tendit, atque Diaphragmati oblique annectitur.

263. Ligamentum hoc medium adhuc juxta longitudinem partis ſuperioris & internae Vaginae Muſculi Recti lateris dextri Abdominis, aſt oblique annectitur, ita ut inferius propius Lineam albam quam ſuperius exiſtat.

264. Praeter haec Ligamenta major Hepatis Lobus Diaphragmati adhuc, praecipue Alae dextrae ipſius Tendinoſae portionis, non quidem mediante Ligamento, ſed mediante adhaeſione immediata atque lata, absque Membranae Peritonaei interventu annectitur; nam non niſi circum circa adhaeſionem hancce replicatur, quo Membranam externam totius reliqui Corporis Hepatis formet.

265. Lata haecce adhaeſio communiter & inconcinne Ligamentum Coronarium appellatur; nam primo loco, uti modo dixi, Ligamentum non eſt, & ſecundo adhaeſio haecce non rotunda aut circularis, ſed ovalis & admodum oblonga exiſtit.

266. Non in parte convexitatis Hepatis ſuperiore, ſed juxta longitudinem partis poſterioris Lobi majoris reperitur, ita ut lata hujus adhaeſionis extremitas proxime inciſuram ſit, & altera quae acuminata eſt, Hypochondrium dextrum reſpiciat.

267. Ligamentum medium, inconcinne Ligamentum Hepatis Suſpenſorium dictum, craſſum Funi-

Funiculum album inſtar ſpeciei Ligamenti rotundi in duplicatione ſua includit. Funiculus hic in Foetu Vena, Vena Umbilicalis vocata, fuit. Ligamentum itaque medium inferius Falcem praeſentat, quae in margine convexo ſcindens, & in altero rotunda exiſtit.

268. Omnia haec Ligamenta ad magnum Hepatis volumen firmandum, &, ne nimis hinc & illinc agitetur, impediendum inſerviunt. Aſt cave ne ullum eorum ad idem ſuſpendendum contribuere credas. A Ventriculo & toto Inteſtinorum faſciculo, praecipue quando repleta ſunt, ſuſtentatur & quaſi fulcitur.

269. Ii quorum Venter vacuus eſt, aut qui ordinarium cibum capiendi tempus excedunt, communiter Ventriculum ipſos trahere dicunt. Hepar tunc temporis a Ventriculo & ab Inteſtinis non ſufficienter ſuſtentatum, proprio ſuo pondere deſcendit, Diaphragma, praecipue mediante Ligamento medio, ſecum abripit & trahit. Et in hoc inprimis loco tractio haecce ſentitur, quae ab orificio Ventriculi ſuperiore, cui plures eandem attribuunt, multum diſtat.

270. *Situs ſpecialis.* Lobus dexter ſive major Lobus, qui Hypochondrium ejusdem lateris occupat, Reni dextro mediante parva proportionata depreſſione, de qua ſuperius dixi, incumbit. Supra portionem quoque Arcus Coli & ſupra Pylorum ſuſtenſtatur. Duae tertiae Lobi minoris ſive Lobi ſiniſtri partes medium Epigaſtrii occupant, & ordinarie tertia tantum pars verſus Hy-

pochondrium ſiniſtrum ſupra Ventriculum excurrit, quem per ſpeciem concavitatis ſuperius indicatae contegit.

271. Minor Lobus ſive Lobus ſiniſter horizontaliter fere ſitus eſt. Lobus dexter ſive major Lobus admodum inclinat, ipſiusque craſſa extremitas directione fere perpendiculari valde deorſum ad Renem dextrum uſque deſcendit, cui mediante parva cavitate, de qua dixi, incumbit. Nota haec admodum neceſſaria eſt, ut loca Hepatis ratione vulnerum & Operationum Chirurgicarum bene diſtinguantur.

272. Annotatio haecce verum quoque ſitum, quando Hepar ſeparatum & e corpore exemtum examinatur, ſuppeditare poteſt; absque hacce attentione enim, & exercitatiſſimis etiam, facile accidit, ut reſpectu ſitus partium Hepatis, inprimis earum ipſius concavae faciei fallantur. Venae Cavae inter majoris Lobi Corpus & Lobulum Spigelii tranſitus, aliquo modo quoque inſtar regulae eſſe poteſt, quo Hepar ſeparatum in ſitu ſuo naturali teneri poſſit.

273. *Structura.* Hepar e pluribus Vaſorum ſpeciebus compoſitum eſt, quorum Ramuſculi mirando modo multiplicati ſunt, & per eorundem extremitatum Capillarium implicationem innumerabilem parvorum pulpoſorum & friabilium Granorum congeriem formant, quae pro totidem Organis propriis, ad peculiarem a Sanguinis maſſa ſuccum, cui Bilis nomen imponitur, ſeparandum habentur.

274. Maxima diverſorum horum Vaſorum pars ab uno extremo ad alterum uſque ſpeciei Vaginae Membranaceae, quae Capſula Venae Portae, ſive Capſula Gliſſonii, Auctoris Angli, qui primus eandem ſpecialiter deſcripſit, dicitur, includitur.

275. Vas quod Sanguinem Hepati advehit, Vena Portae, ex ratione ſuperius indicata ſalutatur. In Tractatu de Venis dixi, quod Vena Portae ceu duae craſſae Venae, quae per Truncos ſuos ſenſu contrario invicem uniuntur, itidemque poſtmodum, una in ſenſum alterius contrarium, Ramos & Ramuſculos de ſe ſpargunt, conſiderari poſſit; quod unus horum duorum craſſorum Truncorum Hepati annectatur, & in eodem in Ramuſculos dividatur; quod alter extra Hepar ſit, Ramosque ſuos ad Viſcera Abdominalia mittat; & denique quod prior harum craſſarum Venarum Vena Portae Hepatica, &c. & poſterior Vena Portae Ventralis vocari poſſit.

276. *Vena Portae Hepatica.* Truncus peculiaris Venae Portae Hepaticae transverſim inter Eminentiam latam ſive anteriorem Lobi majoris Hepatis atque Radicem Lobuli, in ſciſſura ſitus eſt, atque id quod Sinus Venae Portae vocatur, format. Ex hocce Sinu quinque craſſi Rami primarii oriuntur, qui in millenos Ramuſculos per totum Hepatis Volumen diſperguntur.

277. Vena Portae hoc in loco Venae ordinariae officium deponit, atque in introitu, & dum denuo in Hepate in Ramuſculos dividitur, ſpecies

ſpecies Arteriae evadit. Extremitates omnium horum Ramuſculorum quos Truncus Venae Hepaticae ablegat, ad parva pulpoſa & friabilia Grana, quae, quando in aqua clara Microſcopii ope examinantur, Folliculi craſſi & villoſi eſſe videntur, tendunt.

278. *Pori Biliarii. Ductus Hepaticus.* Bilis in Folliculis hiſce percolatur, & poſtmodum in totidem alius ſpeciei Vaſorum extremitatibus, quae per plures Ramuſculos uniuntur, & Truncum generalem formant, colligitur. Ramuſculi hi Pori Biliarii, eorumque Truncus Ductus Hepaticus vocatur. Ramuſculi harum duarum ſpecierum Vaſorum Capſulae Venae Portae invicem includuntur.

279. *Venae Hepaticae.* Sanguis bilioſo hocce liquido privatus per magnum Ramuſculorum Venoſorum numerum revehitur, qui invicem redadunantur, & tres primarios Ramos, & quosdam alios minus notabiles, qui in Venam Cavam ſeſe exonerant, formant. In genere ſimpliciter Vena Hepatica vocantur.

280. Capillares Ramuſculorum Venae Cavae extremitates iſtis Venae Portae ſeſe aſſociant, easque in Hepatis maſſam comitantur. Craſſi interim Ramuſculi utriusque per intervalla ſeſe decuſſant.

NOTA.

281. Quando Hepar indifferenter in fruſta diſcinditur, Venae Cavae Ramuſculi ab iſtis Venae Portae

Portae facili negotio in hiſce ſectionibus diſtinguuntur; iſtae enim Venae Cavae ampliores, tenuiores, ac ſubſtantiae Hepatis arctius agglutinatae ſunt, & per conſequens ſatis exacte diſcindi poſſunt; cum e contrario iſtae Venae Portae quae Capſula Celluloſa involvuntur, quando vacuae ſunt, quaſi paulum rugatae apparent. Id exinde accidit, quoniam Celluloſa Capſulae Subſtantia in hiſce ſectionibus deprimitur, cum e contrario Venae Cavae aequaliter apertae maneant, quoniam tota ipſarum circumferentia typis quaſi in hocce Viſcere effictis annectitur.

282. *Arteria Hepatica. Nervi.* Hepar ab Arteria Coeliaca peculiarem Ramum, qui Hepaticus dicitur, accipit, qui, quoniam reſpectu magni Voluminis Hepatis admodum parvus exiſtit, potius ad nutritionem hujus Viſceris, quam quod ad ſecretionem Bilis contribuat, inſervire videtur. Plexus Hepaticus a Nervis Sympathicis magnis & Sympathicis mediis formatus, quamplurimos Hepatis Subſtantiae Nervos ſubminiſtrat. Arteriae hujus Ramuſculi atque Nervei Plexus itidem Capſulae Celluloſae cum iſtis Venae Portae & Poris Biliariis includuntur.

NOTA.

283. Arteriae hujus Pulſus iſtos qui Capſulae ſimilem motum attribuunt, Arterioſamque Venae Portae functionem exinde explicare credunt, decipit. Sanguis in hacce Vena contentus non ut embolorum ictibus propellatur, opus habet; rapi-

rapiditas talis ſecretioni olei adeo ſubtilis, quale Bilis eſt, cujus ſecretio motum admodum lentum & fere inſenſibilem requirit, obſtitiſſet.

284. *Tunica. Textum Filatum.* Hepar exterius peculiari Membrana, quae eidem Tunicae loco eſt, inveſtitur. Peritonaei continuatio, quemadmodum ſuperius occaſione Ligamentorum & adhaeſionis in Diaphragmate innui, exiſtit. Subſtantia Hepatis Membranaceo adhuc ſive Filato Texto obſita eſt, quod Ramuſculos & extremitates omnium horum Vaſorum invicem alligat, quodque Capſulae Venae Portae & Membranae externae Hepatis productio admodum multiplicata eſſe videtur.

285. *Vaſa Lymphatica.* Externa hujus Tunicae ſuperficies admodum polita eſt. Interna ipſius ſuperficies inaequalis & ex quamplurimis Foliis membranaceis admodum ſubtilibus compoſita eſt, inter quae magnus Vaſorum Lymphaticorum numerus tam in concavitate quam in convexitate Hepatis diſtincte admodum detegitur. Ea quae Filatum Textum interiora verſus ſequuntur, non adeo facile reperiuntur.

286. *Grana Glanduloſa.* Superius, quod Hepatis maſſa ex infinito pulpoſorum & friabilium Granorum numero compoſita ſit, dixi. Quodlibet Granum per peculiarem Capſulae Gliſſonii expanſionem terminatur & quaſi involvitur, omnesque peculiares hae expanſiones per Septa communia, fere uti Apum alvearia, ſibi mutuo adhaerent.

287. Grana haec ubique in parte hujus Viſceris

ris interiore angularia atque polygona ſunt; aſt in latere ipſius ſuperficiei inſtar parvorum Umbonum parumper elevata exiſtunt. Pulpoſum eorundem Textum inſtar Holoſerici radiati, quod parvum admodum vacuum in medio cujuslibet Grani relinquit, apparet.

288. Quando Vena Portae, Vena Cava, Arteria Hepatica, aut Truncus Pororum Biliariorum, inprimis duae Venae tubo inflantur, ſtatim Hepatis Maſſa tumeſcere eodemque tempore vicina ſuperficiei Grana elevari, magisque ſenſibilia reddi videntur. Si fortius inflantur, Grana haec diſrumpuntur, atque ventus inter ea & communem ſive externam Hepatis Membranam erumpit, eandem ab eodem ſeparat, atque Veſicarum inſtar attollit.

289. *Ductus Cholidochus.* Poſtquam Ductus Hepaticus ſive Truncus Pororum Biliariorum parvum iter fecit, cum alio Ductu unitur, qui Cyſticus, id eſt Veſicarius, quoniam a Veſicula Fellea procedit, dicitur, de quo Ductu poſtea in Veſiculae hujus Deſcriptione ſermo erit. Ductuum horum duorum Concurſus Truncum communem, qui Ductus Cholidochus, id eſt, Ductus qui Bilem vehit, vocatur, format. Ductus hic Duodeni curvaturam petit, inter Tunicas Inteſtini repit, & in ipſius capacitatem, non per rotundam Mamillam, ſed per longiuſculam, ſuperius rotundam, & inferius inſtar roſtri urcei ſive dentiſcalpii e penna confecti arctatam aperturam aperitur.

290. Aperturae hujus margines prominentes, lati & plicati ſunt, quemadmodum, quando hanc Duodeni portionem in aqua clara fluctuare ſinimus, videre eſt. In introitu ejusdem orificii minor alia apertura reperitur, quae non ad idem pertinet; orificium Ductus eſt, qui a Pancreate procedit, atque Ductus Pancreaticus ſalutatur, de quo in ſequentibus ſermo erit.

VESICULA FELLIS.

291. *Figura. Situs.* Veſicula Fellis ſpecies parvae Veſicae ſive marſupii inſtar pyri, id eſt, in una extremitate anguſta & in altera ampla eſt. Magna extremitas Fundus Veſiculae; extremitas anguſta Collum, atque quicquid inter haec intereſt, Corpus appellatur. Tertia circiter circumferentiae Corporis Veſiculae pars in cavae Hepatis partis depreſſione proportionata, a Sinu ſive Trunco Venae Portae, ubi Veſiculae Collum eſt, uſque ad Lobi majoris anteriorem marginem, pauxillum verſus latus dextrum, ubi fundus Veſiculae locatus eſt, nidulatur, & in quibusdam ſubjectis ultra huncce marginem procedit.

292. Veſicula Fellis itaque, quando ſtamus in Plano a poſteriori antrorſum parumper inclinato eſt. Quando Dorſo incumbimus, tota quanta fere inverſa eſt. Ipſius fundus, quando lateri dextro incumbimus, magis inferior exiſtit, & quando in latere ſiniſtro cubamus, oblique ſurſum ſpectat. Situs hi juxta diverſos harum poſitionum gradus adhuc differunt.

293. *Tunicae.* Veſicula Fellis e pluribus Tunicis componitur. Prima atque extima continuatio Membranae Hepar inveſtientis, & per conſequens iſtius Peritonaei continuatio eſt.

294. Secunda Tunica carnoſa eſt, & e duobus primariis Stratis, uno longitudinali & altero transverſali, cujus Fibrae eadem fere, qua iſtae Ventriculi, directione irregulari gaudent, compoſita eſt. Diſpoſitio haec inaequalis naturaliter a diametri horum Viſcerum inaequalitate earundemque curvatura dependet.

295. Nominatae Duae Tunicae invicem mediante Texto Celluloſo cohaerent, quod inter Veſiculae Corpus & Hepatis Subſtantiam, uſque ad ſtratum albicans continuatur, quod pro tertia Tunica Veſiculae habetur, quodque iſti, quae in Inteſtinis Nervea audit, reſpondet.

296. Tunica interna ſive Quarta interius magnum Reticulatarum replicationum quamplurimis parvis Lacunis Mamillarum perforatarum inſtar obſitarum numerum, praecipue verſus Veſiculae Collum praeſentat, ubi replicationes longitudinales evadunt, poſteaque parvi Pylori criſpati ſpeciem formant. Lacunae hae pro Glandulis peculiaribus venditantur.

297. *Ductus Hepati-Cyſtici.* Corpus Veſiculae, e latere quo Hepati innidulatur, eidem mediantibus quamplurimis Filis, quae multum in Hepatis Subſtantiam penetrant, annectitur. Inter haec Fila Ductus reperiuntur, qui inter Poros Biliarios atque Veſiculam communicationem

alunt. Diu non niſi in brutis apparuerunt; aſt revera tandem etiam in Homine detecti fuere. Verſus Veſiculae collum in majori quantitate quam alio in loco conſpiciuntur, atque Ductus Cyſt-Hepatici, ſive Ductus Hepati-Cyſtici vocantur.

298. *Collum. Ductus Cyſticus.* Parva Corporis Veſiculae extremitas arctatur, atque id, quod Collum ipſius vocatur, format, quod deinde modo peculiari incurvatur, & Canalem anguſtiorem, qui Canalis ſive Ductus Cyſticus dicitur, producit. Curvatura haecce fere caput Avis praeſentat, & Canalis Cyſticus, cujus diameter pedetentim imminuitur, ejus roſtrum quaſi conſtituit. Id quod in Hepate e ſitu ſuo dimoto non apparet. Imo imperfecte admodum quando adhuc in ſitu ſuo eſt cernitur, quando, quo Hepatis concavitas conſpiciatur, idem attollitur, & verſus Diaphragma nimis premitur; dum enim Hepar ſic invertimus, curvaturae huic vis infertur, & loco unius duae apparent.

299. Ut itaque bene informemur hujusque rei certiores reddamur, Hepar, quantum poſſibile parum, absque ut Duodenum deprimatur, elevandum eſt, atque noſmet ipſos inclinare, & absque ut quicquam turbemus, ab inferiori ſurſum aſpicere debemus. Curvatura haec ad nimis praecipitatam Bilis in Veſicula contentae effuſionem, quam certi motus ſive ſitus Corporis producere poſſent, impediendam inſervire poteſt.

300. Collum Veſiculae eadem fere cum reli-

quo

quo ſtructura gaudet. Interius itidem pluribus Reticulatis Rugis & quibusdam Replicationibus, quae inſtar fragmentorum ſpeciei Valvularum Conniventium, una alteri a Collo uſque ad Canalis Cyſtici arctationem admodum vicinarum apparent, inſtructum eſt. Prima harum Replicationum admodum elevata, magna & fere circularis eſt; ſequens obliqua magis & minor eſt, atque iſtae quae ſequuntur itidem imminuuntur. Cunctae conjunctim interius Scalae ſpiralis, exterius per Collum tranſparentis ſpeciem conſtituunt, & quibusdam in ſubjectis exterius Cochleae circuitum, inprimis quando Collum repletum aut inflatum eſt, conſpiciendum praebent. Obſervatio Dn. Heiſteri eſt.

301. Cunctae hae Replicationes Collo atque Canali diſciſſis admodum diſtincte oculis ſe ſiſtunt, inprimis quando in aqua clara, eo modo quem ſupra indicavi, examini ſubjiciuntur. Absque hocce auxilio conſpectae facillime fallunt, & occaſionem ſubminiſtrant, ut pro veris Valvulis, ob ſitum earundem plus minusve transverſum habeantur. Aliquo modo earundem officio fungi poſſunt, dum Bilem, ne praecipiti gradu in Duodenum influat, & ne materiae in Duodeno contentae in Ductum huncce intrent, impediunt.

302. Quando ſuperficies interna omnium horum Ductuum Biliariorum in genere, id eſt, Hepatici, Cyſtici & Cholidochi ſive communis, Microſcopii ope & in aqua clara, ſecundum methodum quam propoſui, examinatur, in toto

eorundem trajectu ejusdem ſere ſtructūrae eſſe apparet.

303. Dum Canalis ſive Ductus Cyſticus & Canalis Hepaticus, occurſu ſuo & mediante ſua unione Canalem Cholidochum ſive Canalem Biliarium communem formant, non in naturali ſuo & ordinario ſitu Furcam inſtar Literae Graecorum majuſculae, ab ipſis Ypſilon, & a Gallis Y Graecum dictae, diſtantem praeſentant. Poſt Colli Veſiculae curvaturam duo hi Canales ſive Ductus proxime ſe invicem comitantur; nec niſi, dum Hepar attollitur, quando eosdem contemplari volumus, Ductus Cyſticus a Ductu Hepatico diducitur. Eadem diſturbatio in Hepate e Corpore exemto & inverſo contingit; quoniam enim Hepatis volumen tunc complanatum eſt, duo hi Ductus a ſe invicem diſcedunt, cum e contrario, quoniam in ſitu ſuo admodum incurvatum eſt, duo Ductus ad ſe invicem accedant.

304. Ductus Cholidochus Ductus Cyſtici continuatio potius, quam ejusdem Ductus Cyſtici atque Ductus Hepatici Truncus communis eſſe videtur; Ductum Hepaticum enim aliquale in Ductus Cyſtici craſſitie iter facere, antequam in eundem aperiátur, fere uti cum Cholidocho reſpectu Duodeni accidit, inveni. Praeterea in Ductus Hepatici in Cyſtico Ductu oſtio Membranam parvam fluctuantem & inſtar Valvulae obſervavi, quae ne Bilis e Cholidocho Ductu in Ductum Hepaticum regurgitet, impedire poteſt.

305. Iſta Bilis quae per Ductum Hepaticum in

in Ductum Cholidochum manat, Hepatica, & illa quae in Veſicula colligitur, Bilis Cyſtica ſive Veſicaria appellari poteſt. Bilis Hepatica per Ductum Cholidochum continue in Duodenum fluit; cum Cyſtica ſive Veſicaria Bilis e contrario non niſi ex plenitudine aut compreſſione in idem exoneretur.

ANNOTATIONES IN VASA &c. HEPATIS.

306. Truncus Venae Portae Ventralis inter Lobulum atque portionem Lobo majori oppoſitam terminatur, ibique cum Trunco Venae Portae Hepaticae in Sinu Hepatis transverſo, inter extremitatem circiter dextram & medium hujus Sinus congreditur.

307 Ligamentum Umbilicale, & per conſequens Vena Umbilicalis Foetus, Trunco Venae Portae Hepaticae verſus extremitatem ſiniſtram Sinus transverſi obviam fit. Ductus Venoſus in Homine non ex toto e regione Venae Umbilicalis eſt; dextrorſum magis ibidem ſitus eſt. Relativa trium horum Vaſorum directio ibi ita ſe habet, ut duos Angulos oppoſitos, fere inſtar manubrii trochleae ſive veru invicem faciant.

308. In Foetu itaque Sanguis, quem Vena Umbilicalis advehit, non directe illum Venae Portae Hepaticae in Sinu permeat, quo iſti Canalis Venoſi ſeſe aſſociet; ſed antea a latere ſiniſtro dextrorſum deflectit, & per conſequens cum Sanguine Venae Portae miſcetur, antequam in

Ductum Venoſum transgreditur, qui in Truncum unius e craſſis Venae Cavae Hepaticis Venis prope Diaphragma aperitur.

309. Vena Portae Hepatica ordinarie quinque craſſos Ramos ad Hepar ablegat, tres ſcilicet ab ipſius extremitate dextra in majorem Lobum ſive Lobum dextrum, & duos ab ipſius extremitate ſiniſtra in minorem Lobum ſive Lobum ſiniſtrum. Parvum adhuc Ramum ab hoc intervallo directe verſus medium convexitatis Hepatis mittit.

310. Venae Hepaticae ordinarie tres magni Rami Trunci Venae Cavae inferioris ſunt, qui mox per oſtium quaſi commune, inprimis duae earundem ab illa proficiſcuntur, & ſtatim poſtea in maſſa Hepatis a ſe invicem diſcedunt, Ramos Venae Portae Hepaticae decuſſant, atque poſtmodum in omnes ſenſus, eo, quem ſupra expoſui, modo, ibidem in Ramuſculos dividuntur. Portio inferior oſtii harum Venarum in Trunco Venae ſpeciem Valvulae ſemilunaris format.

311. Infra Venas haſce Hepaticas Vena Cava inferior adhuc in trajectu ſuo per Hepar immediate e Trunco ſuo alias parvas Venas Hepaticas ſuppeditat, quae cum Arteriis Hepaticis, quemadmodum magnae cum Vena Portae, communicationem alere videntur.

312. Venae Cavae tranſitus per portionem dextram Inciſurae poſterioris Hepatis, & per conſequens in latere Lobi majoris contingit, qui in hoc loco tranſitui Venae proportionate excavatus eſt, atque diametro ſive circumferentia ſua tres

quar-

quartas circiter partes, quandoque ultra, & quandoque totam convexitatem amplectitur.

313. Trajectus hic interſtitio Lobuli a reliquo Lobi majoris reſpondet. Directio hujus trajectus Venae Cavae in ſitu naturali a ſuperiori deorſum, & paululum a latere dextro ſiniſtrorſum fit; aſt in Hepate e corpore exemto & inverſo, ab initio admodum obliqua videtur; interim tamen ad Tyrones, eosque qui Hepar inverſum examinando facile errant, certiores in ſitu reddendos, quemadmodum jam ſuperius innui, inſervit.

314. Truncus Venae Portae majoris, Arteriae Hepaticae, Ductus Hepaticus ſive Truncus Pororum Biliariorum, atque Nervi Plexus Hepatici magnum invicem faſciculum formant, antequam in Maſſam Hepatis intrent. Truncus Venae Portae Hepaticae medium craſſitiei hujus faſciculi occupat; Arteriae Hepaticae in latere dextro & ſiniſtro hujus Trunci locantur; Nervi eundem undiquaque amplectuntur, & cum Plexu Meſenterico ſuperiore communicationem alunt.

315. Priores deinde harum Arteriarum horumque Nervorum Rami cum iſtis Ductus Hepatici, qui in ſpecie Pori Biliarii dicuntur, magnae Venae Truncum relinquunt, & habito reſpectu eodem modo Trunco parvae Venae Portae ſive Venae Portae Hepaticae, ipſiusque in Vagina Capſulari ſive Capſula Gliſſonii, de qua ſupra dixi, Ramuſculis ſeſe aſſociant.

316. Omnes hi Venae Portae, Arteriarum, Nervorum Pororumque Biliariorum Rami ubique

in Hepatis Maſſa ſuis Ramuſculis ſe invicem comitantur, & ubique parvos faſciculos, quemadmodum eorundem Trunci magnum, eo modo quem nunc expoſui, formant. Quilibet Venae Portae, Arteriae, Nervi & Pori Biliarii Ramulus Vagina propria gaudet, omnesque quatuor Vaginae communi, a Vaginis peculiaribus per Septa Celluloſa, quae non niſi reciproca Vaginae communis & Vaginarum peculiarium continuatio ſunt, diſtinctae includuntur.

317. Convexitas Vaginae Celluloſae communis circumcirca Subſtantiae Hepatis mediantibus quamplurimis Filis quae inde proficiſcuntur, quaeque Textum Celluloſum formant, quod inter Grana Glanduloſa ſeſe inſinuat, adhaeret. Concavitas Septa Celluloſa, de quibus modo dixi, producit.

318. In communi hacce Vagina Vaſa, Ductus & Nervi ita diſpoſiti ſunt, ut Venae Portae Ramulus ejusdem cavitatem praecipue occupet, ibique lateraliter locetur; Arterioſus Ramulus & Porus ſive Ductus Biliarius ad latus Venae invicem locantur; Nervus ibidem in plura Fila dividitur, quae inter utraque repunt, atque Arteriam inprimis & Porum Biliarium, Venam Portae vero parum, comitantur.

NOTA.

319. Uſus Hepatis in ſequentibus poſt Pancreatis, Lienis, & Epiploï, ceu Viſcerum cum Hepate affinitatem alentium, Hiſtoriam exponam.

PAN-

PANCREAS.

320. *Figura. Diviſio.* Pancreas corpus glandulosum, longum & planum, e ſpecie Glandularum quae Conglomeratae audiunt, infra Ventriculum inter Hepar & Lienem locatum eſt. Ipſius figura fere cum iſta Linguae Canis convenit. In duas Facies, unam ſuperiorem, & alteram inferiorem; in duos margines, unum anteriorem & alterum poſteriorem; in duas Extremitates, unam magnam, quae Linguae Baſin praeſentat, & alteram parvam inſtar apicis Linguae pauxillum rotundam dividitur.

321. *Situs.* Pancreas transverſim infra Ventriculum locatur, atque duplicationi portionis poſterioris Meſocoli includitur. Magna extremitas concavitati primae curvaturae Duodeni annectitur. Poſtmodum ante reliquum Duodeni ad ultimam ipſius curvaturam uſque procedit; ita ut magna hujus Inteſtini pars inter Pancreas atque Vertebras Dorſi reperiatur. Parva extremitas Epiploo prope Lienem annectitur.

322. *Structura. Ductus.* Pancreas e magno numero parvarum Maſſarum Glanduloſarum admodum molliuſcularum compoſitum eſt, quarum combinatio ita ſe habet, ut exterius non niſi unicam Maſſam praeſentent, cujus tota ſuperficies a quamplurimis parvis convexitatibus plus minusve complanatis ſimpliciter inaequalis redditur. Quando parvae hae Maſſae a ſe invicem parumper ſeparantur, ſtatim juxta longitudinem partis mediae latitudinis Pancreatis Ductus peculiaris reperitur,

peritur, in quem plures parvi Ductus hinc & illinc fere inſtar parvorum Stirpis Ramulorum, lateraliter deſinunt.

323. Ductus hic, qui Ductus Pancreaticus ſive Ductus Virſungii, a nomine iſtius, qui primus eundem in Corpore Humano demonſtravit, vocatur, admodum tenuis, albus & tranſparens fere exiſtit. Trunci ſui extremitate in Ductus Cholidochi extremitatem ordinarie aperitur. Inde Trunci hujus diameter pedetentim imminuitur, & verſus Lienem in apicem deſinit. Parvi Rami collaterales itidem verſus Truncum proportionate parumper craſſi, & verſus Pancreatis margines admodum graciles ſunt, cunctique in eodem Plano, fere uti parvi Rami Plantae quae Filix dicitur, locantur.

324. Ductus Pancreaticus in Homine interdum duplex, unus ſupra alterum, reperitur. Non ſemper juxta longitudinem ſuam aequaliter extenditur; quandoque verſus utrumque latus ſerpentino paululum tractu, aſt in eodem plano excurrit. Propius inferiorem Pancreatis Faciem quam ſuperiorem Faciem eſt. Duodeni Tunicas tranſit, & in Canalem Cholidochum ordinarie parumper ſupra prominentem aperturae hujus Canalis apicem aperitur. Quandoque immediate in Duodenum hiat.

325. *Parvum Pancreas.* Ante plures annos in Homine magnam Pancreatis extremitatem eo in loco ubi curvaturae Duodeni annectitur, ſpeciem proceſſus inferiora verſus portioni ſequenti Inteſtini

ſtini agglutinati formare vidi. Cum eundem examinarem Ductum Pancreaticum peculiarem uti Ductum majorem in Ramuſculos diviſum inveni, qui verſus majoris extremitatem ferebatur, illum decuſſabat, & deinde Duodenum perforabat, atque in Ductus majoris extremitatem hiabat. Portionem hancce parvum Pancreas voco. Quandoque etiam ſeparatim in Duodenum aperitur, in quo etiam quandoque plura parva Foramina fere inſenſibilia circum Canalem Cholidochum reperiuntur, quae Foramina Pancreati reſpondent.

326. *Vaſa. Nervi.* Arteriae Pancreatis ab Arteria Pylorica, Arteria Duodenali & praecipue ab Arteria Splenica, quae Faciei inferiori Pancreatis juxta totam longitudinem hujus Faciei & verſus marginem poſteriorem agglutinata eſt, proveniunt. Plures eidem in hocce trajectu Ramulos, qui Arteriae Pancreaticae audiunt, praebet. Ramuli hi in utrumque latus plus minusve transverſim excurrunt. Quosdam quoque parvos Ramuſculos a magna Arteria Gaſtrica & ab Arteria Meſenterica ſuperiore accipit.

327. Venae Pancreaticae Ramuli Venae Splenicae, unius praecipuorum Venae Portae majoris ſive Venae Portae Ventralis Ramorum ſunt. Vena Splenica itidem juxta longitudinem Faciei inferioris Pancreatis prope marginem & Subſtantiae hujus Viſceris parumper immerſa excurrit. Venae hae Arteriis ejusdem nominis reſpondent. Aliis adhuc parvis Venis quae reliquis Arterioſis Ramuſculis ſimiles & magnae Venae Meſaraïcae productiones &c. ſunt, gaudet.

328. Nervi Pancreatis ex parte e Plexu Hepatico, ex parte e Plexu Splenico, & ex parte e Plexu Meſenterico ſuperiore oriuntur. A Ganglio quoque plano, ſive Implicatione plexiformi, inter duo Ganglia ſemilunaria de qua in Tractatu de Nervis (n. 413.) dixi, quamque (n. 140.) ſub nomine Funiculi Transverſi indicavi, accipit.

NOTA.

329. Ductus Pancreaticus in quibusdam ſubjectis nonſolum, uti dixi, duplex exiſtit, ſed parvi adhuc collaterales Rami per intervalla in Corpore Pancreatis plures communicationes inſtar Inſularum formant.

Uſus hujus Viſceris in ſequentibus explicabuntur.

LIEN.

330. Lien Maſſa livida eſt, quae ad colorem rubicundum accedit, ipſius figura ovalis pauxillum prolongata, ſeptem aut octo circiter transverſos digitos longa & quatuor aut quinque lata, parumper molliuſcula eſt; in Hypochondrio ſiniſtro inter craſſam Ventriculi extremitatem & Coſtas Spurias vicinas, infra marginem vicinum Diaphragmatis & ſupra Renem ſiniſtrum locatur.

331. Naturaliter in Facies, in Extremitates & in Margines, quemadmodum a longa jam annorum ſerie in Demonſtrationibus meis ordinariis feci, dividitur. Duabus Faciebus, una externa & leviter convexa, altera interna & inaequaliter concava; duabus Extremitatibus, una poſteriore medio-

mediocriter craſſa, altera anteriore, minus craſſa & pauxillum depreſſa; duobus Marginibus, uno ſuperiore, & altero inferiore, qui in plurimis ſubjectis in parvas inaequalitates deſinunt, gaudet.

332. Facies concava ſive interna per ſpeciem Stillicidii ſive Sciſſurae longitudinalis in duo plana ſive dimidias Facies, quarum una ſuperior, & altera inferior eſt, dividitur. Stillicidium hocce Vaſis & Nervis in Homine introitum concedit. Dimidia Facies ſuperior latior & inferiore magis cava, convexitati craſſae Ventriculi extremitatis proportionata eſt. Dimidia Facies inferior poſterius Reni ſiniſtro, & anterius Colo incumbit; imo quandoque duabus cavitatibus ſuperficialibus, quae Ventriculi convexitati iſtique Coli reſpondent, inſtructa eſſe videtur. Facies convexa Coſtas lateris ſiniſtri reſpicit.

333. Ventriculo mediantibus Vaſis, quae Vaſa Brevia appellantur, extremitati Pancreatis mediantibus Arteriae atque Splenicae Venae Ramuſculis, tandemque Epiploo per Ramuſculos Ramorum, quos eadem Arteria atque eadem Vena ad Lienem ablegant, quique in ipſius Sciſſura longitudinali quaſi nidulantur, annectitur.

334. Diaphragmatis margini per Ligamentum Membranaceum peculiare, plus minusve latum, quod in ipſius convexitate, modo verſus marginem ſuperiorem, modo verſus inferiorem reperitur, annectitur. Ligamentum hoc reſpectu totius Corporis Humani transverſum, & reſpectu voluminis

Lienis

Lienis longitudinale exiſtit. Quibusdam in ſubjectis alia Ligamenta peculiaria adſunt, quibus Ventriculo & Colo annectitur. Omnia haecce variant.

335. Lienis Figura non ſemper regularis eſt. Haec aeque uti Volumen quoque variat. Quandoque in circumferentia, & in Faciebus Sciſſuris notabilibus gaudet; quandoque Appendicibus inſtructus eſt. Quid quod ſpeciem parvorum Lienum peculiarium, plus minusve rotundorum, & Epiploo, in aliqua ab extremitate anteriore Lienis ordinarii diſtantia, ſeparatim annexorum inveni.

336. Lienis ſtructura in Homine admodum difficulter evolvitur, & ab illa quae in Animalium Lienibus reperitur, quique ordinarie Demonſtrationibus tam publicis quam privatis inſerviunt, valde differt.

337. Involucrum ipſius adeo ſtrictum eſt, ut difficulter admodum Tunica communis atque Tunica propria in Homine ibidem diſtingui poſſint; cum e contrario certis in animalibus, uti in Bove, Vervece &c. facillime oculis ſeſe ſiſtant, in quibus duae Tunicae mediante Subſtantia Celluloſa a ſe invicem ſeparatae reperiuntur. Involucrum hocce fere non, niſi mediante Epiploo atque Meſocolo Peritonaei continuatio eſſe videtur. Duae nihilominus Tunicae in Hominis Liene verſus Vaſorum per Sciſſuram longitudinalem introitum diſtingui poſſunt.

338. Subſtantia Lienis in Homine fere tota Vaſculoſa, id eſt, ex variis Vaſorum in Ramuſculos divi-

diviſorum ſpeciebus compoſita exiſtit. In Bove Textum Reticulatum ibi dominium obtinet; & in Vervece evidenter Celluloſa eſt. In Bove & Vervece Venarum Ramuſculi deſiderantur; ubique non niſi ſinus ſemiaperti & inſtar Ramulorum diſpoſiti cernuntur, parva Trunci Venoſi portione, qui in extremitate Lienis ubique perforatur, excepta.

339. In Liene Hominis uti in Animalium Lienibus Glanduloſa Grana conſpiciuntur. In tota ipſius extenſione innumeri Venoſi Ramuſculi reperiuntur. Ubique inter hos Ramuſculos univerſalis quaſi Sanguinis extra Vaſa elapſi & a ſpecie Texti lanuginoſi, transparentis & ſummae ſubtilitatis, quod per totum Lienis volumen expanſum invenitur, imbibiti ſive detenti effuſio cernitur.

340. Poſtquam lanuginoſum hoc Textum omnes Ramuſculos circumdedit, in Cellulis tandem fere inſenſibilibus, quae invicem communicant, finitur; ita ut, quando Lienis Involucrum Membranaceum parva apertura perforatur, ibique mediante tubo flatus immittitur, eodem momento totum hujus Viſceris volumen infletur.

341. Bovini & Vitulini Lienis ſuperficies manifeſte admodum magno Vaſorum Lymphaticorum numero, quae omni momento facillime demonſtrari poſſunt, repleta eſt; aſt in Homine hoc non ita facile fit, in quo multo labore deteguntur.

342. Arteria Splenica, quae una ex primariis Coeliacae Ramis eſt, juxta longitudinem Faciei infe-

inferioris Pancreatis, quemadmodum ſupra innuimus, excurrit, Lienemque ſerpentino curſu petit. Vena Splenica, cujus capacitas iſtam Arteriae multum ſuperat, parum in hocce trajectu inflectitur.

343. Poſtquam Arteria atque Vena extremitatem Pancreatis praeteriere, plures invicem Ramulos de ſe ſpargunt, qui mox in eodem plano a ſe invicem ſecedunt, poſtmodum in Membranacea portionis vicinae Epiploï duplicatione repunt, tandemque hinc & illinc ſeſe decuſſando in communi earundem plano ad Sciſſuram uſque Faciei internae ſive concavae Lienis excurrunt.

344. Hi Arteriae atque Venae Ramuli per eandem Sciſſuram in Corpus Lienis invicem penetrant. Celluloſum duplicationis Membranaceae Epiploï Textum eosdem ibi comitatur. Imo hoc in loco Lienis Tunicam a concavitate ſua Laminae Portionem, quae in Sciſſura incurvatur, atque itidem in Corpus Lienis penetrat, ablegare videtur.

345. Nervi Lienis in magno numero adſunt, & a Plexu Splenico, de quo in Tractatu Nervorum dictum fuit, veniunt. Nervi hi per intervalla circum omnes Subſtantiae Lienis internae Arterioſos Ramuſculos plura Fila inſtar Retis irregularis emittunt.

346. Poſtquam Arteriae, Venae atque Nervi in Lienem intrarunt, in eodem in magnum Ramuſculorum numerum dividuntur & ſubdividuntur, ibique ad ultimas uſque eorundem diviſionum extremitates ubique ſe invicem comitantur.

Speciei

Speciei Vaginae ſive Capſulae Celluloſae communis ibidem includuntur, quae tres Ramuſculorum ſpecies invicem circumdat, quaeque Septa adhuc peculiaria inter illas producit. Capſula haec a Texti Celluloſi Epiploï atque Laminae peculiaris Tunicae Lienis, de qua modo dixi, continuatione formari videtur.

347. Capillares omnium horum Vaſculoſorum, tam Arterioſorum quam Venoſorum Ramuſculorum extremitates ad parvas lanuginoſas Cellulas, quarum ſuperius mentionem feci, tendunt. Malpighius pro Capſulis peculiaribus ſive pro Folliculis, totidem parva Corpora Glanduloſa continentibus easdem habuit. Cunctae hae Cellulae communicationem inter ſe alunt, ita ut quocunque in loco Lienis Tunica perforetur, tota ejusdem Maſſa, quando flatus per foramen factum immittitur, integra infletur.

348. In Bove atque Vervece nulli Venoſi Ramuſculi reperiuntur. Poſtquam Vena Splenica in craſſam horum Lienum extremitatem intravit, mox viam unum ſive dimidium pollicem circiter aequantem emetitur; poſtea Venae ordinariae loco non niſi Canalis ubique perforatus reperitur. Initium hujus Canalis quodam adhuc Tunicarum Venae cujusdam reſiduo inſtruitur; forma vero Canalis integri pedetentim obliteratur, ita ut poſtmodum non niſi Sulci in Reticulato Lienis Bovini Texto cavati inveniantur. In Vervece Sulci hi Celluloſo Texto inſculpti ſunt.

349. Arteria Splenica, uti & Nervi, mediante

Vagina peculiari, fere uti in Homine, ibidem in Ramulos dividuntur. Capillarium ipſius Ramuſculorum extremitates in Cellulis fluctuare, atque lanuginoſum harum Cellularum Textum Sanguine replere videntur. In plurium extremitatum Arterioſarum apice parva grana fere inſtar eorum racemi Uvae diſpoſita obſervavi. E quolibet horum Granorum dúos parvos Tubos, unum brevem atque apertum, alterum longum & graciliorem, qui in parietibus Lienis obliterabatur, procedere vidi.

350. Ego parvum Tubum longum, cujus extremitatem invenire non potui, Vaſis Lymphatici originem eſſe poſſe conjecturo; eo magis quoniam haecce Vaſorum ſpecies adeo viſibiliter & in tanto numero in Liene Bovino, quemadmodum ſupra indicavi, reperitur. Parva Grana in Liene Bovino cocto & evoluto, mediante encheireſi peculiari, de qua alio in loco dicam, facile itidem deteguntur & demonſtrantur. In Liene recenti multo craſſiora quam in Liene cocto exiſtunt, aſt minori firmitate in illo gaudent, &, quando vulnerantur, collabuntur. Similia Grana in Liene Humano, aſt valde parva reperiuntur, ita ut non niſi Microſcopii ope conſpici poſſint.

351. Uſus Lienis poſt Epiploï Deſcriptionem exponentur.

EPIPLOON, PARVUM EPIPLOON, APPENDICES EPIPLOICAE.

352. Epiploon magnus Saccus Membranaceus, admo-

admodum tenuis admodumque ſubtilis eſt, qui ubique plurimis Pinguibus ſive Adipoſis Faſciis, quae totidem Vaſculoſas Faſcias, id eſt, totidem Arterias & Venas ſibi invicem agglutinatas, comitantur imo involvunt, circumdatur.

353. Quoad maximam partem ſpeciei Marſupii complanati, ſive Marſupii venatorii vacui ſimile eſt. Supra Inteſtina Tenuia, a Ventriculo ad partem inferiorem Regionis Umbilicalis uſque plus minusve extenditur. Quandoque altius, imo ad inferiorem Hypogaſtrii partem uſque deſcendit, & quandoque Regionem Epigaſtricam non excedit. Ordinarie per intervalla, inprimis inter Faſcias, plicatum eſt.

354. In portionem ſuperiorem, inferiorem, dextram, ſiniſtram, anteriorem, poſteriorem dividitur. Portio ſuperior in duos quaſi margines ſeparatur; quorum unus juxta magnae curvaturae ſive convexitatis Arcus Coli longitudinem, alter juxta magnae curvaturae Ventriculi longitudinem annectitur. Commiſſura ſive unio horum duorum marginum in latere dextro Ligamento communi ſive Duodeni atque Coli adhaeſioni, locisque horum duorum Inteſtinorum vicinis annectitur. Iſta lateris ſiniſtri Sciſſurae longitudinali Lienis, extremitati Pancreatis, atque craſſae Ventriculi extremitatis convexitati annectitur. Membranaceo quoque Canalem Cholidochum ſuſtinenti, eumque cum Trunco Venae Portae Ventralis connectenti Ligamento adhaeret.

355. Infra haſce annexiones reliquae portio-

nes, anterior ſcilicet, poſterior, duae laterales atque inferior portio, quae fundum quaſi Marſupii Epiploïci conſtituit, ordinarie nullibi adhaerent, ſed inter parietem anteriorem Cavitatis Abdominis & Faſciculum Inteſtinorum libere fluctuant. Portio anterior atque poſterior communiter Laminae Epiploï appellantur; ſed quoniam hocce termino ordinarie, quando in genere compoſitae cujusdam Membranae duplicationem indicare volumus, utimur, convenientius Folia, Alae aut aliter vocari poſſunt.

356. Membrana Epiploïca in genere in tota ſua extenſione e duabus Laminis ſubtiliſſimis, & nihilominus mediante Texto Celluloſo invicem junctis, compoſita eſt. Textum hoc juxta longitudinem Vaſorum Sanguiferorum, quae ubique inſtar latarum, Ramisque & Ramuſculis horum Vaſorum proportionatarum Faſciarum comitatur, magno volumine gaudet. Celluloſae hae Faſciae plus minusve, juxta gradus corpulentiae Hominis, Pinguedine repletae ſunt. Id quod easdem Faſcias Pingues ſive Adipoſas appellare occaſionem ſubminiſtravit.

357. Praeter magnum huncce Saccum Membranaceum, quem Epiploon magnum voco, alius adhuc multo minor, a magno nonſolum volumine, ſed etiam figura, ſitu & connexione diverſus reperitur. Epiploon parvum eundem nominavi. Parvus hicce Saccus circumferentia ſui marginis partim parvae Ventriculi curvaturae, partim Hepatis concavitati ante Sinum Venae Portae anne-

annectitur, ita ut portionem Lobuli prominentem circumdet, eidemque hoſpitium quaſi praebeat.

358. Epiploon parvum magno tenuius magisque tranſparens eſt. Ipſius capacitas a circumferentia Marginis ad fundum uſque per gradus imminuitur, hicque fundus quibusdam in Subjectis in plures parvas cavitates ſive foſſulas plus minusve acuminatas deſinit. Ipſius ſtructura iſti magni fere proportionate ſimilis eſt, quoniam itidem ex duabus Laminis componitur, atque etiam Faſciolis Celluloſis & Adipoſis, aſt notabiliter ſubtilioribus inſtructum eſt.

359. Ex iis, quae de duorum Epiploorum ſive Saccorum Epiploïcorum ſitu dixi, facile intelligitur, quod mediante intervallo ſive ſpatio, quod inter inferiorem Ventriculi Faciem, & ſuperiorem Meſocoli Faciem eſt, admodum late inter ſe communicent, ita ut, ſi unum eorum liquidum quoddam in capacitate ſua contineret, liquidum hoc facillime inter Ventriculum & Meſocolon repere, & in capacitatem alterius, Stomacho praecipue vacuo, & per conſequens facili negotio dimovendo, tranſire poſſet.

360. Duo itaque Epiploa mediante Ventriculi atque Meſocoli intervallo non niſi unicam communem capacitatem conſtituunt, quae unico orificio communi, prope Commiſſuram lateris dextri Epiploï magni ſito, in cavitatem Abdominis hiat. Orificium hoc ſemilunare ſive ſemi-circulare eſt, & a duorum Ligamentorum Membranaceorum unione formatur, quorum unum Duodeni initi-

um atque Veſiculae Fellis Collum Hepati, alterum vicinam Coli portionem ibidem annectit, & ad Pancreas uſque extenditur. Margo inſtar Anſae inde exurgit, qui Lobuli Radicem amplectitur, dum circum hancce Radicem ſatis latam aperturam, quae digiti apici tranſitum concedit, relinquit.

361. Ut orificium Epiploïcum conſpici poſſit, major Hepatis Lobus ſolummodo parumper elevandus, atque Lobuli Radix quaerenda eſt: illa inventa, craſſus Tubus proportionatus, pauco goſſypio, lana aut ſubtili ſtupa circumdatus, quo aëris egreſſus impediatur, ibi immittatur. Paulatim poſtea flatus ibi impellatur, & ventum magni Epiploï parietes elevare, idque inſtar magnae veſicae, in plures Lobos ſive Umbones ab Adipoſis Faſciis, quae tunc ceu totidem Frena inter hos Umbones conſpicientur, inaequaliter diviſae, apparere videbis.

362. Quo Experimentum hoc cum ſucceſſu inſtituatur, ut duo Epiploa in ſtatu ſuo naturali, nec corrupta ſint, ut eadem leviter contrectentur, utque Digiti, quibus, dum eadem contrectamus, uti volumus, pinguedine ſive oleo inungantur, neceſſe eſt. Experimentum hoc melius adhuc in ſubjectis junioribus & in iis quae macilenta, quam quae pinguia & annoſiora ſunt, ſuccedit.

363. Quando Membranae hae digitis ſiccis tanguntur, iisdem adeo adhaerent, ut difficulter admodum integrae ab iisdem ſeparentur; portiones

nes enim ita tactae atque ſeparatae infinitis parvis foraminibus inſtar ſpeciei Retis perforatae inveniuntur. Vano tunc opere per orificium naturale, de quo modo dixi, flatus immitteretur. Parva haecce accidentalia Foramina, ut Epiploïcas Membranas naturaliter reticulatas eſſe affirmatum fuerit, occaſionem praebuerunt.

364. Membranaceae parvi Epiploï Laminae partim cum Membrana externa Hepar inveſtiente, partim cum Tunica Ventriculi communi, & parumper cum vicina Membranae Diaphragma obducentis portione continuantur. Iſtae magni Epiploï ex parte cum eadem Ventriculi Tunica, & ex parte cum pari Coli Tunica, & per conſequens cum Meſocolo continuum conſtituunt. Cum Tunica adhuc Lienis communicationem alunt.

365. Quando uni Laminarum Epiploïcarum prope Ventriculum, Colon &c. parvum foramen infligimus, atque per Tubum proportionatum beneque adaptatum flatum immittimus, de continuationibus hiſce certiores fieri poſſumus; tunc enim infra Ventriculi Tunicam, atque infra illam Coli flatum manifeſte repere videbimus. Si partes hae pauxillum exiccatae reperiuntur, pauxillum, antequam experimentum inſtituatur, humectandae ſunt.

366. Adipoſae Coli atque Recti Appendices ſemper mihi ſpecies parvorum Epiploorum ſive ſupplementorum Epiploïcorum eſſe viſae ſunt. Per intervalla juxta longitudinem horum Inteſtinorum diſpoſitae, atque peculiares Tunicae eo-

rundem externae ſive communis proceſſus ſunt. Eadem qua magnum Epiploon ſtructura gaudent. Duplicatio earundem quoque Textum Celluloſum includit, quod juxta majorem minoremve corpulentiam magis minusve pinguedine repletur.

367. Quaelibet prope Inteſtinum latam tenuemque Baſin format, & in irregularem admodum Baſique craſſiorem Mamillam deſinit. Baſes hae mox ibidem longitudinaliter & in eadem quaſi linea, poſtea oblique, tandemque plus minusve transverſim, praecipue verſus Inteſtinum Rectum & ſuper hocce Inteſtino diſpoſitae ſunt.

368. Appendices hae in genere quoad maximam partem a ſe invicem ſeparatae ſunt. Quaedam earum quarum Baſes longitudinaliter diſpoſitae ſunt, mediantibus anguſtis admodum & valde parum prominentibus communicationis veſtigiis, quae ab una ad alteram uſque extenduntur, invicem communicant. Quando Membranae unius harum Appendicum parvum foramen infligitur, eidemque flatus immittitur, inſtar parvae inaequalis Veſicae tumeſcit, flatusque infra vicinam Coli aut Recti Tunicam penetrat.

369. Praeter Epiploïcas haſce Appendices juxta longitudinem Coli per intervalla, inter Faſciam Ligamentoſam abſconditam atque inter ambas reliquas Faſcias Ligamentoſas, id eſt, verſus duo latera annexus Meſocoli, plura Adipoſa Strata reperiuntur, quae itidem pro Supplementis Epiploïcis haberi poſſunt. Inter apparentes Coli Faſcias Ligamentoſas tales ordinarie non inveniuntur.

370. Ar-

370. Arteriae Venaeque magni Epiploï Arteriarum Venarumque Gaſtricarum Ramuli ſunt. In genere Gaſtro-Epiploïcae ideo vocantur; & in ſpecie quaedam Gaſtro-Epiploïcae dextrae, quaedam Gaſtro-Epiploïcae ſiniſtrae audiunt, Arteriae lateris dextri Arteriae Hepaticae, ſiniſtrae Arteriae Splenicae reſpondent. Utraeque cum Arteria Coronaria Stomachica, uti etiam habito reſpectu cum Arteriis Meſentericis communicationem alunt. Venae Gaſtro-Epiploïcae utriusque lateris ſecundum eundem diſtributionis modum Venae Portae reſpondent.

371. Parvum Epiploon a Vaſis Coronariis Stomachicis Vaſa ſua praecipue mutuat. Iſta Appendicum Stratorumque Adipoſorum Retis Arterioſi Retisque Venoſi Inteſtinorum Coli atque Recti Ramuſculi ſunt.

INTESTINORUM, MESENTERII, VENARUM LACTEARUM, HEPATIS, PANCREATIS, LIENIS, EPIPLOI, &c. USUS.

372. Inteſtina in genere id, quod Ventriculus incepit, abſolvunt. Paſta ſive Pulpa alimentaria a Lympha Gaſtrica ſufficienter praeparata, Lymphae poſtmodum Inteſtinalis, Bilis atque Succi Pancreatici ope magis apta fit, ut Liquor iſte Lacteus, Chylus dictus, ex eadem produci poſſit, ut Liquor hicce fluidior reddatur, quo in Lacteas Venas per Poros Tunicae Villoſae Inteſtinorum Tenuium intrare poſſit, dum interim ſolidior Paſtae alimentariae portio iter ſuum conti-

nuat, atque quo magis verſus Inteſtina craſſa procedit, eo magis craſſeſcit, in quibus inſtar ſpeciei magmatis, quod Materia faeculenta vocatur, accumulatur.

373. Tunica Inteſtinorum communis eorundem dilatationi limites ponit. Undantes, ſucceſſivae & periodicae Fibrarum carnoſarum, inprimis Orbicularium, Tunicae Muſculoſae contractiones Lympham Inteſtinalem exprimunt, cum Paſta alimentaria in Emulſionem redigunt, Emulſionem per Venarum Lactearum orificia percolant, illiusque magma eo modo, & per viam, quam nunc indicavi, propellunt.

374. Nervea ſive Texta Tunica Villoſae ſive internae Tunicae fulcimenti loco eſt. Obliqua Fibrarum ſuarum diſpoſitione periodicis Tunicae Muſculoſae motibus, absque ut Chyliferae Radices, quae Telae Inteſtinorum Tenuium Maculas tranſeunt, conſtringantur aut ſtrangulentur, cedit. Uſus Tunicae Villoſae ſive internae ex ſtructurae ipſius Expoſitione ſatis ſuperque eluceſcunt.

375. Inteſtinorum Tenuium longitudo Chyli Cribro magnum ſpatium concedit, hocque ſpatium inſuper per replicationum multitudinem, quae Valvulae Conniventes vocantur, multum augetur. Spatium magnum percolationem copioſam reddit, magnusque replicationum numerus impedit, ne alimentaria Paſta nimis cito promoveatur, & ut mediante ſufficiente mora omnis Succus Lacteus, praecipue in Inteſtinorum initio, ubi

ubi replicationes numeroſiores, atque latiores inveniuntur, quemadmodum etiam alimentaria Paſta ibidem fluidior quam in ſequentibus exiſtit, exugi queat.

376. Inteſtinorum Craſſorum capacitas ad faecem alimentorum excipiendam, & ad notabilem illius congeriem conſervandam, absque ullo per certum tempus ex illius mora incommodo, & absque illam ſaepius excernendi neceſſitate, id quod aliud adhuc incommodum eſſet, inſervit. Coli curvatura, ipſius Cellulae, inferiorum ipſius inflexionum arctatio huic morae favent; imò Caecum primarium ipſius Organum eſſe videtur, quoniam faex, quae in illo primum colligitur, poſtmodum retrograda via, quo ſe in Colon conferat, aſcendere debet.

377. Coli Valvula, quae potius Sphincteris ſive Pylori Ilei nomen meretur, ne ſolidiores materiae in Inteſtina Tenuia regurgitent, impedit. Materiae ſolidiores, inquam, illam enim penitus reſiſtere, aut liquidae materiae tranſitui, quae e Colo verſus Caecum propelleretur, ſemper in ſtatu etiam naturali obicem ponere evictum non eſt.

378. Glanduloſae Craſſorum Inteſtinorum Lacunae continue ſpeciem Mucilaginis ſuppeditant, quae Tunicam internam contra materiae faeculentae Acrimoniam nonſolum defendit, ſed etiam ad hancce materiam, prouti magis minusve firma exiſtit, lubricam reddendam inſervit.

379. Appendix Vermiformis in Adulto nimis

parvus

parvus exiſtit, ut verum illius uſum hariolari poſſimus. Mucilaginoſa materia, qua ob magnum Tunicae ipſius internae Lacunarum Glandulotarum cumulatarum numerum ejus cavitas repletur, quaeque ex parte non niſi ex abundantia inde effluit, Acrimoniam fortaſſis hoc modo contrahit, qua mediante Caecum irritat, & in eodem contractiones neceſſarias ſuſcitat, quibus depoſitum ſuum verſus Colon propellit.

380. Inteſtinum Rectum ultima faeculentarum materiarum apotheca eſt. Magna carnoſae ipſius Tunicae craſſities, magnusque Fibrarum longitudinalium craſſitiem hancce inprimis formantium numerus, ut illa a faecum congerie ad eum uſque gradum extendi poſſit, ut magnam Veſicam ſive Ventriculum praeſentet, efficiunt. Muſculi Elevatores Ani inferiori hujus Inteſtini portioni, inprimis quando materiis oneratum eſt, ſuſpenſorii loco inſerviunt. Congeries contractione partim Fibrarum carnoſarum eorundem horum Muſculorum expellitur, dum Sphincteres Ani, qui tertium totius Canalis Alimentarii Pylorum conſtituit, ſuperant.

381. Meſenterium & Meſocolon Inteſtina eo modo annectunt, ut eorundem gyri ſibi invicem nec implicari, nec ſe mutuo ſtrangulare, attamen repere, ſibique mutuo, juxta diverſos Hominis ſitus, atque ſecundum majorem minoremve ipſorum repletionem, cedere poſſint.

382. Annexio Meſenterii ex omnibus Inteſtinis Tenuibus eorundem gyrorum diſpoſitione faſci-

faſciculum craſſum irregulariter rotundum format, qui magnam capacitatis Abdominis partem ab Epigaſtrio uſque verſus inferiora occupat.

383. Meſocolon ſua in Colo inſertione Septum quaſi transverſum inter huncce Inteſtinorum Tenuium faſciculum, atque Viſcera in Epigaſtrio contenta conſtituit; Septum quod Hepar atque Ventriculum verſus Diaphragmatis fornicem elevata ſuſtinet, dum ipſum a faſciculo Inteſtinali ſuſtentatur. Situs hicce naturalis in Cadaveribus juxta methodum communem & improvide apertis ſaepiſſime turbatus deprehenditur.

384. Meſenterii & Meſocoli latitudo magnae Ramuſculorum Arteriarum, Venarum Nervorumque extenſioni, qui ibidem per quamplurimos occurſus Anaſtomoſesque diſtribuuntur, ſpatium concedit, quibus mediantibus in notabilis cujusdam Ramuli compreſſione & obſtructione, portioni Inteſtinali huic Ramulo reſpondenti, a Ramulis vicinis damnum reſarcitur.

385. Duplicationis Meſenterii atque Meſocoli Celluloſum Textum nonſolum ad cunctos hos Ramuſculos molliter locandos, ſed etiam ad collectiones Adipoſas pro Bilis formatione, quemadmodum poſtmodum indicabo, neceſſarias, includendas inſervit. Illud Meſenterii peculiari uſu gaudet, qui eſt, ut Glandulas Lymphaticas Venasque Lacteas involvat. Imo ſimili Meſocoli Texto craſſius exiſtere apparet.

386. Quoniam Venae Lacteae mox circum Canalis Inteſtinalis circumferentiam a Reti admodum multi-

multiplicato, fere uti Vaſculoſum ejusdem Canalis Rete formantur, atque deinde ubique in Meſenterii Duplicatione Ramuſculis Arterioſis occurrunt, easque plurimis in locis comitantur, Meſentericarum Arteriarum pulſum Chyli in Venis Lacteis ab Inteſtinis verſus Lumbare Receptaculum, progreſſum per diſpoſitionem earundem Valvularum continue promovere, intellectu facile eſt.

387. Hepar primarium formationis Bilis Organum eſt. Textum Villoſum immenſi iſtius numeri Cellularum Glanduloſarum e quibus componitur, a Sanguine Venae Portae continue totidem Bilis Guttulas ſeparat, quae poſtmodum Poris Biliariis ſeſe inſinuant, partim in Veſiculam Fellis deponuntur, & partim in Inteſtinum Duodenum immediate, quemadmodum in Canalium Biliariorum Expoſitione jam dixi, influunt.

388. Lien, Epiploon, Appendices Epiploïcae, Adipoſa Meſenterii Strata, iſta Inteſtinorum craſſorum, imo Pancreas, atque univerſus Glanduloſus Canalis Inteſtinalis comitatus ceu totidem Organa auxiliaria ſive potius praeparantia, aſt quodlibet modo diverſo, ad Bilis formationem contribuere videntur.

389. Videtur 1°. Quod Sanguis Venoſus ex cunctis Inteſtinalibus Glandulis atque Pancreate redux magna ſeri ſui parte orbatus ſit. 2°. Quod iſte qui a Liene revehitur, ob mechanicam curſus ſui retardationem, certam mutationem ſubierit, atque actione magni numeri Nervorum, quos Plexus Splenicus ad illum ablegat, peculia-

rem

rem evolutionem acquiſiverit. 3°. Quod iſte denique qui ab Epiploïs, Appendicibus, Stratis, aliisque Adipoſis Collectionibus revertitur, oleo turgeat.

390. Tres hae Sanguinis Venoſi ſpecies in Trunco Venae Portae Ventralis ſibi occurrunt, ibidem, dum in Sinum ſive Truncum transverſum Venae Portae Hepaticae effunduntur, invicem confunduntur. In hocce Sinu tanquam in ſpecie Lacus intime commiſcentur, ibique Maſſa Sanguinis uniformis fiunt, quae, quoniam non niſi a Sanguine ex altera Vena Portae ſuperveniente, & collaterali Ramuſculorum Arteriae Hepaticae pulſu in Venae Portae Hepaticae Ramos urgetur, admodum lente ibidem procedit. Bilis ſecretio ex parte ab hacce lentitudine & ab hiſce concuſſionibus, quemadmodum alibi indicabo, dependet.

391. Veſicaria Bilis iſta Ductus Hepatici magis evoluta, & ambae ſuo in Ductu communi ſive Cholidocho occurſu tertiam Bilis ſpeciem componere videntur, quae fortaſſis absque Cyſtica nimis mitis, & absque Hepatica nimis acris foret. Bilis haec in Duodeno cum Succo Pancreatico, & cum iſto Glandularum Inteſtinalium commiſcetur. Hacce ex commixtione Liquor in Paſta alimentaria e Ventriculo veniente materiae Chyloſae a ſolidiore & inutili materia ſeparationem efficiendi admodum aptus exurgit.

RENES, URETERES.

392. *Situs generalis.* Renes ſunt duo Corpora Glan-

Glanduloſa parumper firma, quae in poſteriore cavitatis Abdominis parte, in utroque Vertebrarum Lumbarium latere, inter ultimam Coſtam Spuriam atque Oſſa Ilii locantur. Ren dexter infra majorem Hepatis Lobum, & per conſequens magis inferius quam Ren ſiniſter, qui infra Lienem exiſtit, ſitus eſt.

393. *Figura.* Figura eorundem magnam fabam fere repraeſentat; eorundem itaque circumferentia in uno latere convexa & in altero concava ſive depreſſa exiſtit. Concavitas Vertebras reſpicit; convexitas in oppoſito latere reperitur. Longitudo eorundem diſtantiae, quae inter ultimas Coſtas Spurias atque Oſſa Ilii eſt, reſpondet; latitudo eorundem dimidiam longitudinis, eorumque craſſities dimidiam latitudinis partem adaequat.

394. *Diviſio.* Quilibet Ren Facie anteriore & Facie poſteriore; extremitate ſuperiore & extremitate inferiore; magna curvatura & parva curvatura, ſive convexitate & concavitate gaudet.

395. Facies poſterior anteriorem Faciem latitudine ſuperat. Extremitas ſuperior inferiore quoque latior & pauxillum magis incurvata exiſtit. Depreſſio, quae in parva curvatura reperitur, oblonga & inaequalis, ac inſtar ſpeciei ſinus pluribus parvis Umbonibus circumdati ſe habet. Depreſſio haecce faciem anteriorem paululum anticipat, quae ſic poſteriore anguſtior exiſtit.

396. *Arteriae & Venae Renales.* Aorta Deſcendens & Vena Cava inferior inter duos Renes

locan-

locantur, atque una prope alteram Corporibus Vertebrarum, Arteria parumper verſus latus ſiniſtrum, & Vena verſus dextrum applicantur. Quodlibet horum duorum magnorum Vaſorum ordinarie Ramum primarium transverſim dextrorſum & ſiniſtrorſum ablegat, qui Renem petit, ſeſeque in ipſius ſinum per plures Ramulos, de quibus in ſequenti ſermo erit, inſinuat.

397. Veteres Vaſa haec Arterias Venasque Emulgentes vocarunt. Convenientius Arteriae & Venae Renales appellantur. Quandoque plures, inprimis Arteriae, adſunt; id quod modo in utroque latere, modo in uno tantum contingit.

398. Arteria & Vena non una eademque longitudine gaudent, id quod ab Aortae atque Venae Cavae ſitu dependet; Arteria Renalis ſiniſtra enim, ob Aortae cum Rene ſiniſtro proximitatem, brevior quam dextra eſt; & Vena Renalis lateris ſiniſtri iſtam lateris dextri, ob majorem inter Venam Cavam Renemque ſiniſtrum diſtantiam, longitudine ſuperat.

399. Vaſa haec eo inſuper modo diſpoſita ſunt, ut Venae anterius magis quam Arteriae ſitae ſint, quoniam Aorta proxime Spinam Dorſi locatur; cum e contrario Vena Cava, quae Diaphragma anterius magis perforat, ab initio a Vertebris remota exiſtat, atque ad easdem non, niſi quando Renales Venas ſuppeditavit, accedat.

400. *Nervi.* Quaelibet Arteriarum Renalium a Reti Nerveo, quod Plexus Renalis dicitur, circumdatur, qui Renibus quamplurima Fila largi-

tur, quae partim ex utriusque Nervi Sympathici magni ſemilunaribus Gangliis, partim e Plexu Hepatico & e Plexu Splenico oriuntur. Quaedam quoque Fila circum Venas Renales ſpargit.

401. *Tunicae.* Renes Texto Membranaceo & Celluloſo admodum laxo involvuntur, quod Membrana Adipoſa vocatur, quoniam Texti hujus Cellulae in pinguibus hominibus pinguedine replentur. Per longum tempus & inconcinne pro Peritonaei Duplicatione habitum fuit, cujus vera Lamina Membranacea non niſi anteriorem Renum Faciem contegit, ita ut extra Peritonaei Saccum locentur, atque portio eosdem contegens minime pro Tunica integra venditari queat; nulla itaque alia Tunica communi niſi Texto Celluloſo gaudent. Hocce Textum ſupra Arterias quoque & ſupra Venas Renales extenditur, easque Vaginae Celluloſae inſtar involvit.

402. Tunica ſive propria Renum Membrana e duabus Laminis componitur, inter quas itidem Textum Celluloſum ſubtiliſſimum reperitur, quod, quando mediante Tubo flatus inter duas has Laminas immittitur, viſui ſiſti poteſt.

403. Lamina externa admodum ſubtilis eſt, Laminaeque internae mediante Texto Celluloſo fortiter adhaeret. Interna Lamina ubique mediantibus multis Proceſſibus in Renis Subſtantiam ſeſe immergit, ita ut absque dilaceratione inde ſeparari nequeat.

404. Externae Laminae ſuperficies laevis, polita & ſplendens eſt, totamque Renis convexitatem

tem ſive ſuperficiem admodum unitam atque aequalem in Adultis reddit. In Infantibus haecce convexitas in plures Umbones ſive Lobos, fere uti in Bove & Vitulo, diviſa quaſi eſt. Haec inaequalitas quandoque etiam in Homine conſpicitur.

405. Poſtquam Vaſa Sanguifera in Renem intrarunt, quaquaverſum ibidem in Ramuſculos dividuntur, hique Ramuſculi parvos adhuc Capillares Ramulos de ſe ſpargunt, qui ad ſuperficiem uſque diſperguntur, ubi inſtar parvarum ſtellarum irregularium apparent, atque Tunicam ſive Membranam Renis propriam irrigant. Duae hae Ramuſculorum diviſiones quandoque ad Membranam Adipoſam uſque penetrant, & cum iſtis Vaſorum, quae Arteriae & Venae Adipoſae audiunt, communicationem alunt.

406. Tunica ſive propria Renis Membrana circumcirca ad Sinum, uſque ad Vaſorum introitum ſeſe confert, ubi inſtar Vaginae ſive Capſulae omnes eorundem Ramuſculos in Corpore Renis comitatur, atque ex parte quoque ad Pelvim Calicesque ſive Infundibula, de quibus in ſequentibus ſermo erit, formanda contribuit.

407. Quandoque notabile quoddam Vas in medio aut in vicinia convexitatis Renis egredi aut intrare videmus; aſt hoc non ordinarie contingit, tuncque Depreſſio in hoc loco reperitur, in quam Tunica ſive Membrana propria ſeſe immergit, & cum portione Membranae, quae per Sinum intrat, communicationem alit.

408. Tunica Adipoſa ſive communis quae iti-

dem magna Vaſa uſque ad eorundem in Renem introitum circumdat, eadem ulterius comitari non videtur. In interſtitia Ramuſculorum in Sinum uſque ſe confert, ubi terminari videtur.

409. *Structura.* Tres Subſtantiarum ſpecies in Rene diſtingui poſſunt; una exterior, craſſa, granoſa & quaſi Corticalis; una media aut magis interna, & quaſi Medullaris, quae radiata eſt, quaeque Striata, Sulcata ſive Tubuloſa audit, quoniam ex parvis Tubis ſive Tubulis Radiorum inſtar compoſita eſſe videtur. Tertia quae non niſi ſecundae continuatio eſt, interius per Papillas terminatur, unde eandem Mamillanam vocavi.

410. Tres hae Subſtantiarum ſpecies in Rene juxta magnam ipſius curvaturam in duas dimidias partes aequales diſciſſo diſtincte conſpiciuntur. Mox ibidem Corticalis Subſtantia, quae totam ipſius circumferentiam occupat, notatur. Subſtantia haec ex ſpongioſis, granoſis, parumper undantibus & Radiorum inſtar arctiſſime ſibi invicem agglutinatis ellychniis quaſi componitur, quae non niſi Microſcopii ope oculis ſeſe ſiſtunt. Color eorundem ex cinereo albus, admodum clarus exiſtit.

411. Injectionibus Anatomicis admodum ſubtilibus, uti etiam inflammationibus infinita parva Vaſa Capillaria, inter haecce ellychnia, eadem per plures inflexiones amplectendo, diverſimode repentia atque ſerpentia deteguntur. Microſcopii quoque ope ibidem quamplurima parva Grana rubicunda plus minusve rotunda, inſtar racemorum

rum Ribium fere diſpoſita obſervantur. Parva haecce Grana non niſi Vaſorum plus minusve directo diſciſſorum, & aut Sanguine aut colorata injectione repletorum fines eſſe, quis ſuſpicari poſſet.

412. Duae reliquae Subſtantiae, Medullaris ſcilicet ſive Striata & Mamillana, revera non niſi unam eandemque coloris magis rubicundi maſſam conſtituunt, & cujus convexitas per intervalla inſtar Monticulorum ſive Umbonum pauxillum latorum ſe attollit, qui in totidem depreſſionibus ſive cavis quaſi nidulantur. Striae radiatae absque interruptione in Mamillana portione continuantur, atque Papillae totidem quaſi peculiaria horum Radiorum centra in latere Monticulorum oppoſito formant.

413. Subſtantia Medullaris ſive Radiata a Corticali adhuc per Arterioſos Venoſosque Arcus diſtinguitur, qui Ramulos atque Ramuſculos Capillares quaquaverſum ablegant. Color ipſius plus minusve rubicundus exiſtit.

414. Papillae quae non niſi Subſtantiae Medullaris continuatio ſunt, quemadmodum modo monui, ſaepius hacce Subſtantia parumper pallidiores ſunt. Decem aut duodecim numero, una ab altera ceu totidem Coni, quorum Baſis lata & apex admodum obtuſus exiſtit, admodum diſtinctae exiſtunt.

415. In cujuslibet Papillae apice, etiam absque Microſcopio, in parva depreſſione plura foramina ſive aperturae ſubtiles diſtinguuntur, per

quas, quando Papillae comprimuntur, guttulas exire videmus. Sunt Guttulae Urinae, quae partim in Corticali Subſtantia, & partim in Medullari ſive Tubuloſa Subſtantia percolatae poſtmodum foratos Papillarum Ductus tranſeunt, & per parvas haſce aperturas exeunt.

416. *Pelvis.* Quaelibet Papilla in Calicis ſive Membranacei Infundibuli ſpecie nidulatur. Margo ſive Infundibuli hujus Umbella in cavitatem communem, quae Pelvis vocatur, hiat, in quam omnes Papillarum Calices ſive Infundibula ſeparatim aperiuntur. Pelvis uti Calices, quorum continuatio eſt, Membranacea exiſtit. Non in Homine uniformem cavitatem, ſed in tres Fundos ſive Canaliculos communes, quorum quilibet plura Infundibula ſive Calices cum Papillis ibidem contentis amplectitur, diſtinctam conſtituit. Quandoque duo imo etiam tres Papillae in uno eodemque Infundibulo reperiuntur.

417. Infundibula haec eo in loco ubi baſin Papillarum amplectuntur, in Medullarem ſive Radiatam Renis Subſtantiam proceſſus ablegant, qui Vaſa Sanguifera ibidem comitantur, cunctisque Vaſculoſis, tam Arterioſis quam Venoſis Arcubus eorumque diverſis Ramuſculis, per Subſtantiam Corticalem uſque ad externam Renis ſuperficiem, Capſularum ſive Vaginarum loco ſunt.

418. *Ureteres.* Quodlibet Infundibulorum, poſt conicam ipſorum circum apicem Papillarum arctationem, parvum Tubum brevem inſtar ſpeciei Canaliculi format. Parvi hi Tubi per intervalla

tervalla juxta longitudinem fundi Sinus Renis invicem uniuntur, hacque unione tres magnos Tubos formant, qui e Sinu a ſuperiori oblique deorſum egrediuntur, & in exitu ſtatim in unicum Truncum coëunt.

419. Truncus hic poſtmodum Canalis admodum longus, Ureter dictus, fit. Tres hi Tubi in Homine illius, quod in Brutis Pelvis vocatur, loco exiſtunt, & meliori jure Radices ſive Rami Ureteris, quam Pelvis appellarentur. In Homine nomen hoc Trunco, quoniam reliquo Ureteris amplior eſt, imponi poſſet. Duo non niſi ordinarie Ureteres adſunt, quorum unus a Rene dextro, & alter a Rene ſiniſtro procedit. Interdum plures reperiuntur.

420. Trunci atque Radicum ſive Ramorum cujuslibet Ureteris reſpectu Arteriae atque Venae Renalis ſitus, ſequentem in modum ſeſe habet: Arteria partem Sinus ſuperiorem occupat, & ex parte ante Venam locatur. Vena in medio circiter & inter duos reliquos Canales conſtituta eſt. Ureter inferius & ex parte retro Venam ſitus eſt, ubi etiam ab uno e Ramis Arteriae parum amplexatur.

421. Diſpoſitio haecce in latere Faciei anterioris Renis magis quam in Faciei poſterioris latere, ob latitudinem quae in hac major quam in illa exiſtit, apparet. Imo tres Ureteris Rami ſive Radices, quarum ſuperior longiſſima, atque inferior breviſſima, ob obliquam earundem a ſuperiori deorſum directionem, exiſtit, ibidem conſpiciuntur.

422. Ex hacce Expoſitione, nullam aliam in Rene Humano Pelvim communem atque uniformem, quam Truncum ſive Caput Ureteris atque tres magnos Ramos exiſtere eluceſcit. Quo diſpoſitionem eorundem melius concipere poſſimus, Ureterem in Renem per inferiorem Sinus oblongi partem intrare, dumque ibidem procedit, ampliorem fieri, imo antequam ibi intrat, in plures Ramos dividi nobis praeſentare debemus.

423. Ex hiſce Ramis unus directa quaſi Ureteris continuatio omniumque longiſſimus eſt. Ab inferiore Sinus extremitate uſque ad partem ſuperiorem extenditur, ſtatimque absque magna artificioſa ſeparatione detegitur. Reliqui Rami breviores ſunt, & absque hacce ſeparatione vix diſtincte conſpiciuntur. Anguli quos Rami hi mediantibus ſuis baſibus prope caput Ureteris inter ſe formant, non uti in aliis Ramuſculis in apicem, ſed in curvaturam parumper rotundam, atque ſaepiſſime pinguedine circumdatam deſinunt.

424. Primi Ureteris Rami in fundo quoque Sinus Renis minores alios & per Paria diſpoſitos Ramos producunt. Parvi hi collaterales Rami ampliores fiunt, & Infundibula ſive Calices formant, in quibus Papillae nidulantur, & quorum magna circumferentia, quemadmodum ſuperius dictum fuit, diverſas Arcuum Vaſculoſorum eorumque Ramuſculorum Vaginas in corpore Renis producit. Interna Tunicae Renis Lamina circum haſce Vaginas continuatur. Externa Lamina circum primos Ramos, circum Truncum, & circum totius Ureteris reliquum expanditur. 425.

425. Quando Ureteris Truncus in latere quod Vertebras reſpicit finditur, atque ſectio haec uſque ad Rami ſuperioris extremitatem continuatur, immediate ſupra Truncum duo Foramina unum ad latus alterius conſpicientur; parvorum collateralium Ramorum Orificia atque Infundibulorum Canaliculi exiſtunt. Parumper ſupra haec duo Foramina duo ſimilia reperies; & ſic porro uſque ad ejusdem Rami ſuperioris extremitatem, qui itidem per Infundibulorum Canaliculos terminatur. Eodem tempore in quolibet Canaliculo unum ad minimum Papillae apicem apparere videbis.

426. Sectio quae a parte Renis gibba incipit, & in Trunco Ureteris deſinit, Papillarum extenſionem, iſtam Infundibulorum, eorumque Canaliculorum, &c. bene detegit, aſt ante priorem ſectionem aut absque illa, Tyronibus hujus ſtructurae ideas claras ſuppeditare admodum difficile erit.

427. Ureteres poſtmodum oblique & absque magna inflexione a Renibus uſque ante laterales internae ſive anterioris Faciei Oſſis Sacri partes deſcendunt, & inter Inteſtinum Rectum atque Veſicam Urinariam repunt, in qua finiuntur, & in eam eo modo, quem poſtmodum exponam, hiant. Canales admodum elaſtici ſunt, qui in omnes ſenſus cedunt, atque paulo poſt, dummodo non per nimis longum tempus violentam extenſionem paſſi ſunt, ad naturalem eorundem extenſionem redeunt.

428. E tribus Tunicis propriis componuntur, quorum prima quae reliquas ambit, albicans eſt, Texto Filato admodum ſtricto, quod tamen facile extendi poteſt, atque inſtar Texti Celluloſi ordinarii degenerati apparet, gaudet. Tunica ſequens parumper rubicunda atque robuſtior exiſtit, & ex diverſis Fibrarum ſeſe decuſſantium, & difficulter admodum, an Muſculoſae aut ſimpliciter Membranaceae ſint, diſcernendis Stratis formatur.

429. Intima Ureterum Tunica Ligamentoſa quaſi eſt, peculiarique ſubtiliſſima Membrana, quae Vaſculoſum ejusdem ſubtilitatis Rete contegit, inveſtitur. Inſtar Holoſerici valde raſi leviter granoſa, & ubique Liquore Mucilaginoſo madida exiſtit. Mediantibus Rugis longitudinalibus, quas ſtatim quamplurimae parvae transverſae Rugae transgrediuntur, & quaſi interrumpunt, plicatur.

430. Praeter proprias haſce Tunicas Ureteres a Texto Peritonaei Celluloſo circumdantur, cujus Membranacea Lamina itidem duas tertias circiter ipſorum diametri partes, quandoque plus, quandoque minus cooperit, non vero eosdem circumdat. Id quod efficit, ut, quando in loco ſuo naturali examinantur, inſtar Funiculorum, retro Peritonaeum ſitorum & in Cavitate Abdominis, conjunctim cum portione Peritonaei, quae eosdem eo, quo nunc dixi, modo contegit, plus minusve prominentium appareant.

NOTA.

NOTA.

431. Omnes hae peculiares ſtructurae internae Ureterum, Pelvis, Arcuum, Striarum, imo Foſſularum & Foraminum, quae in apice Papillarum reperiuntur circumſtantiae, multo diſtinctius quando in aqua clara examinantur, quam quando absque hocce medio aſpiciuntur, apparent; quemadmodum jam alio loco innui.

GLANDULAE SUPRA-RENALES, CAPSULAE ATRABILIARIAE *communiter dictae.*

432. *Situs generalis. Nomina.* Immediate ſupra utrumque Renem Corpus Glanduloſum reperitur. Veteres duobus his Corporibus Capſularum Atrabiliariarum nomen, alii inſequentes Capſularum Renalium, plures Recentiorum Renum Succenturiatorum illudque Glandularum Renalium impoſuerunt. Mihi admodum apte illa Glandulas Supra-Renales appellari viſum fuit. Super ſuperiori cujuslibet Renis extremitate, pauxillum oblique, id eſt, magis verſus marginem internum atque Renis Sinum, quam verſus externum atque gibbum marginem locatae ſunt.

433. *Figura. Volumen.* Quaelibet harum Glandularum Corpus oblongum tribus Faciebus, tribus Marginibus & duobus Apicibus inſtructum, Lunae creſcenti inaequali, cujus convexitas ſive magna curvatura ſcindens quaſi, & concavitas ſive parva curvatura lata eſſet, ſimile exiſtit.

Longi-

Longitudo ipſius duas circiter tertias partes maximae Renis latitudinis, atque latitudo ipſius portionis mediae tertiam circiter ipſius inter duas extremitates extenſionis partem, quandoque plus, quandoque minus adaequat. Color ipſius obſcure ſubflavus eſt.

434. Una trium Facierum anterior, altera poſterior, & tertia, cui Baſis nomen impoſui, inferior eſt. Inde prono alveo fluit, quod e tribus marginibus unus ſuperior, & duo inferiores ſint, quorum unus anterior & alter poſterior exiſtit. Superiori Criſtae, inferioribus Labiorum nomen dari poteſt. E duabus tandem ipſius extremitatibus una interna eſt, ſive introrſum verſus Renis Sinum vertitur, & altera externa eſt, ſive extrorſum verſus gibbam partem ſpectat. Corporis hujus Glanduloſi figura cum iſta Criſtae omnino ſimplicis Galli, ſive cum iſta ſummitatis galeae comparari adhuc poteſt.

435. *Structura.* Superficies in genere inaequalis eſt. Facies anterior latiſſima, poſterior minus lata, & inferior ſive iſta Baſis anguſtiſſima eſt. Juxta longitudinem partis mediae Faciei latae ſive anterioris Sulcus reperitur, qui a margine Extremitatis internae parumper ſupra Baſin ad alterius uſque Extremitatis apicem excurrit, atque hancce Faciem in duas dimidias Facies dividit, fere uti folii arboris nervus latitudinem ipſius diſtinguit. Juxta longitudinem Faciei inferioris, infra Baſin, ſpecies Raphe ſive Suturae reperitur.

436. Sanguifera Capſularum ſive Glandularum

rum Vaſa ab Arteriis & Venis Emulgentibus ſive Renalibus, ab Arteriis Veniſque Diaphragmaticis, ab Aorta ipſa & a Vena Cava, ab Arteria Coeliaca, &c. veniunt. Vaſa haec in genere Arteriae & Venae Capſulares vocantur. Dum ſeſe in haſce Glandulas inſinuant, Vagina involuta eſſe videntur. Non ſemper ex iisdem fontibus ſcaturiunt, neque in eodem numero in quolibet Subjecto reperiuntur. Ordinarie Vena admodum ampla juxta longitudinem Sulci nidulatur. Nervos in utroque latere Ganglion Semilunare vicinum, atque Plexus Renalis, qui ab eodem dependet, ſubminiſtrant.

437. Internum Capſularum foveae triangularis admodum anguſtae ſpecies eſt, cujus ſuperficies inſtar Holoſerici brevis & firmi, coloris ſubflavi eſt, qui in ſubjectis juvenilibus ad rubicundum accedit, & in aetate adulta admodum obſcurus, ex flavo quaſi fuſcus ſive ex flavo niger apparet. Parietes hujus cavitatis mediante magno Filorum numero invicem adhaerent; toti Glanduloſi, totique parvis Follicoſis ſubtiliſſimis Granis obſiti eſſe videntur. Superius juxta longitudinem verticis immediate ſeſe contingunt.

438. Quando cavitas haecce aperitur, Subſtantia granoſa & follicoſa quaſi ibidem reperitur, quae totam fere triangularem Cavitatem replet. Vaſa Sanguifera ibidem, uti etiam in parietibus Cavitatis diſtribuuntur. Quando in craſſa Capſulae extremitate apertura inſtituitur, atque ſectio per verticem ſive ſuperiorem marginem continuatur,

nuatur, poſtmodumque parietes ſive laterales portiones a ſe invicem removentur, Corpus Glanduloſum ibidem fere inſtar ſpeciei Criſtae, quae e medio longitudinis fundi Cavitatis exurgit, repraeſentatur.

439. Corpus hoc ſive Nucleus Glanduloſus Capſulae Renalis fundo, id eſt, Baſi Cavitatis magis quam parietibus, inprimis verſus craſſam Extremitatem adhaeret. Nihilominus a Baſi diſtinguitur, a qua, uti etiam a parietibus, quibus mediantibus quamplurimis parvis Filis arcte annectitur, ſeparari poteſt. Baſi verſus parvam Extremitatem minus adhaeret.

440. Vena Capſularis, quae ordinarie Venae Renalis ſoboles eſt, reſpectu Arteriarum, quae hoc in loco admodum tenues exiſtunt, valde craſſa eſt. Cum interiori Capſulae, fere uti Vena Splenica cum Cellulis Lienis communicationem alit; quando enim quemcunque Cavitatis Capſularis locum inflamus, Vena quoque Capſularis, & per conſequens Vena Renalis, &c. intumeſcit.

441. Cavitas unguinoſum & plus minusve glutinoſum, coloris e flavo rubicundi, e flavo purpurei, e flavo obſcuri, e flavo nigri Succum, ſecundum diverſos aetatis gradus continet. Succus hicce quandoque plane nigricans, imo etiam niger invenitur; interim quando magnae ſuperficiei illinitur, ſimpliciter flavus apparebit. Nonſolum admodum rubicundum, ſed & cum vero Sanguine commiſtum eundem inveni.

442.

442. *Uſus.* Uſus harum Capſularum, uti & iſti Succi, quem includunt, quique revera ſemper Bilis notam fert, nondum demonſtrati ſunt. In Foetu maximopere craſſae exiſtunt, earumque volumen ſucceſſu aetatis decreſcit. Duo haec Phaenomena attentione digna ſunt.

N O T A.

443. Capſulae ſive Glandulae Renales quandoque directe ſuper ſummitate Renis locatae reperiuntur. Easdem nunquam in gibba parte inveni. Iſta lateris dextri ex parte Diaphragmati, infra & proxime Lobi Hepatis majoris adhaeſionem in Diaphragmate annectitur. Iſta lateris ſiniſtri Diaphragmati immediate infra Lienem adhaeret. Haecce Capſularum cum Diaphragmate connexio vicinis ipſius Muſculi inferioris portionibus limitatur. Cum Renibus in Celluloſo Membranae Adipoſae Texto includuntur; cujus valde tenuis quaedam portio inter illas atque Renes, uti etiam inter illas atque Diaphragma ſe inſinuat; ita ut earundem in his locis adhaeſio non niſi mediante eodem Texto contingat. Unde adhaeſiones hae in plurimis Subjectis a Strato pinguedinis formatae reperiuntur.

444. Sulcus Venoſus, cujus ſuperius mentionem feci, quibusdam in Subjectis Faciei anteriori adeo alte immiſſus eſt, ut ſuperior hujus Faciei portio ab inferiore quaſi ſeparata ſit. Hoc, quando Capſula in aqua clara examini ſubjicitur, diſtinctius apparet.

445. Quando Capſularis Vena juxta longitudinem ſuam apice lanceolae aperitur, multa parva foramina ibidem reperiuntur, quorum plurima orificia Ramulorum Venae ſunt, & quaedam ceu ſimplicia foramina apparent. Per foramina haec fortaſſis ventus in Venam inflatus, quemadmodum ſupra dixi, tranſit.

446. In externa Capſularum harum ſuperficie peculiaris valde tenuis, a Texto Celluloſo, quod easdem circumdat, non dependens Tunica reperitur. Tunica haec quandoque a Strato pingui valde inaequali, quodque eandem granoſam reddit, hiſque Capſulis quandoque colorem admodum pallidum, & inſtar ſpeciei Corporis pinguis conciliat, elevata reperitur.

447. Liquor earundem cavitatis quandoque in Foetu, uti etiam in Infantibus coloris ſubcaerulei ad rubrum vergentis eſſe videtur.

448. Quo uſus harum Capſularum cognoſci poſſit, praeter duas circumſtantias ſive peculiares res ſupra indicatas ad externam earundem conformationem, in Foetu & in Infantibus ordinarie magis regularem quam in Adultis atque aetate provectis attendi debet. Propter conſiſtentiam earundem maſſae, quae ante nativitatem atque durante tenera aetate, habita ratione, firmior quam in aetate adulta & in ſenectute eſſe videtur, attentio adhuc adhibenda eſt. Imo tunc quandoque admodum molliuſculae & marcidae quaſi reperiuntur; quod tamen minime mirum eſt, dum enim ex earundem Celluloſis

loſis atque Adipoſis Involucris eximuntur, haec ex parte in poſterioribus magis quam in prioribus reſiſtunt. Id quod fortaſſis occaſionem ſubminiſtravit, ut tot irregulares earundem, & ab iis, quas ſpatio viginti fere annorum demonſtravi, quam maxime diverſae figurae traditae fuerint.

VESICA.

449. *Situs. Figura.* Veſica Perae ſive Lagenae Membranaceae & carnoſae ſpecies eſt, quae dilatari & conſtringi poteſt, in parte Abdominis inferiore immediate retro Symphyſin Oſſium Pubis e regione initii Inteſtini Recti ſita. Figura ipſius ad ovalem abbreviatam fere accedit, quae anterius & poſterius latior quam in utroque latere exiſtit; ſuperius rotundior quam inferius, quando vacua, eſt, atque inferius latior quam ſuperius, quando repleta, exiſtit.

450. *Diviſio.* In Corpus, in Collum, in Fundum, in partem anteriorem, in partem poſteriorem, & in partes laterales dividitur. Pars ſuperior Fundus, & portionis ipſius partis inferioris inſtar Canaliculi formata arctatio Collum vocatur.

451. *Structura. Tunicae.* E pluribus Tunicis, fere uti Ventriculus componitur. Tunica externa ſive communis non niſi ex parte, ſuperius ſcilicet, poſterius & pauxillum in Veſicae lateribus, vera Peritonaei Lamina ſive Membrana eſt; reliquum a Texto Celluloſo, quo mediante por-

tio Peritonaei Membranacea Tunicae carnoſae annectitur, penitus involvitur.

452. Tunicae propriae tres numero ſunt, una carnoſa ſive Muſculoſa, una Nervea dicta, & una interna, quae Villoſa vocatur. Tunica Muſculoſa e pluribus ſtratis Fibrarum carnoſarum, quarum externae quoad maximam partem longitudinales, ſequentes in utrumque latus inclinatae magis, internae magis magisque obliquae, & tandem fere transverſae ſunt, componitur. Omnes hae Fibrae diverſimode decuſſantur, & per ſubtiliſſimum Textum Celluloſum, quo mediante a ſe invicem, dum flatus eidem immittitur, artificioſe ſeparari poſſunt, ſibi mutuo adhaerent.

453. Tunica Nervea, ita dicta, ſtructura iſti Tunicae Nerveae Ventriculi fere ſimili gaudet.

454. Tunica interna leviter granoſa & Glanduloſa quaſi eſt, ex qua continue Mucilaginoſa Lympha exudat, quae totam internam ſuperficiem oblinit, & ad eandem contra Urinae acrimoniam defendendam inſervit. Interdum ob parvas eminentias atque rugas irregulares quando vacua, & in ſtatu contractionis naturali eſt, interius tota inaequalis apparet. Inaequalitates hae nec in Veſica repleta, nec in iſtis facile reperiuntur, quae poſtquam flatu aut injectione quadam diſtentae fuerunt, aperiuntur.

455. In apice Veſicae, ſupra Symphyſin Oſſium Pubis Funiculus Ligamentoſus conſpicitur, qui inde inter Peritonaeum & Lineam Albam ad Umbilicum uſque aſcendit, qui ea proportione, qua ſupe-

ſuperiora petit, craſſitie decreſcit. Funiculus hic peculiari ſuo uſu in Foetu, quemadmodum alio loco indicabo, gaudebat. Dicere hic ſufficiat, quod ex parte originitus internarum Veſicae Tunicarum productio ſit, quae productio Urachus appellatur.

456. Funiculus hic e duobus adhuc aliis Ligamentoſis Proceſſibus, qui Arteriarum Umbilicalium extremitates ſunt, componitur. Arteriae hae quae ab Hypogaſtricis Arteriis veniunt, & ad latus Veſicae aſcendunt, in Adulto cavae & ad dimidium uſque Veſicae altitudinis Sanguine repletae ſunt, imo ad hunc uſque locum Ramuſculos de ſe ſpargere continuant. Poſtea cavitatem ſuam amittunt, quo magis aſcendunt, eo magis Ligamentoſae evadunt, in Veſicae ſummo ad ſe mutuo accedunt, & conjunctim cum Uracho Funiculum formant, qui Ligamentum Veſicae ſuperius appellari poteſt.

457. Externae Tunicae carnoſae Fibrae internas numero ſuperant. Externarum anteriorum quam maxime longitudinales verſus verticem Veſicae circum Urachum dimidium circuitum, fere inſtar illius unius ex duabus Faſciis carnoſis, quae ſuperius Ventriculi Orificium & inferiorem Oeſophagi extremitatem circumdant, formant. Dimidius hicce circuitus retro Urachum excurrit.

458. Portio Peritonaei, quae poſteriorem Veſicae convexitatem contegit, transverſam ibidem plicam admodum prominentem, quando Veſica in ſtatu contractionis conſtituta eſt, formatu,

 quae-

quaeque quo magis repletur, eo magis obliteratur. Plica haecce dimidiam poſteriorem Veſicae partem circumdat, atque poſtmodum in utroque latere mediantibus duabus ſuis extremitatibus, quae inſtar Ligamentorum lateralium Corporis Veſicae ſe habent, & in Infantibus magis quam in Adultis apparent, Proceſſum format.

459. Inferior Veſicae pars, quae meliori jure quam pars ſuperior Fundi nomen meretur, tribus aperturis, una anteriore, & duabus poſterioribus, perforatur. Anterior ab omnium Tunicarum propriarum Proceſſu in modum Canaliculi, eandem fere quam internum roſtri capitelli Alembici orificium directionem habentis formatur. Proceſſus hic Collum Veſicae vocatur, cujus Deſcriptionem iſti Organorum Viris propriorum ſubjungam.

460. Ureteres duas reliquas veri fundi Veſicae aperturas ſuis extremitatibus formant. Duo hi Canales eo, quem ſupra expoſui, modo deſcendentes, retro Vaſa Spermatica, & poſtmodum, unus prope alterum retro inferiorem Veſicae partem repunt. Quilibet Ureter inter Arteriam Umbilicalem ejusdem lateris atque Vas Deferens vicinum reperitur. Arteria latus Ureteris externum, atque Vas Deferens latus internum tenet.

461. Poſt totum huncce trajectum Ureteres inter Vaſa Deferentia atque Veſicam, Vaſa haec decuſſando repunt. Tandem transverſum circiter digitum a ſe invicem diſtantes Veſicae Tunicas perforant. Mox quoddam inter Tunicam Muſcu-

Muſculoſam atque Nerveam Tunicam iter faciunt, atque in Veſicam oblique, ſibique paulo magis propinquati hiant.

462. Ureterum in Veſica aperturae pauxillum ovales anguſtioresque ſunt, quam extremitates Ureterum immediate ante aperturas exiſtunt. Aperturarum harum margo admodum tenuis eſt, & non niſi Membranacea ab internae Tunicae Veſicae cum interna Ureterum Tunica occurſu formata duplicatio eſſe videtur.

463. *Arteriae. Venae.* Arteriae in genere ab Arteriis Hypogaſtricis ſive Iliacis internis ſuppeditantur; in utroque latere in ſpecie Arteriae Iſchiadicae, Arteriae Epigaſtricae, imo etiam Arteriae Umbilicalis Ramuli ſunt. Venae ab iſtis, quae iisdem, quibus hae Arteriae, nominibus inſigniuntur, procedunt.

464. *Nervi.* Nervi Veſicae e Nervis Cruralibus, imo etiam e Nervis Sympathicis magnis mediante Nervorum horum cum Cruralibus Nervis communicatione oriuntur. A Plexu Meſenterico inferiore quoque Nervos accipit.

NOTA.

465. Praeter Ligamenta de quibus ſupra dictum eſt, duo adhuc parva reperiuntur, quae anteriorem veri fundi Veſicae partem Oſſibus Pubis annectunt, & quorum occaſione Colli atque Sphincteris poſt Partium Naturalium utriusque Sexus Deſcriptionem mentionem injiciam. Videantur inferius (n. 659.) & ſequentes hujus

Tractatus. Ea quoque quae partium Veſicae cum vicinis partibus connexionem reſpiciunt, ad eandem occaſionem differo.

PARTES NATURALES SEXUS MASCULINI.

466. *Situs generalis. Diviſio.* Plures diverſae partes ſunt, quarum quaedam penitus in Abdomine incluſae, & quaedam extra idem ſitae ſunt. Secundum huncce ſitum, in partes externas & in partes internas admodum naturaliter dividi poſſent, alterarumque plenaria expoſitio alteri praemitti poſſet.

467. Aſt quoniam earundem oeconomia ita diſpoſita eſt, ut mox a quibusdam internarum incipiat, per quasdam externarum continuetur, ad reliquas internas revertatur, & reliquo externarum finiatur, in Partium harum Expoſitione methodum eandem, qua in Lectionibus meis publicis uſus ſum, ſequar.

468. Prima harum quatuor Claſſium Arterias Venasque Spermaticas; ſecunda Teſticulos, Epididymides atque Scrotum; tertia Vaſa Deferentia, Veſiculas Seminales atque Proſtatas; quarta Corpora Cavernoſa, Urethram, Involucra, &c. continet.

469. E quibusdam harum partium quintam quondam Claſſem, easdem tanquam tales, quae reliquas comitabantur conſiderando, conſtitueram; aſt omnes in quatuor Claſſes includere aptius duxi.

470. *Arteriae Spermaticae.* Communiſſime ex anteriore Aortae inferioris parte, una prope alteram in diſtantia unius circiter pollicis magis inferius quam Renales ſive Emulgentes Arteriae egrediuntur. Origo earundem ſaepiſſime variat; ex Arteria Renali quasdam procedere vidi; quandoque ſuperius magis aut inferius magis, aut magis lateraliter, quam locus earundem ordinarius oriuntur; quandoque e pluribus locis pullulant.

471. In parte poſteriore cavitatis Abdominis & in Celluloſo Peritonaei Texto oblique deſcendunt, ſenſim ſenſimque a poſteriori antrorſum, ab Aorta magis magisque recedendo ſe conferunt, ante Ureteres, quas decuſſant, excurrunt, atque portionis Celluloſae Peritonaei Proceſſus ſive Productiones per Aperturas ſive Annulos Muſculorum Abdominis attingunt.

472. In origine ſua admodum tenues ſunt. In deſcenſu ſuo Membranae Adipoſae, Peritonaeo, uti etiam Meſenterio, ubi cum Arteriis Meſentericis communicationem alere videntur, Ramuſculos laterales admodum notabiles praebent.

473. In deſcenſu ſuo Areolas quandoque ſive Maculas Venarum Spermaticarum tranſeunt; & antequam ex Abdomine egrediuntur, in ſubtiliſſimos adhuc Ramulos dividuntur, qui inter ſe fere paralleli, plus minusve ſinuoſi ſunt, eandemque viam ſequuntur.

474. Poſtmodum in Peritonaei Proceſſus, qui iisdem Vaginarum loco ſunt, ſeſe inſinuant. Non indifferenter hinc & illinc in hiſce Vaginis agitan-

tur, quoniam juxta totam earundem internae ſuperficiei longitudinem mediantibus Foliis Membranaceis admodum tenuibus, quae etiam Celluloſi Peritonaei Texti continuatio ſunt, annectuntur.

475. Dum ante Vas Deferens, quod itidem hiſce Vaginis incluſum eſt, excurrunt, maeandros formant; tandemque in Ramuſculos diviſae ſupra Teſticulum & Epididymidem ſe conferunt, quemadmodum in ſequentibus videbimus.

476. *Venae Spermaticae.* Arterias comitantur, eandemque fere viam ſequuntur. Vena Spermatica lateris dextri e Trunco Venae Cavae ordinarie, fere uti Arteria ex Aorta oritur. Ipſam quoque ſuam ex Venae Renalis dextrae cum Vena Cava unione originem ducere, atque etiam tres Venas Spermaticas in dextro latere e Trunco Venae Cavae ſeparatim pullulare vidi. Vena Spermatica ſiniſtra ſaepiſſime Venae Renalis ſiniſtrae ſoboles eſt.

477. In deſcenſu Arteriis ſtatim ſeſe aſſociant, & cum illis in Celluloſis Peritonaei Proceſſibus ſive Productionibus, quibus eodem modo uti Arteriae annectuntur, excurrunt. Ab earundem ortu uſque ad earundem per Aperturas ſive Annulos Muſculorum Abdominis tranſitum plures Ramos, uti Arteriae, ad Adipoſam Renum Membranam, ad Peritonaeum & ad Meſenterium ablegant, ubi quoque cum Venis Meſaraïcis, & per conſequens cum Vena Portae communicationem alere videntur.

478. In pauca diſtantia poſtquam Ureteres decuſſa-

cuſſarunt, Ramum notabilem producunt, qui poſtmodum in duos Ramulos dividitur, quorum unus cum Vena Capſulari ſive Supra-Renali, & alter ſaepius cum Renalibus ſive Emulgentibus Venis communicat. Inferius magis Ramulum, qui cum Vena Meſaraïca, de qua modo dixi, communicationem alit, largiuntur.

479. Ab Arteriis Spermaticis nonſolum in eo differunt, quod majores, earumque Tunicae tenuiores ſint, ſed etiam ideo, quod quo magis verſus Aperturas ſive Annulos Muſculorum Abdominis deſcendunt, eo magis dividantur atque multiplicentur; & quoniam ſic Ramuſculorum faſciculum, qui magis magisque latior fit, pedetentim producunt, Veteres iisdem conjunctim cum Arteriis Vaſorum Pyramidalium nomen impoſuerunt.

480. In hocce trajectu ſaepiſſime Anaſtomoſes inter ſe alunt, atque quamplurimas Areolas, contortiones, & gyros formant, ita ut Retis ſpeciem repraeſentent, quod Celluloſae ejusdem lateris Vaginae mediantibus Foliis ſubtiliſſimis, quemadmodum Arteria idem comitans, illud per intervalla decuſſans, Areolasque vario modo percurrens, annectitur. Frequentes hi gyri, ut Vaſa Spermatica in genere Vaſa Pampiniformia vocarentur, olim occaſionem ſubminiſtrarunt, & peculiaris unius horum Vaſorum ad alterum certis in locis adhaeſio, Arterias atque Venas revera Anaſtomoſes inter ſe alere perſuaſit.

481. Leal Lealis, Anatomicus Italus, qui ad

laterales Arteriarum atque Venarum Spermaticarum Ramuſculos non attendit, ſe putatas haſce Anaſtomoſes ſtabilire & demonſtrare poſſe credidit. Experimenta quae his in locis in animalibus vivis inſtituit, nihil probant. Duorum horum Vaſorum Faſciculum parumper ſupra Teſticulum ligavit: Truncum quoque Venae, poſtquam eundem evacuavit, peculiariter ligavit. Poſtmodum Aortam preſſit, ut Sanguinem in Arteriam Spermaticam propelleret, tandemque Venam Spermaticam, quam evacuaverat, totam repleri vidit.

482. Auctor inde concludit, quod quoniam Sanguinis Teſticuli itus reditusque a ligatura inferiore impeditur, immediate in duarum ligaturarum intervallo Anaſtomoſis, quae in hoc Experimento Sanguinem Venae ſubminiſtravit, adeſſe debeat. Verum laterales utriusque Vaſis Spermatici Ramuſculos, absque putata Arteriae cum Vena Anaſtomoſi, huncce effectum produxiſſe horumque Ramuſculorum Euſtachio optime cognitorum ſubtilitatem, eosdem Leal Leali abſcondiſſe, diſtincte admodum apparet.

483. *Teſticuli.* Duo Corpora Glanduloſa, unum ad latus alterius extra Abdomen, inferius in intervallo Inguinum in Maſculo adulto ſita ſunt. Veteres eosdem Didymos, id eſt, Gemellos appellaverunt. Volumen eorundem ovum Columbinum fere adaequat. Ovalis eorundem figura in utroque latere parumper complanata eſt. In quolibet duae extremitates, duo latera & duo margines conſiderari poſſunt. Eorundem extremita-

mitatum una antrorſum & pauxillum ſurſum, altera retrorſum & paululum deorſum ſpectat; margines eorundem ſuperiorem & inferiorem locum occupant.

484. Quilibet in margine ſuperiore Appendicis ſpecie quae Epididymis dicitur, gaudet, cum qua in pluribus Involucris peculiaribus includitur, amboque in communi Involucro, quod Scrotum nominatur, ſuſpenduntur.

485. Quilibet Teſticulus in ſpecie Glandula Spermatica eſt, quae a magno albicantium, ſubtiliſſimorum, plicatorum, replicatorum, & in diverſos faſciculos inter ſepta Membranacea diſtributorum, atque Membrana communi robuſtiſſima, Tunica Albuginea dicta, involutorum Canalium numero formatur.

486. Septa haec juxta longitudinem & eum in modum diſpoſita ſunt, ut uno in latere ad ſe invicem accedant, alteroque recedant. Juxta longitudinem unius e marginibus Teſticuli ad ſe invicem accedunt, ubi album, longum & anguſtum quoddam Corpus, inſtar ſpeciei Axis petunt.

487. Inde ſymmetrico a ſe invicem modo recedunt, oppoſitisque ſuis marginibus internae Tunicae Albugineae ſuperficiei, cujus vera continuatio eſſe videntur, annectuntur. Corpus hoc album Nucleus Teſticuli vocari poteſt.

488. Cuncta haec Septa non aequaliter lata exiſtere, eorundemque intervalla triangularia quaſi eſſe inde eluceſcit. Parvorum quoque Canalium in hiſce intervallis contentorum extenſionem admodum

modum notabilem eſſe debere, apparet. Ad permagnum ulnarum numerum, aſt ſumma plurium portionum computata extenduntur. Parvi hi Canales optime longa maceratione evolvuntur, dum ſubtile illud, quod plicas, replicationes atque gyros eorundem invicem ligat atque ſubigit, Textum iſta mediante ſolvitur.

489. Omnes hi tenues Canales verſus Corpus album ſive Nucleum, de quo ſupra dixi, in parvos Truncos communes deſinere videntur, dum per parvum Canalium craſſiorum numerum, qui anteriorem Teſticuli extremitatem verſus ſuperiora perforant, & per plures plicas juxta longitudinem partis lateralis externae marginis ſuperioris uſque verſus poſteriorem extremitatem diſponuntur, huc feruntur. Longus, albicans & plicatus Faſciculus, Epididymis termino Graeco dictus, qui rem Teſticulo, qui alias Didymos vocabatur, additam deſignat, ex unione hacce exurgit.

490. *Epididymis* ita formatus pro Teſticuli Proceſſu, ſive pro Teſticulo acceſſorio haberi poteſt. Aliquo modo Arcui centro ſuo impoſito ſimilis eſt. Volumen ipſius aequale non eſt, quoniam in ſui medio anguſtior quam in ſuis extremitatibus, quibus mediantibus Teſticuli extremitatibus arcte unitur atque annectitur, exiſtit.

491. Teſticulum non immediate in intervallo ipſius extremitatum tangit; ſed mediante Membranae ſubtiliſſimae fereque tranſparentis duplicatione per ſpeciem quaſi Ligamenti laxe ibidem anne-

annectitur. Membrana haecce Tunicae Albugineae ſive propriae Teſticuli Tunicae continuatio atque duplicatio eſt, quae Epididymidem quoque, poſtquam eidem Ligamenti loco ſervivit, involvit.

492. Epididymis planus, & inferius, id eſt, in latere Teſticuli valde leviter concavus eſt. Superius ſive in latere oppoſito inaequaliter convexus exiſtit; haeque duae Facies duobus angularibus marginibus a ſe invicem diſtinguuntur. Mediante margine interno Teſticulo, eum in modum quem dixi, annectitur. Externus Margo uti etiam plana facies libera eſt.

493. Anterior Epididymidis Extremitas, quaeque Caput appellari poteſt, e Teſticulo oritur; poſterior quam Caudam illius vocare poſſumus, eidem fortiter adhaeret, & a poſteriori antrorſum & ſurſum inflectitur, atque quo Canalem peculiarem, Vas Deferens dictum, formet, abbreviatur, cujus Deſcriptionem poſt iſtam Scroti continuabo. Per hancce extremitatum atque marginum Epididymidis Expoſitionem ante plures annos modum monſtravi, quo Teſticulus e loco ſuo exemtus cognoſci, & an iſte lateris dextri ſive lateris ſiniſtri ſit, diſtingui poſſit.

494. *Scrotum.* Nomen hoc Cutaneo Teſticulos includenti Involucro imponitur. Exterius Marſupium ambobus commune eſt, quod a cutis partes vicinas contegentis continuatione formatur, & ob quamplurimas rugas ſive rugoſitates, quae in tota ipſius ſuperficie conſpiciuntur, ordinarie

narie admodum inaequale exiſtit. Interius carnoſum eſt, & pro quolibet Teſticulo Muſculoſum Marſupium, quod Dartos dicitur, format.

495. Externa ſive Cutanea Scroti portio eadem fere ſtructura qua Cutis, cujus continuatio eſt, in genere gaudet. Subtilior eſt, & pluribus parvis Granis, quae Glandulae Sebaceae dicuntur, innumerisque Pilorum Bulbis per intervalla obſita eſt.

496. Quamvis non niſi Involucrum duobus Teſticulis commune ſit, nihilominus per ſuperficialis prominentis & inaequalis Lineae ſpeciem, quae inſtar ſpeciei Suturae apparet, ideoque termino Graeco Raphe vocatur, in duas laterales partes diſtinguitur.

497. Linea haec iſtius continuatio eſt, quae itidem Cutaneum Penis Involucrum dividit, atque uno tractu ad Anum uſque, Perinaeum, id eſt, ſpatium quod inter Anum atque Scrotum eſt, eodem modo in duas partes laterales dividendo, continuatur. Superficialis tantum exiſtit, nec in interna Cutis parte apparet.

498. Interna Marſupii Cutanei ſuperficies Membrana celluloſa admodum tenui inveſtitur, per quam Glanduloſa Grana Pilorumque Bulbi, quando interius examinatur, admodum diſtincte transparent. Scroti Rugoſitas nota ordinarie ſtatus naturalis ſani exiſtit, tuncque non niſi mediocre volumen format. Volumen hoc ſecundum praeternaturalis ſtatus atque invaletudinis gradus longitudine praecipue creſcit, rugaeque plus minusve obliterantur.

499.

499. *Dartos* ſive carnoſa Scroti portio verus Muſculus Cutaneus eſt, cujus Fibrae quoad maximam partem Cuti ſive portioni cutaneae fortiter annectuntur, & Celluloſum, quod inter duas has portiones reperitur, Textum, ibique Membranae Adipoſae locum, aſt absque pinguedinis veſtigio, tenet, tranſeunt. Muſculus hic tenuis eſt, ſuarumque Fibrarum diſpoſitione duorum loculorum Marſupium, ex duobus parvis carnoſis Marſupiis lateraliter averſa unione junctis, communique ſive Cutaneo Marſupio involutis compoſitum format.

500. Laterales duorum Dartorum remotae partes iſtis, quae ſe invicem tangunt, longiores ſunt. Unio ſive averſa partium lateralium vicinarum duplicis hujus Darti ſive duorum horum Dartorum conjunctio inter duos Teſticulos Septum format, quod Anatomici Mediaſtinum Scroti vocant.

501. Sutura ſive Raphe, de qua ſupra dixi, averſae Dartorum conjunctioni marginique eorundem Mediaſtini adhaeret, ſicque cutaneam Scroti portionem perpendiculariter frenat, ita ut duobus fundis inſtructa eſſe videatur; unde fortaſſis Scroto nomen commune Marſupiorum in plurali impoſitum fuit. Alter Mediaſtini margo Urethrae annectitur.

502. Duo Darti ſive duo ſacci Darti interius, id eſt, in latere ipſorum concavitatis Celluloſo Texto, quod iſto inter eorundem convexitatem atque Cutem intercedente notabilius eſt, inveſtiuntur. Carnoſae itaque Fibrae ad Septum uſque

que inter duo Strata Celluloſa reperiuntur. Eorundem externum, cuti ſeſe annectendo, uti ſupra dixi, tranſeunt, naturalesque Scroti Rugas contractione ſua formant.

503. Carnoſae hae Fibrae magnam quoque cum interna Celluloſa Membrana, praecipue ſuperius infra Inguen, ubi anterior portio atque lateralis externa Darti portio in ſpeciem Tendinoſae ſive Ligamentoſae expanſionis cum interna Celluloſa Membrana fortiter unitae deſinunt, affinitatem alunt. Eandem inſtar Faſciae Latae peculiaris, quae indicatis Darti portionibus inſertionem praebet, & inſtar ſpeciei Freni lati easdem has portiones pauxillum conſtrictas retinet, monſtravi.

504. Aponevrotica ſive Ligamentoſa Darti Expanſio Ramo Oſſis Pubis inter Muſculum Tricipitem atque Corporis Cavernoſi vicini originem, de quo poſtmodum ſermo erit, ad partem uſque inferiorem Symphyſis Oſſis Pubis annectitur. Interna cujuslibet horum Muſculoſorum Marſupiorum portio, id eſt, iſta quae Septum format, Urethrae mediante ejusdem Expanſionis Ligamentoſae cum alia peculiari, de qua in ſequentibus ſermo erit, communicatione annectitur.

505. *Vaſa Deferentia.* Duo albi, firmi, & pauxillum complanati Tubi, unus ad latus dextrum & alter ad ſiniſtrum ſiti, ſunt, quorum quilibet ab origine Epididymidis, cujus continuatio eſt, quemadmodum ſupra innui, in Celluloſa Spermaticorum Vaſorum Vagina, & juxta horum

horum Vaſorum longitudinem uſque ad eorundem per Muſculos Abdominis tranſitum ita aſcendit, ut Vaſa Sanguifera anteriorem & Vas Deferens poſteriorem locum occupent.

506. Faſciculus a Vaſis Sanguiferis, a Vaſe Deferenti, & a communi eorundem Involucro ita formatus, Funiculus Vaſorum Spermaticorum ſive Funiculus Spermaticus vocatur. Hocce Involucrum exterius magis unitum quam interius apparet, id quod, ut pro Vagina haberetur, occaſionem ſubminiſtravit. Internum Textum quod magis Celluloſum quam externum exiſtit, tria haec Vaſa invicem ligat, externumque eorundem Involucrum format.

507. Poſtquam Vas Deferens ad Membranaceam Peritonaei Laminam pervenit, eo in loco ubi Lamina haec orificium Vaginae contegit, a Spermaticis Sanguiferis Vaſis abſcedit, & inſtar Arcus in Celluloſum Peritonaei Textum, uſque ad latus Veſicae vicinum retrorſum excurrit.

508. Poſtmodum retro Corpus Veſicae repit, eidem uti etiam Membranaceae Peritonaei Laminae, quae idem contegit, valde adhaeret, atque iter ſuum in modum Arcus uſque verſus Veſicae Collum continuat, ubi duo Deferentia Vaſa ſibi occurrunt, Arcusque ſuos finiunt.

509. Vas Deferens in hocce trajectu retro Arteriam Umbilicalem vicinam eandem decuſſando excurrit. Extremitatem quoque Ureteris ejusdem lateris inter hancce extremitatem atque Veſicam excurrendo decuſſat. Vas Deferens deni-

que unius lateris Vaſi Deferenti alterius lateris retro Veſicam, inter duorum Ureterum inſertiones obviam fit, & conjunctim uſque ad Veſicae Collum deſcendunt.

510. Vas hoc quod ab initio in origine Epididymidis parumper craſſum & plicatum eſt, poſtea ſtatim uſque retro Veſicam tenue, unitum & laeve fit, ubi denuo craſſius & inaequaliter plicatum evadit.

511. Ex inflexa portione ſive poſteriore Epididymidis extremitate oritur. Inde admodum oblique, dimidiaeque poſteriori Epididymidis parte quaſi incumbens antrorſum procedit, ubi, quo retro Vaſa Spermatica aſcendat, leviter incurvatur.

512. Portionis ipſius unitae Textum firmum & Cartilaginoſum quaſi eſt, inprimis circum ipſius cavitatis ſuperficiem, quae anguſtiſſima exiſtit, & ob hancce firmitatem, hancque Texti ipſius craſſitiem, absque ut collabatur, aperta ſemper manet.

513. Cavitas Vaſis Deferentis cylindrica eſt, quamvis Vaſis craſſities complanata ſit, externaque ſua ſuperficie ovalem circumferentiam formet, quemadmodum, quando idem Vas transverſim diſcinditur, videre eſt. Cavitas haecce retro Veſicam magis magisque latior evadit. Eorundem finem ad Urethrae Hiſtoriam reſervare cogor.

514. *Tunicae Teſticulorum.* Peculiaria Teſticulorum Involucra communiter Tunicae vocantur. Tres numero ſunt, Muſculoſa ſcilicet ſive Carnoſa,

noſa, Cremaſter dicta, Vaginalis & Albuginea. Duae priores cuilibet Teſticulo Funiculoque Vaſorum Spermaticorum eidem reſpondenti communes ſunt. Non niſi ultima revera Teſticulo propria eſt.

515. *Tunica Vaginalis.* E tribus quam maxime notabilis exiſtit, & quo primae ſive Muſculoſae, quae improprie admodum Tunica vocatur, ſtructura atque connexio melius intelligatur, ante reliquas deſcribenda eſt. Albugineae Deſcriptio cum iſta Teſticulorum conjuncta eſt.

516. Vaginalis Tunica Vaginae Funiculi Vaſorum Spermaticorum continuatio eſt. Dum Vagina ad Teſticulum accedit, pedetentim dilatatur, & duas quaſi Capſulas, quarum una alteri incluſa, format, quarumque externa longior quam interna eſt, fundoque latiori gaudet; ita ut inter duarum fundos intervallum reperiatur, quod intervallum Teſticulo hoſpitium praebet.

517. Sequentem quoque in modum illa exponi poteſt. Poſtquam Vagina verſus Teſticulum deſcendit, in duas Laminas dividi videtur, quarum interna fundus Vaginae eſt, atque externa circum Teſticulum ampliatur, eique Tunicam, quae Vaginalis a Latino vocabulo Vagina audit, largitur. Veteres eidem nomen Graecum Elytroïdes, quod idem ſignificat, impoſuerunt.

518. Interna hujus Tunicae Superficies peculiari ſubtiliſſima Membrana inveſtitur, quae ipſum Vaginae fundum corroborat, ſpeciemque hinc Diaphragmatis format, quod communicationem

inter Funiculi Spermatici Vaginam atque Teſticuli Capſulam ſive Tunicam Vaginalem impedit.

519. *Cremaſter* improprie Tunica dictus, Muſculus ſive Planum carnoſum admodum tenue eſt, quod circum Funiculi Vaſorum Spermaticorum Vaginam deſcendit, & in Tunica Teſticuli Vaginali finitur.

520. Totam fere Vaginam circumdat, poſtmodumque ſupra ſuperiorem externam Tunicae Vaginalis partem, ubi ipſius extremitates inſeruntur & obliterantur, expanditur.

521. Partim a Ligamentoſa Fallopii Faſcia, partim ab inferiore Muſculi Obliqui interni Abdominis margine oritur. Unde quandoque a Spina Oſſis Ilii originem ducere videtur. Transverſum Muſculum itidem parumper ad ipſius formationem contribuere videtur.

522. Subtiliſſima Celluloſa Membrana, quae ab externa Aponevroſis Muſculi Obliqui externi Facie, circum ipſius aperturam, quae communiter Annulus dicitur, abſcedit, contegitur. Haecce Membrana in Celluloſa Faciei internae Darti Subſtantia obliteratur.

523. Ex omnibus hiſce, Cremaſterem Tunicae Vaginalis Muſculum potius quam peculiarem Tunicam eſſe eluceſcit. Ii Veterum qui eundem pro Tunica habuerunt, ipſum Erythroïdem, termino qui ruber ſive rubicundus ſignificat, appellaverunt. Interim non ſemper ruber exiſtit, hicque color Subſtantiae carnoſae non eſſentialis eſt.

524. *Corpora Cavernoſa.* Duo Tubi Ligamentoſi

toſi admodum flexiles ſunt, unus cum altero maxima ipſorum longitudinis parte lateraliter unitus, in extremitatibus clauſi, quarum duae ſibi mutuo adhaerent, & quaelibet inſtar apicis digiti rotunda eſt; duae reliquae uti rami Υ Graeci a ſe invicem diſcedunt, poſt ſeceſſionem craſſitie pedetentim imminuuntur, & oblique admodum in apicem deſinunt. Extremitates a ſe invicem diſtantes & acuminatae Radices, & rotundae Capita vocari poſſunt.

525. Duo haec Corpora fere cylindrica, id eſt, rotunda ſunt, & a Radicibus uſque verſus Capita, ubi parumper conica exiſtunt, id eſt, imminuendo progrediuntur, aequali craſſitie gaudent. Ligamentoſum eorundem Parietum Textum elaſticum, ex ſubtiliſſimis, quam maxime conſtrictis, partim transverſis, partimque plus minusve obliquis Fibris compoſitum eſt.

526. Cavitas horum Tuborum ligamentoſorum a Texto Celluloſo ſive Cavernoſo admodum robuſto, quod non niſi Texti ipſorum Tuborum continuatio eſſe videtur, penitus occupatur. Cellulae invicem communicant, & continue fere uti Celluloſum Lienis Textum, hac cum differentia Sanguine plus minusve repletae ſunt, quod parietes Cellularum hic craſſiores ſint, earumque cavitates nullo Texto acceſſorio gaudeant.

527. Ex duorum Corporum Cavernoſorum unione exterius duo Stillicidia ſive Sulci, unus ſuperius & alter inferius, exurgunt. Inferior

paulo latior quam ſuperior eſt, & juxta totam longitudinem a tertio Tubo, qui Corporibus Cavernoſis anguſtior eſt, nomenque Urethrae gerit, de qua poſtmodum ſermo erit, occupatur.

528. Quaelibet Radicum horum Corporum Cavernoſorum margini parvi Rami Oſſis Iſchii, iſtique parvi Rami Oſſis Pubis uno tractu annectitur. Verſus Symphyſin Oſſium Pubis, ubi quaelibet Tubi cylindrici formam aſſumit, ſibi mutuo occurrunt, invicemque, quemadmodum modo dixi, uniuntur.

529. Capita ſive rotundae extremitates peculiaris cujusdam corporis Baſi, quod Glans dicitur, quae Urethrae expanſio eſt, directe occurrunt, & cum eadem arctiſſime, quemadmodum in ſequentibus videbimus, uniuntur.

530. Averſa lateralis duorum Corporum Cavernoſorum ab eorundem Radicibus ad apicem eorundem Capitum ſive rotundarum extremitatum uſque conjunctio, inter ipſa mediante transverſarum unius Fibrarum cum transverſis alterius Fibris unione peculiare Septum format. Fibrae Septi parvam per intervalla ſeceſſionem inter ſe relinquunt, qua mediante duo Corpora Cavernoſa invicem communicant; ita ut, ſi unius Textum inflatur, in alterius ſtatim Textum flatus tranſeat. Septum admodum tenue evadit, & verſus extremitates rotundas diminuendo excurrit.

531. *Urethra.* Tertius e tribus Tubis Spongioſis, e quibus Penis praecipue componitur, exſtit. Corporibus Cavernoſis juxta totam Sulci

ci inferioris eorundem unionis longitudinem valde adhaeret. Ab his reliquis Tubis in eo differt, quod anguſtior ſit, verumque Canalem in modum Tubi excavatum formet. Craſſities ipſius, parva portione in latere Veſicae excepta, ſpongioſa ſive Cavernoſa eſt, & in ſuis ſuperficiebus ſive in ſua convexitate & in ſua concavitate Membranaceus exiſtit.

532. Ab initio non niſi Membranaceus Canalis ab anteriore Veſicae apertura, eo in loco qui communiter Veſicae Collum appellatur, nomen quod huic primae Urethrae portioni melius conveniret, productus exiſtit.

533. In diſtantia circiter unius & dimidii digiti transverſi poſt ſuam originem, Canalis hic Subſtantiae Spongioſae, iſti Corporum Cavernoſorum ſimili, aſt ſubtiliori, occurrit, quae eundem poſtmodum ad apicem uſque juxta totam Sulci inferioris Corporum Cavernoſorum longitudinem circumdat.

534. *Bulbus Urethrae.* Spongioſum hoc Textum non ſtatim Urethrae Canalem circumdat, oblongum antea Corpus inſtar pyri ſive cepae format, quod non niſi inferiori convexitatis Canalis Faciei annectitur, & parumper poſtea in utroque latere finditur, eumque circumcirca amplectitur. Peculiare hoc Corpus Bulbus ſive Cepa Urethrae appellatur. Reliquum Urethrae craſſitie ſuperat, & interius in duas partes laterales mediante Membranaceo ſubtiliſſimo Septo dividitur, id quod efficit, ut duplex quaſi, & quando inflatus eſt, Biceps quaſi appareat.

535. *Proſtatae.* Prima Urethrae portio, id eſt, iſta, quae Cavernoſo Texto non contegitur, quaeque a Veſica ad Bulbum uſque non niſi ſimplex Canalis Membranaceus eſt, illius loco a craſſa albicante mediocriter firma, inſtar caſtaneae fere formata, & inter Veſicam atque Urethrae Bulbum eum in modum ſita maſſa, ut Baſis Veſicam, apex Bulbum, & Facies ſuperiora atque inferiora reſpiciant, ſuſtinetur.

536. Maſſae huic nomen Proſtatarum, Graeco termino imponitur, qui ſitum Veſiculis anteriorem, & quaſi plures adeſſent, denotat, quoniam per Stillicidium ſuperiori Faciei, a Baſi ad apicem uſque inſculptum in duos Lobos diſtincta apparet. Prima Urethrae portio, maſſae Proſtatarum ubique valde adhaerens admodumque unita in Stillicidio hocce locatur atque immergitur.

537. Corpus Proſtatarum Inteſtino Recto incumbit, ipſiusque apex infra internum Arcus Cartilaginoſi Oſſium Pubis Labium exiſtit. Textum ipſius interius Spongioſum, aſt quam maxime ſtrictum eſt. In quolibet Proſtatarum Lobo plures Folliculi reperiuntur, qui in primam Urethrae portionem verſus fundum Stillicidii, quemadmodum in ſequentibus videbimus, hiant. Parva Urethrae portio, quae inter apicem Proſtatarum atque Bulbum Urethrae eſt, Ligamentum Interoſſeum Oſſium Pubis, de quo ſuperius (n. 184.) dixi, perforat. Admodum brevis eſt, ipſiusque longitudo vix pro tranſitu per foramen

Liga-

Ligamenti ſufficit; ita ut Ligamentum hoc facie ſua poſteriore Proſtatarum apicem, anterioreque ſua facie Urethrae Bulbum attingat. Portio haec Collum Urethrae, atque iſta, quae inter Corpus Veſicae atque Proſtatas eſt, Collum Veſicae appellari poteſt.

538. *Glans.* Poſtquam Spongioſum Urethrae Textum ad extremitatem Corporum Cavernoſorum pervenit, craſſum Caput, quod Glans dicitur, format, quae capitellum quaſi trium Columnarum Spongioſarum commune, hac cum differentia, exiſtit, quod vera Texti Spongioſi Urethrae continuatio ſit, Corporumque Cavernoſorum extremitatibus, absque ut directe cum hiſce Corporibus communicationem alat, tantum adhaereat.

539. Unde quando Textum Spongioſum Urethrae ſolum inflatur, mox Glans uti quoque Bulbus, absque ut flatus in illud Corporum Cavernoſorum tranſeat, intumeſcunt; & quando unum e Corporibus Cavernoſis inflatur, flatus mox in alterum, absque ut Urethra & Glans intumeſcant, tranſit.

540. Glandis figura inſtar illius coni rotundi, cujus convexitas inferior parumper plana, cujusque baſis admodum obliqua eſt & parumper prominet, ſe habet, ita ut ipſius circumferentia iſtam Corporum Cavernoſorum parumper excedat.

541. Spongioſum ipſius Textum maſſa craſſa, & in latere Corporum Cavernoſorum uniformis, in latere Urethrae vero per Canalis continuatio-

 nem

nem perforata eſt, nec majori quam ante Glandis formationem craſſitie gaudet.

542. Urethrae itaque Canalis non in medio craſſitiei Glandis exiſtit, ſed in linea recta iter ſuum deorſum verſus planam convexitatem ad apicem uſque, ubi in orificium oblongum deſinit, continuat.

543. Tota Glandis convexitas ſpecie ſubtiliſſimae ſubſtantiae Villoſae inveſtitur, quae Membrana admodum ſubtili contegitur, & in eo parti Labiorum Oris rubicundae ſimilis eſt. Circumferentia Baſis Glandis duplici parvarum Papillarum ordine notatur, quae pro Glandulis Sebaceis & cujusdam ſqualoris fontibus haberi poſſunt.

544. *Caruncula.* Plura in cavitate Urethrae notanda occurrunt. In cavitatis primae portionis Urethrae, id eſt, illius quae corpori Proſtatarum immiſſa eſt fundo, parva eminentia longiuſcula, ovalis, & poſterius craſſa, anterius prolongata & in apicem deſinens elevatur. Indifferenter Caruncula, Caput Gallinae & Verumontanum appellatur. Eminentia haec in craſſa ſua portione ordinarie a duobus parvis Foraminibus, quandoque ab unico, raro a tribus perforatur. Orificia Canalium excretoriorum Veſicularum Seminalium ſunt, de quibus poſtmodum ſermo erit. In quolibet horum Foraminum ſive Orificiorum parvus ſubtiliſſimus membranaceus margo conſpicitur, qui excretoriis harum Veſicularum Canalibus Valvulae loco eſſe poſſet.

545.

545. In quolibet latere craſſae portionis Carunculae quatuor, quinque aut ſex Foramina inſtar Lunae creſcentis circum laterales ipſius partes diſpoſita adſunt. Orificia Canalium Excretoriorum Proſtatarum ſunt, qui Canales a Folliculis, de quibus ſupra ſermo fuit, procedunt, & uſque ad Orificia admodum oblique, tanquam in membranacea Duplicatione, excurrunt.

546. *Veſiculae Seminales.* Duo Corpora albicantia, gibboſa & molliuſcula, tres quatuorve digitos transverſos longa, transverſum digitum lata & tertiam circiter hujus latitudinis partem craſſa ſunt, quae oblique inter Inteſtinum Rectum & inferiorem Veſicae partem ita locantur, ut ſuperiores eorundem extremitates a ſe invicem diſtent, & inferiores inter Vaſorum Deferentium extremitates, quorum & obliquitatem & curvaturam imitantur, invicem conjungantur.

547. Superius inaequaliter rotundae ſunt, earumque latitudo per gradus verſus inferiora imminuitur. Mediante inferiorum ſuarum extremitatum unione furcae ſpeciem formant, cujus Rami lati & inſtar cornuum Arietis incurvati eſſent. Inferiores hae extremitates admodum anguſtae ſunt, ſpeciemque Colli tenuis unione ſua formant, quod infra Veſicam verſus ipſius orificium repit, poſtmodumque iter ſuum in Proſtatarum Stillicidio & in portionis vicinae Urethrae craſſitie continuat, ubi tandem extremitates Carunculae craſſitiem perforant, quemadmodum ſupra innuimus.

548.

548. Interius plicatae & in plures quaſi Veſicarias Capſulas per tortuoſas replicationes diſtinctae ſunt. Externa earundem ſuperficies Membrana ſubtili, quae replicationes limitat atque frenat, inveſtitur. Membrana haec vera Texti Celluloſi Peritonaei continuatio eſt. Replicationes ſolvi, hocque modo contortiones explicari, & Veſicularum Corpus multo longius, quam quando replicatum eſt, reddi poteſt.

549. Interna earundem Texti Superficies villoſa & glanduloſa eſt, & continue ſuccum peculiarem ſuppeditat, qui Materiam ſeminalem quam a Vaſis Deferentibus accipiunt, cujusque per certum temporis ſpatium Receptacula ſunt, digerit, exaltat aut ſubtiliorem & magis magisque perfectiorem reddit.

550. Deferentium Vaſorum in has Veſiculas tranſitus ſingularis admodum eſt. Supra, Vaſa Deferentia retro Veſicam incurvari, ibidemque mediantibus extremitatibus ſuis admodum abbreviatis ſibi occurere, dixi. Duae hae extremitates in modum anguli uniuntur, & inter vicinas Veſicularum Seminalium extremitates repunt. Ibidem adeo arcte invicem uniuntur, ut earundem portiones averſo ſitu conjunctae non niſi Septum intermedium inter duos parvos Tubos, quorum quilibet partim ab extremitate unius Vaſorum Deferentium, partimque ab extremitate Veſiculae vicinae formatur, conſtituere videantur.

551. Lateralis extremitatis Vaſis Deferentis atque extremitatis Veſiculae cujuslibet lateris unio itidem

itidem ſpeciem Septi peculiaris breviſſimi inter ipſas format, quod in Lunam creſcentem inſtar parvae Valvulae Semilunaris deſinit. Extremitas Vaſis Deferentis iſta Veſiculae Seminalis anguſtior eſt. Hicce Mechanismus cujuslibet Vaſis Deferentis liquido lentum ſemper in Veſiculam Seminalem ejusdem lateris tranſitum concedit, illiusque e Veſicula in Vas Deferens reditum impedit.

552. Quando clauſa antea Urethra uni e Vaſis Deferentibus flatus immittitur, ventus Veſiculam Seminalem vicinam atque Veſicam Urinariam inflat, absque ut in Veſiculam aut in Vas alterius lateris, niſi cum violentia propellatur, tranſeat.

553. Poſtmodum duo parvi Tubi, quorum quilibet ab extremitate Vaſis Deferentis & ab iſta Veſiculae Seminalis formatur, inter Baſin Proſtatarum atque Canalem Urethrae repunt, cujus craſſitiem oblique perforant, & Carunculam, quemadmodum antea dictum eſt, petunt.

554. *Lacunae Urethrae.* Urethrae Canalis interius Membrana ſubtiliſſima inveſtitur, magnaque Vaſorum Capillarium quantitate obſeritur. A quamplurimis longiuſculis Foraminibus ſive parvis Lacunis, quarum quaedam reliquis ſenſibiliores, praecipue prope Glandem exiſtunt, perforatur.

555. Lacunae hae Canalium excretoriorum ſubtiliſſimorum totidem parvorum Corporum Glanduloſorum, in Urethrae craſſitie diſperſorum orificia ſunt. Canales aliquale iter in Texto

Spon-

Spongioſo juxta longitudinem convexitatis Membranae internae Urethrae faciunt, & a poſteriori antrorſum oblique in magnum Canalem hiant. Margo Lacunarum, ob ipſarum aperturae obliquitatem, ſemilunaris quaſi ſive inſtar Lunae creſcentis eſt.

556. *Antiproſtatae.* Pauxillum poſt Spongioſi Urethrae Texti initium duae harum Lacunarum reliquis notabiliores, atque Canales iisdem reſpondentes longiſſimi reperiuntur. Lacunae hae hique Canales ad duo Corpora Glanduloſa, in duobus lateribus convexitatis Texti Spongioſi Urethrae prope Bulbum ſita, ducunt. Quodlibet craſſitiem nuclei cераſi adaequat, aſt oblonga atque complanata ſunt, & Muſculis, Acceleratoribus dictis, de quibus in ſequentibus ſermo erit, penitus conteguntur. Haec duo Corpora communiter Proſtatae inferiores ſalutantur; aſt ſi earundem ſitus bene examinatur, inferiores magis quam verae Proſtatae reperientur. Tertium adhuc Corpus ſimile, anterius magis ſitum invenitur.

557. *Orificium Urethrae.* Cavitas Canalis Urethrae fere uti iſta parvi calami ſcriptorii ſe habet. Non ubique rotunda exiſtit; verſus Glandem latior fit, & in utroque latere, praecipue in craſſitie Glandis, ubi ſpeciem foſſulae ovalis ſive navicularis format, complanatur.

558. Canalis tandem in apice Glandis in oblongum orificium, inſtar ſpeciei fiſſurae anguſtum, ipſaque cavitate multo minus deſinit. Una Commiſſurarum parvae hujus fiſſurae verſus maximam Glandis

dis convexitatem, altera verſus complanatam ipſius portionem vertitur. Labia fiſſurae laterales ipſius partes conſtitunt. Fibris carnoſis circumdata eſſe videtur.

559. *Involucra communia.* Involucra totum huncce apparatum contegentia tria aut quatuor numero ſunt. Primum Cutis cum Epidermide conſtituit; ſecundum Membrana Celluloſa ordinaria eſt, quae vero hoc in loco raro Adipoſa exiſtit; tertium Nerveum vocatur; quartum Membrana Celluloſa peculiaris eſt, quae quandoque non apparet.

560. *Praeputium. Sutura.* Primum horum Involucrorum ſive Cutis non niſi iſtius Pubis atque Scroti continuatio eſt. Secundo Involucro ad Baſin Glandis uſque, ubi ſecundum finitur, adhaeret. Sequens Involucri cutanei Portio Glandem absque adhaeſione tegit, ipſiusque extremitas in aperturam deſinit. Portio haec Praeputium appellatur. Juxta totam lateris inferioris ſive poſterioris, tam totius Involucri in genere quam Praeputii in ſpecie longitudinem, Sutura ſubtilis adeſt, quae iſtius Scroti atque Perinaei continuatio eſt.

561. Interna Praeputii ſuperficies ab apertura uſque retro baſin Glandis ſubtiliſſima Membrana inveſtitur. Membrana haec a poſteriori antrorſum circum Glandem replicatur, ſicque Membranam propriam conſtituit, quae magna cum adhaeſione, Epidermidis inſtar, Villoſam ipſius ſuperficiei Subſtantiam ad orificium Urethrae uſque

que contegit, ubi iſti, quae interiora hujus Canalis inveſtit, occurrit, & cum illa unitur.

562. Propria haecce Glandis Membrana & interna Praeputii Membrana occurſu ſuo conjunctim, juxta longitudinem partis planae Glandis, ab ipſius baſi ad orificium Urethrae uſque Membranaceam Duplicationem formant, quae locum huncce inſtar ſpeciei Septi ſive Mediaſtini in duas partes laterales dividit, atque, ne Praeputium indifferenter lubrice moveatur, aut nimis lubrice moveatur, impedit. Id quod eandem, Frenum Praeputii vocare, anſam dedit.

563. Internae Praeputii Membranae ſuperficies in genere liquorem exudat, qui ne Glandi agglutinetur, impedit. Liquor hicce ad craſſitiem iſtius, quae verſus baſin Glandis cumulatur, & a Glandulis Sebaceis, de quibus antea dixi, provenit, diluendam quoque inſervire poteſt.

564. Secundum harum partium commune Involucrum iſti, quod aliis in locis infra Cutem reperitur, fere ſimile eſt, excepto quod pinguedine non repletum ſit, quod fibratum potius quam celluloſum & parumper laxum exiſtat. Cutem ad Glandis baſin uſque, uti jam innuimus, comitatur.

565. *Ligamentum Suſpenſorium.* Tertium commune Involucrum, Tunica ſive Membrana Nervea improprie dictum, firmum, elaſticum & ligamentoſum Textum eſt, cujus Fibrae quandoque ſubflavae apparent. Corpora Cavernoſa atque Urethram a Glande uſque ad Symphyſin Oſſium

ſium Pubis involvit; & in aliquali ab hiſce Oſſibus diſtantia ſupra ſuperiorem Corporum Cavernoſorum Sulcum Duplicationem bene redadunatam, & mediante hacce Duplicatione Ligamentum planum latumque format, quod plano ſuo directe aſcendit, & juxta longitudinem Symphyſis eorundem Oſſium ad tendinoſam uſque Muſculorum Pyramidalium Abdominis baſin annectitur.

566. Ligamentum hoc Ligamentum Elaſticum vocatum fuit, quoniam extendi poteſt, ſeſeque iterum in priſtinum ſtatum reſtituit. Ligamentum Suſpenſorium appellatur, quoniam partes has ob annexionem in Symphyſi ſuſpenſas quaſi tenet. Ablegationem in utroque latere inſtar Alae format, cujus alter marginum inter Muſculum Tricipitem & Corpora Cavernoſa annectitur, atque Expanſionem ligamentoſam, Darto inſertionem praebentem, quemadmodum ſupra dixi, conſtituit. Inferius Proceſſum quoque recta ad Perinaeum ad Anum uſque ablegare videtur.

567. Quartum harum partium Involucrum Tunica Cellulosa Ruyſchii eſt. Corpora Cavernoſa atque Urethram inter haſce tres Columnas atque tertium Involucrum, a quo non niſi Texto magis ſtricto & ſubtiliori diſtincta eſſe videtur, immediate circumdat. Quandoque fere non percipi poteſt.

568. *Muſculi.* In vicinia harum partium plures Muſculi reperiuntur, qui ibidem annectuntur. Decem eorundem numerari poſſunt, duo ſcilicet pro Corporibus Cavernoſis, duo pro

Urethra, duo communes Transverſi dicti, & quatuor parvi Proſtatis deſtinati.

569. Duo omnium horum Muſculorum priores communiter Erectores vocantur; melius Iſchio-Cavernoſi appellarentur. Duo ſequentes Acceleratorum nomen gerunt; convenientius Bulbo-Cavernoſi nominarentur. Quatuor parvi, quorum duo ſuperiores & duo inferiores ſunt, Muſculi Proſtatici vocari poſſunt. Ab initio Tractatus de Muſculis, quod nomina ab uſibus deſumta admodum ambigua ſint, dixi.

570. Muſculi Iſchio-Cavernoſi lateraliter juxta totam Radicum Corporum Cavernoſorum longitudinem ſiti ſunt. Quilibet eorum uno extremo interno Rami Oſſis Iſchii Labio ab ipſius Tubere oblique admodum annectitur, Corporum Cavernoſorum Radicem ad Symphyſin Oſſium Pubis uſque comitatur, poſtmodumque Corporibus Cavernoſis prope eorundem unionem altero extremo inſeritur; unde Fibrae unius Fibris alterius occurrunt, & reciproce in utrumque latus ſupra duo Corpora Cavernoſa expanduntur. Inferiores magis magisque interiores quam Corporum horum Radices ſunt.

571. Duos adhuc Muſculos his Acceſſorios demonſtravi, tuncque eosdem pro Acceleratoribus lateralibus ſive pro Acceleratorum Acceſſoriis habui. Magis inferius & adhuc interius quam priores ſive praecedentes Oſſibus Iſchii annectuntur, eosque ad Corpora Cavernoſa uſque comitantur, ubi eosdem relinquunt, & praecipue Urethrae

rethrae prope Bulbo-Cavernoſi Muſculi Furcam inſeruntur.

572. Muſculi Bulbo-Cavernoſi, communiter Acceleratores dicti, mox Tendine intermedio parti inferiori Ligamenti interoſſei Oſſium Pubis ſuperius (n. 184.) deſcripti, atque Muſculorum Transverſorum cum Cutaneis Ani Sphincteribus unioni annexo Muſculum Penniformem formant. Inde infra Urethrae Bulbum late excurrunt, huncque Bulbum atque Urethram ipſam mediante ſpecie adhaeſionis uſque e regione originis Ligamenti Suſpenſorii contegunt; ita ut Tendo intermedius Septo Bulbi reſpondeat.

573. Duo Plana carnoſa poſtmodum a ſe invicem ſeparantur, unumque dextrorſum alterumque ſiniſtrorſum, a poſteriori antrorſum & ab inferiori ſurſum, duo Corpora Cavernoſa amplectendo, oblique excurrit, unumque ad latus unius Corporum Cavernoſorum & alterum ad latus alterius annectitur. Tendo intermedius parti inferiori Septi Bulbi arcte adhaeret, cui uti etiam Canali Urethrae plures horum Muſculorum Fibrae annectuntur.

574. Muſculi Transverſi, qui Triangulares quoque vocantur, duo carnoſi oblongi & anguſti faſciculi ſunt, quorum quilibet una extremitate Radici ſive origini Rami Oſſis Iſchii inſeritur. Inde juxta longitudinem marginis Ligamenti Interoſſei Oſſium Pubis, de quo modo dixi, uſque infra apicem Proſtatarum transverſim excurrunt, ubi alteris ſuis extremitatibus ſi-

bi obviam fiunt, & ordinarie Muſculum quaſi Digaſtricum formant, cujus medium Muſculis Urethrae Cutaneisque Ani Sphincteribus communem inſertionem praebet.

575. Muſculi Proſtatici ſuperiores parva Plana tenuia ſunt, quae ſuperiori parti Faciei internae parvorum Ramorum Oſſium Pubis annectuntur, unde ſupra Proſtatas expanduntur, iisque inſeruntur. Eorundem in Oſſibus Pubis inſertiones ad latus iſtius Muſculorum Obturatorum internorum ſunt.

576. Muſculi Proſtatici inferiores parva Plana transverſa ſunt, quorum quodlibet Symphyſi Rami Oſſis Pubis cum Ramo Oſſis Iſchii inſeritur, indeque transverſim excurrit atque ſui pari infra Proſtatas, quibus agglutinantur, iisque Cinguli ſive Suſpenſorii loco ſunt, occurrit, & cum eodem unitur. Ceu parvi Transverſi ſive Transverſi interni conſiderari poſſunt, reliquisque ſupra deſcriptis Transverſorum majorum ſive Transverſorum externorum nomen imponi poteſt. Quosdam quoque annexus in Puncto, in quod cuncti hi Muſculi, de quibus modo dixi, concurrunt, habent.

577. *Arteriae.* Ab Iliacis internis ſive Hypogaſtricis praecipue proveniunt; & dantur quoque quae ex Iliacis externis & Cruralibus oriuntur. Primariae communiter Pudendae, quaedam internae, quaedam externae vocantur.

578. Pudendae externae in quolibet latere Ramum emittunt, qui poſtquam ad latus Oſſis Sa-

cri

cri e Pelvi egreſſus eſt, per faciem internam Tuberis Oſſis Iſchii ad Radices Corporum Cavernoſorum uſque juxta longitudinem faciei internae Muſculorum Iſchio Cavernoſorum, qui communiter Erectores dicuntur, excurrit. Ad Bulboſum Urethrae Caput & ad Corpora Cavernoſa Ramuſculos mittit. Scroto quoque, uti etiam Arteria vicina, quae Glutaea appellatur, & cum qua in tranſitu communicationem alit, proſpicit.

579. Pudendae internae, alium adhuc Ramum ablegant, qui, poſtquam Inteſtino Recto, Veſicae, Veſiculis Seminalibus, Proſtatis proſpexit, atque cum Haemorrhoïdalibus communicavit, infra Arcum Oſſium Pubis excurrit, partimque mox in Corpora Cavernoſa intrat, partim juxta convexitatis ſuperioris horum Corporum longitudinem, parvos Ramos laterales emittendo, excurrit, qui eadem inſtar dimidiorum Arcuum irregularium amplectuntur, atque itidem in eadem mediantibus pluribus Ramuſculis penetrant.

580. Quaelibet Arteriarum Cruralium Ramum largitur, qui retro Venam Cruralem vicinam repit, atque ſub Pudendae externae nomine in Tegumentis Penis diſtribuitur, & mediantibus collateralibus Ramuſculis cum iſtis Pudendae internae communicat. Communicationes hae nonſolum inter internas & externas unius lateris contingunt, ſed & utraeque unius lateris cum utriſque alterius lateris Anaſtomoſes alunt.

581. *Venae.* Diſtributio Venarum in genere iſtam Arteriarum, aſt hic locorum, uti alibi, cum

frequentioribus Ramuſculis atque communicationibus ſequuntur. Primaria harum Venarum illa eſt, quae directe infra Symphyſin Oſſium Pubis inter duas Arterias excurrit, atque juxta totam longitudinem Sulcum ſuperiorem unionis Corporum Cavernoſorum occupat. Magna ſaepiusque duplex, raro triplex exiſtit, verum ſecundarii Trunci ſuper Sulco minime a ſe invicem ſecedunt. Pluribus Valvulis inſtructa eſt.

582. Magna haec Vena intermedia ab Hypogaſtricorum Ramorum unione formatur, qui poſt ipſorum ſupra duo interna Pelvis latera tranſitum ſibi ibidem prope medium Arcus Oſſium Pubis occurrunt. Hoc in loco Plexus Venoſus reperitur, qui ſuperiorem primae portionis Urethrae convexitatem, antequam ab ipſius Texto Spongioſo circumdatur, contegit.

583. Poſtquam Spermatica Vaſa, quorum originem atque decurſum uſque ad ipſorum ex Abdomine exitum ſupra deſcripſi, in utroque latere verſus Teſticulum pervenerunt, in duos praecipue Faſces ſive Faſciculos dividuntur, quorum unus alterum craſſitie ſuperat. Craſſior anterius ſitus eſt, atque in Teſticulo in tota ipſius Subſtantia ac in gyris, plicis & replicationibus omnium parvorum ipſius Canalium mediante magno ſubtiliſſimorum Ramuſculorum Capillarium numero diſtribuitur.

584. Alter ſive minor Vaſorum Spermaticorum Faſciculus poſterior eſt, atque Epididymidem petit, in quo eodem modo diſtribuitur.

585. Arteriam Spermaticam in ſpecie Ramulus Arteriae Epigaſtricae comitatur, qui ad ipſius latus uſque ad Teſticulum deſcendit, ubi reciproce Anaſtomoſin invicem formant. Parvus quandoque Arteriae Hypogaſtricae Ramulus adeſt, qui Vas Deferens ad Epididymidem uſque comitatur, ibique cum Spermatica Anaſtomoſin format.

586. *Nervi.* Nervi horum Organorum a Nervis Lumbaribus & a Nervis Sacris procedunt. Cum magno Nervo Sympathico, communiter Intercoſtali dicto, atque cum Meſentericis Plexibus communicationem alunt. Peculiarem verſus Arcum Oſſium Pubis in quolibet latere Funiculum invicem formant, qui infra huncce Arcum juxta convexitatis ſuperioris Corporis Cavernoſi vicini longitudinem, ad latus Arteriae, de qua ſupra dixi, excurrit.

587. Quo magis duo hi Funiculi ſupra Corpora Cavernoſa procedunt, eo majorem Ramorum numerum de ſe ſpargunt, qui Corpora haec ubique amplectuntur. Inter Cutem atque Membranam ſive Involucrum Ligamentoſum excurrunt. Ita diſpoſiti ſunt, ut Arteriae inter eadem atque magnam Venam mediam ſint. Paulo poſt ablatam Cutem examinandi ſunt, quoniam Ramuſculi eorundem ea proportione, qua ab aëre exſiccantur, diſparent.

588. Duo Nervi peculiares adſunt, qui Funiculum Vaſorum Spermaticorum comitantur; unus a Nervis Lumbaribus verſus anteriorem Oſſis Ilii Spinam venit: ex Abdomine per Muſculos

los tranſiens flexum inſtituit, & in tranſitu ad Cremaſterem Muſculum diſtinguendum inſervit. Alter horum duorum Nervorum a Plexu Renali procedit.

589. In quolibet latere adhuc unus adeſt, qui poſtquam ex ſecundi, tertii & quarti Paris Nervorum Sacrorum unione, aſt praecipue ex tertio natus eſt, e Pelvi ſupra Ligamentum Iſchio-Sacrum egreditur, internam Tuberis partem iſtamque parvi Rami Oſſis Iſchii tranſit, atque in Corporibus Cavernoſis, in Muſculis ad eadem pertinentibus & in partibus vicinis diſtribuitur.

PARTES NATURALES SEXUS FOEMININI.

590. Harum partium plures ſunt, & quaedam internae, quaedam externae exiſtunt. Una primaria eſt, & ad quam omnes reliquae ſive externae, ſive internae referuntur; eſt illa Uterus, qui unam ex internis partibus conſtituit. Reliquae partes internae Tubae Fallopii, Ovaria, Vaſa Spermatica, Ligamenta lata, Funiculi ſive Faſciae, Ligamenta Rotunda dictae, & Vagina Uteri ſunt. Partes externas Pubes, Alae, Nymphae, Clitoris, Orificium Urethrae & Orificium Vaginae Uteri conſtituunt.

591. *Uterus*. Pars haec inter Veſicam & Inteſtinum Rectum locatur. Corpus interius cavum, exterius albicans, mediocriter durum, ordinarie extra ſtatum ſive tempus graviditatis figuram fere Lagenae complanatae referens, exiſtit, cujus longitudo in adultis tres circiter digitos transverſos

ſos, craſſities unum digitum transverſum, latitudo verſus unam ipſius extremitatum duos, & verſus alteram vix unum adaequat. Volumen hocce ſecundum aetatem differt.

592. Portio latiſſima Fundus, & anguſtiſſima Collum appellatur. Situs ipſius obliquus eſt, ita ut Fundus poſterius & ſuperius, Collum anterius & inferius ſit, partes latae ſive Facies Veſicam & Inteſtinum Rectum reſpiciant, partesque anguſtae latera conſtituant.

593. Cavitas Uteri plana atque triangulo oblongo ſimilis eſt, cujus parva Linea ſive Coſta fundo Uteri directe reſpondet, duae magnae Lineae ſive Coſtae dextrum & ſiniſtrum latus occupant, cunctaeque tres introrſum verſus ſpatium quod formant incurvantur.

594. Duo e tribus hujus cavitatis angulis, qui ejusdem fundum limitant, eundem in dextro & ſiniſtro latere per Ductus admodum anguſtos, qui vix ſetam Porcinam admittere poſſunt, perforant. Tertius Angulus Ductum complanatum minusque anguſtum format, qui Collum Uteri juxta longitudinem perforat, & in extremitate hujus Colli in aperturam transverſam deſinit.

595. Apertura haecce Orificium Uteri internum ſalutatur. In ſtatu ordinario anguſtior quam Ductus Colli Uteri exiſtit; non niſi parvum ſtilum admittit. In Orificii hujus margine plura parva Foramina, quae parvis Granis Glanduloſis reſpondent, & e quibus Lympha glutinoſa exudat, reperiuntur.

596. Interna cavitatis Uteri ſuperficies Membrana ſubtiliſſima inveſtitur. Portio ipſius lata, quae ad fundum pertinet, admodum polita atque aequalis eſt; portio vero anguſta, quae ad Orificium ducit, peculiari modo rugoſa exiſtit.

597. Hujus Membranae, quae fundum cavitatis contegit, portio quamplurimis parvis foraminibus ſatis ſenſibilibus, per quae, quando totum Uteri corpus comprimitur, ſanguinis guttulae prodeunt, perforata eſt. Quandoque parvis ſubtiliſſimis pilis obſita & quaſi villoſa eſſe videtur. Pili hi haecque foramina in iſtis, quae Menſium tempore mortuae ſunt, plus minusve rubicunda & ſanguine tincta inveniuntur.

598. In parte anguſta, quaeque Collo reſpondet, quaelibet Facierum ſive Parietum per ſpeciem lineae prominentis in duas partes laterales dividitur. Longitudinalis haecce Linea in Facie ſuperiore ſive anteriore craſſior, quam in Facie inferiore ſive poſteriore exiſtit.

599. In duobus utriusque harum Linearum longitudinalium lateribus Lineae atque Rugae oblique transverſae, plus minusve inaequales, & Ramorum inſtar diſpoſitae reperiuntur, quarum longitudinales Truncos repraeſentant. Inter parvas haſce Lineas hasque Rugas, uti quoque in vicinia, parvae Lacunae conſpiciuntur, & mucoſus inde liquor exudat, qui Uteri Orificium obturat. In earundem Rugarum intervallis plura parva Grana globoſa atque tranſparentia, quae Recentiorum quidam pro Ovulorum ſpecie habuit, reperiuntur.

600.

600. *Structura.* Textum Corporis Uteri ſpongioſum, Vaſis intertextum admodumque ſtrictum exiſtit. Craſſities ipſius fere aequalis, & in latere Facierum atque Marginum uniformis eſt. Fundus in medio craſſior quam verſus duos Angulos exiſtit, verſus quos craſſities ipſius per gradus imminuitur. Craſſities marginum itidem verſus fundi angulos multum, verſus Colli extremitatem vero admodum parum decreſcit.

601. Uterus a portione Peritonaei, quae eidem Tunicae loco eſt, cooperitur. Portio haec non niſi iſtius, quae Veſicam atque Inteſtinum Rectum contegit, continuatio ſive continuitas eſt, quaeque a poſteriore & inferiore Veſicae parte ſupra totam Uteri partem anteriorem iterum aſcendit, ſupra ipſius fundum excurrit, ſupra poſteriorem ipſius partem iterum deſcendit, ſeſeque poſtmodum ad Rectum confert.

602. Haec Peritonaei Portio juxta totam cujuslibet partis lateralis ſive marginis Uteri longitudinem duplicationem latam format, quae in utrumque latus plus minusve directe uſque ad partem lateralem vicinam cavitatis Pelvis ſeſe extendit, & ſpeciem quaſi Septi Membranacei inter dimidiam partem anteriorem & dimidiam partem poſteriorem cavitatis Pelvis format. Septum hoc quod pauxillum laxum eſt, cum Peritonaeo poſtmodum ſupra Pelvis latera continuatur.

603. *Ligamenta Lata.* Duabus his lateralibus Duplicationibus nomen Ligamentorum Latorum imponunt: Alae quoque Veſpertilionum appellantur.

lantur. Ambarum margo ſuperior ex parte duplex ſive replicatus eſt, ita ut duae parvae peculiares Duplicationes inde exurgant, quas parva Folia ſive parvas Ligamentorum Latorum Alas voco, quarumque anterior magis elevata quam poſterior exiſtit. Ambae laxae & fluctuantes quaſi ſunt.

604. Omnium harum Duplicationum Laminae mediante Texto Celluloſo, fere uti reliquae Peritonaei Duplicationes invicem cohaerent, atque Tubas Fallopii, Ovaria, partem Vaſorum Spermaticorum, portionem Vaſorum quae ad Uteri Corpus tendunt, Funiculos ſive Faſcias, quae communiter Ligamenta Rotunda audiunt, Nervos, &c. includunt.

605. *Ovaria* duo albicantia, ovalia, complanata & longiuſcula Corpora ſunt, quae ad latera fundi Uteri locantur. Quodlibet per Ligamenti rotundi brevisque ſpeciem ibidem annectitur, atque cum eodem hocce Ligamento in parvi Folii ſive parvae Alae poſterioris Ligamenti lati duplicatione involvitur.

606. E Texto ſpongioſo admodum ſtricto, atque ex pluribus parvis Globulis ſive Veſiculis admodum pellucidis, quibus nomen Ovorum impoſuere, componuntur. Spongioſum Textum quamlibet harum Veſicularum arctiſſime circumdat, imo etiam cuilibet corticis ſive Calicis ſpongioſi peculiaris ſpeciem largiri videtur. Ab aliis Veſiculis praeternaturalibus, quae Hydatides appellantur, bene diſtingui debent.

607. Ligamenta Ovariorum, parvarum Alarum

rum ſive parvorum Foliorum poſteriorum Ligamentorum latorum margini, fere uti Vena Umbilicalis margini Ligamenti anterioris ſive Ligamenti Umbilicalis Hepatis, includuntur. Funiculi quaſi rotundi & ex Texto filato fabrefacti ſunt, qui una extremitate angulo fundi Uteri pauxillum ſupra horizontalem hujus fundi lineam & pauxillum poſterius annectuntur. Cavi eſſe credebantur, & tanquam Vaſa Deferentia conſiderabantur.

608 *Tubae Fallopii* duo Canales molliuſculi, conici & vermiformes, in quolibet Uteri latere ab Uteri fundo uſque verſus partes Pelvis laterales plus minusve transverſim ſiti, & parvorum Foliorum ſive parvarum Alarum anteriorum Ligamentorum latorum duplicationi incluſi ſunt.

609. Quaelibet anguſta ſua extremitate angulo fundi Uteri annectitur, ibique hiat. Extremitates hic locorum admodum anguſtae ſunt, nihilque niſi ſetam plus minusve craſſam admittunt Poſtmodum Tubarum diameter ad extremitates oppoſitas uſque, ubi quatuor circiter lineas adaequat, per gradus creſcit. Corpus Tubarum ſerpentino parumper tractu procedit, earumque magnae extremitates verſus Ovaria incurvatae ſunt.

610. Magnae Tubarum extremitates inaequaliter rotundae ſunt, atque in anguſtum & parumper plicatum orificium, quod verſus Ovarium vertitur, quodque mox inſtar ſpeciei membranaceae, plicatae & inciſae Fimbriae latius evadit, deſinunt. Fimbria haecce Vexillum Tubae Fallopianae vocatur.

611.

611. Latitudo Fimbriae non ubique aequalis eſt. In circumferentia ſua quaſi ovalis eſt, ipſiusque inciſurarum longiſſima ad Ovaria uſque extenditur, ibique annectitur. Plicae in Vexilli concavitate in modum parvorum Foliorum quaſi formantur.

612. Tubae ex Fibris carnoſis compoſitae ſunt, quarum quaedam longitudinales, reliquae oblique circulares, omnes alia Subſtantia admodum ſubtili ornatae atque implicitae ſunt.

613. Anterior Ligamenti Lati Ala utrique Tubae, fere uti Meſenterium ratione Inteſtinorum, Inſertionem praebet, atque loco Tunicae communis ſive externae eſt. Id quod in cauſa eſt, ut Tubae, imprimis earundem Fimbriae, plus minusve fluctuent, atque efficit, ut directio earundem in quamplurimis Figuris admodum indeterminata ſit.

614. Cavitas earundem a molliuſcula & glanduloſa quaſi Membrana inveſtitur, & juxta longitudinem fere uti interna Aſperae Arteriae ſuperficies plicata eſt. Plicae hae in craſſis extremitatibus magis elevatae atque robuſtiores quam alibi exiſtunt. Craſſities earundem ſpongioſa quaſi eſt, earumque interſtitia Lympha, quae continue inde exudat, plus minusve madida ſunt.

615. *Vaſa Sanguifera* harum partium plurium ſpecierum ſunt, Arteriae ſcilicet atque Venae Hypogaſtricae, quarum Ramuſculi ad Corpus Uteri praecipue pertinent, ſic dicta Vaſa Spermatica, atque duo Funiculi Vaſculoſi, communiter Ligamenta Rotunda dicti, quae potius Vaſculoſi

Uteri

Uteri Funiculi ſive Funiculi Vaſculoſi Ligamentorum Latorum vocari poſſent.

616. Rami Hypogaſtrici Arterioſi atque Venoſi Ramuſculi ſunt, qui in utroque latere ab Arteria atque Vena ejusdem nominis oriuntur, margines ſive lateralem Uteri portionem petunt, & in cunctis ipſius tam internis quam externis partibus diſtribuuntur. Quamplurimas ubique inflexiones & implicationes multiplicatas formant.

617. Arteriae unius lateris ſuper Utero & in Uteri craſſitie cum iſtis alterius lateris communicant, ſive Anaſtomoſes formant, & Arterioſi cujuslibet lateris Ramuſculi inter ſe invicem multas Anaſtomoſes alunt. Venae pariter hinc & illinc quamplurimas communicationes proportionate efficiunt. Cuncta haec Vaſa cum Spermaticis & cum Vaſculoſis Ligamentorum Latorum Faſciis atque cum Haemorrhoïdalibus communicant ſive Anaſtomoſes alunt.

618. Clare frequentes Anaſtomoſes, factis antea convenientibus Ligaturis, ne liquor aut ventus in alias partes penetret, per injectiones immiſſas & dum Hypogaſtricae inflantur, demonſtrantur. Extremitates plurium harum Arteriarum exiſtunt, quae, uti ſupra diximus, ad cavitatem Uteri tendunt, & in eandem hiant. Venae hoc peculiare habent, quod cum Venis Haemorrhoïdalibus internis, & per conſequens cum Vena Portae communicationem alant.

619. Vaſa Spermatica hic eadem fere origine, eodem progreſſu iisdemque implicationibus quam

in

in Sexu Maſculino gaudent. Extra Abdomen non egrediuntur, ſed in Ovaria Tubasque ſe conferunt, & cum Hypogaſtricis & Vaſculoſis Ligamentorum Latorum Funiculis communicationem alunt. Venae Arterias habito reſpectu numero ſuperant. Vaſa haec quoque lateraliter in Ramuſculos dividuntur, & cum Meſaraïcis Venae Portae communicare videntur.

620. Funiculi Vaſculoſi, communiter Ligamenta Rotunda dicti, duo longi Faſciculi Arteriarum Venarumque admodum tenuium, per ſubtiliſſimum Celluloſum Textum ſibi invicem implicatarum & colligatarum ſunt, quae in craſſitie magnae Ligamentorum Latorum duplicationis ab utroque fundi Uteri angulo uſque ad Annulares Abdominis aperturas repunt.

621. Quilibet Faſciculus in toto hocce trajectu in anteriore Duplicationis utriusque Ligamenti Lati Facie elevationem ſive prominentiam format, ita ut Lamina ejusdem lateris, id eſt, anterior Faſciculo Vaſculoſo ſpeciem Tunicae praebeat, eumque inſtar Funiculi peculiaris anteriori Duplicationis Faciei applicati atque agglutinati praeſentet.

622. Funiculi hi ex Spermaticorum Vaſorum cum Hypogaſtricis Vaſis communicatione oriri videntur, & pro peculiari Vaſorum Spermaticorum continuatione haberi poſſent. Diſpoſitio eorundem inſertionum in angulis fundi Uteri reſpectu illius Tubarum Fallopii & Ligamentorum Ovariorum, quae in eodem fere loco conſpiciuntur, ita ſe habet,

habet, ut Tubae magis elevatae, Ligamenta Ovariorum poſterius, & Funiculi, Ligamenta Rotunda dicti, anterius pauloque magis inferius quam Ligamenta Ovariorum ſita ſint.

623. Poſtmodum iter iſti Vaſorum Spermaticorum in Viris fere ſimile inſtituunt, & Pelvi per Aperturas Muſculorum Abdominis uſque ad ſuperiorem & fere mediam Inguinum partem, ubi in Pinguedine diſparent, egrediuntur. Vaſa haecce Materiam Lacunarum, de qua poſtmodum ſermo erit, ſubminiſtrare, ſuſpicari poteſt. Ex Abdomine egredientia a Texti Celluloſi Peritonaei continuatione, fere uti Funiculus Spermaticus in Viris, & a Faſciculo Fibrarum carnoſarum inſtar ſpeciei Cremaſteris comitantur.

624. *Nervi. Vaſa Lymphatica. Ductus Lactei.* Praeter cuncta haec Vaſa Nervi & Vaſa Lymphatica reperiuntur, quibus Ductus Lactei, qui ibidem in ſtatu procedentis graviditatis deteguntur, addi poſſunt. Nervi a Lumbaribus, Sacris & magno Sympathico Nervo, fere uti in Viris, proveniunt. Vaſa Lymphatica praecipue in Tunicis, quae Peritonaei continuationes ſunt, repunt. Quod Lacteos Ductus attinet, de iisdem, uti etiam de peculiaribus Fibris, quae in craſſitie parietum Uteri tempore graviditatis implicatae eſſe videntur, quarumque intimae, quoniam in hocce ſtatu inſtar Vorticum diſpoſitae ſunt, Domino Ruyſchio occaſionem ſubminiſtrarunt, ut easdem ſub nomine Muſculi Orbicularis Uteri ſpecialiter deſcripſerit, alibi ſermonem inſtituam.

625. *Pubis.* Ita Eminentia lata, quae exterius in parte inferiore Hypogaſtrii in intervallo duorum Inguinum conſpicitur, quo in loco, poſt certum Juventutis gradum, ſpecies Pilorum qui in Lingua Latina Pubes dicuntur, & iſtis qui infra Axillas repeˑriuntur, fere ſimiles ſunt, creſcunt, appellatur. Eminentia haecce non niſi peculiaris Membranae Adipoſae, Pinguedine plus minusve repletae, anteriorem Oſſium Pubis partem, parvasque quasdam vicinorum Muſculorum portiones contegentis craſſities eſt.

626. *Sinus. Alae.* Veteres longitudinalem cavitatem, quae a media & inferiore Pubis parte uſque ad unius circiter pollicis ab Ano diſtantiam directe deorſum deſcendit, Sinum vocaverunt. Lateralibus cavitatis partibus Alarum nomen impoſuere, nomen quod magis quam illud Labiorum, quemadmodum vulgo vocantur, convenit. Loca ubi Alae ſuperius & inferius invicem conjunguntur, Commiſſurae audiunt. Simpliciter quoque Extremitates ſive Anguli Sinus appellari poſſunt.

627. Alae ſuperius magis quam inferius prominent & craſſiores exiſtunt, & inferius magis quam ſuperius ſibi invicem junguntur ſive appropinquantur. Praecipue e Cute, e Texto Spongioſo & ex Pinguedine componuntur. Cutis, quae easdem exterius tegit, non niſi iſtius Pubis & Inguinum continuatio eſt. Plus minusve aequalis, pluribusque parvis Granis Glanduloſis, e quibus cerumini ſimilis albicans materia exprimi poteſt, obſita eſt; atque itidem eodem modo uti Pubis in certa aetate contegitur.

628. Interna Alarum facies aliquo modo rubicundae Labiorum Oris parti ſimilis eſt. Circumcirca ab externa per ſpeciem Lineae diſtincta eſt, fere uti rubicunda Labiorum portio a Cute vicina diſtinguitur. Tenuior pariter magisque unita quam Cutis externa exiſtit. Magnus ibidem Pororum numerus, & in ipſius craſſitie multa parva Grana Glandulоſa, quae Liquorem plus minusve Sebaceum ſubminiſtrant, obſervantur. Grana haec quoque verſus marginem craſſiora quam verſus interiora ſunt.

629. *Lacunae.* Verſus internum utriusque Faciei internae marginem in quolibet latere Orificii Vaginae Uteri, de qua poſtmodum ſermo erit, parvum Foramen, reliquis omnibus viſibilius reperitur. Duo haec parva Foramina Lacunae audiunt. Mediantibus duobus parvis Tubis duobus Corporibus Follicoſis, quae in interna Alarum craſſitie ſita ſunt, quaeque pro parvis Proſtatis, parvis Proſtatis ſive Proſtaticis Glandulis in Viris ſimilibus habentur, reſpondent. Quando comprimuntur, viſcoſus ex iisdem liquor exit.

630. Supra ſuperiorem Commiſſuram a parvo cujuslibet Oſſis Pubis Ramo Ligamentum tenue & planum deſcendit, quod per pinguedinem craſſitiei utriusque Alae penetrat, ibique verſus marginem ſenſim ſenſimque obliteratur. Tanquam Ligamenta Suſpenſoria Alarum conſiderari poſſunt. Inferior Alarum Commiſſura, fere inſtar Ligamenti Membranacei, admodum tenuis eſt, & inferius cum vicina earundem Facierum internarum parte Foſſulam, Foſſulam Navicularem, ſive Foſſulam Scaphoïdem

 dictam,

dictam, format. Plana horum duorum Ligamentorum fere parallela ſunt. Inter inferiorem Alarum Commiſſuram atque Anum non niſi ſpatium magnum circiter transverſum digitum adaequans exiſtit, quod Perinaeum appellatur.

631. Reliquae partes externae in Sinu inter duas Alas locantur & abſconduntur. Directe infra ſuperiorem Alarum Commiſſuram Clitoris cum ſuo Operculo, quod Praeputium dicitur, eſt. Parumper poſtea deſcendendo Urethrae Orificium reperitur. Poſtmodum inferius magis magnae Uteri Vaginae Orificium eſt. Vaginae hujus circumferentia aut Circulo Membranaceo, qui Hymen dicitur, aut portionibus carnoſis, quae Carunculae Myrtiformes dicuntur, cingitur. In quolibet Clitoris latere replicatio inſtar Criſtae admodum prominens incipit, quae ad latus Orificii Urethrae oblique deſcendit, & ad latus magnae Vaginae Orificii terminatur. Duae hae replicationes Nymphae audiunt, & Criſtae quoque Clitoris vocari poſſunt. In quolibet latere Orificii magnae Vaginae parvum Foramen Proſtaticum eſt, de quo ſupra diximus.

632. *Clitoris* ſtatim absque diſſectione inſtar parvae Glandis, excepto quod non perforata ſit, apparet. Superius atque lateraliter a ſpecie Praeputii, per peculiarem portionis Faciei internae Alarum replicationem formati, contegitur. Replicatio haec ſive Praeputium glanduloſum eſſe, & humiditatem fundere videtur. Interna ipſius Facies granoſa eſt.

633. Mediante diſſectione Truncus adhuc & duo Rami fere inſtar Penis ibidem reperiuntur; totum

itidem

itidem ex ſpongioſo ſive cavernoſo Texto, & ex elaſticis admodum Tunicis ſive Membranis compoſitum eſt, ſed Urethra deſideratur. Textum hoc itidem flatu, & mediante Anatomica in Arteriam &c. injectione intumeſcit. Craſſities Trunci quoque per Septum intermedium ab ipſius Furca ad Glandem uſque, ubi ſenſim ſenſimque obliteratur, in partes laterales dividitur.

634. Trunci Furca in margine cartilaginoſi Oſſium Pubis Arcus eſt. Quilibet Ramorum, qui itidem Radices quaſi Corporum Cavernoſorum conſtituunt, margini pariter Rami inferioris Oſſis Pubis vicini annectitur, atque interius ſupra parvum Iſchii Ramum extenditur, ubi pedetentim finitur, quamvis Tubi membranacei portio in quibusdam ſubjectis ad Tuberem uſque extendi videatur.

635. Truncus Clitoris a Ligamento ſuſpenſorio proportionato ſuſtentatur, quod Symphyſi Oſſium Pubis annectitur, huncque Truncum, fere uti in altero ſexu in duplicatione ſua includit.

636. Quatuor Muſculi ſive Faſciculi Fibrarum carnoſarum, in quolibet latere duo, Trunco Clitoris annectuntur. Unus e duobus cujuslibet lateris juxta longitudinem Corporis Cavernoſi vicini deſcendit, illud anterius contegit, & poſtmodum mediante Tendinoſa ſive Aponevrotica portione partim extremitati Corporis Cavernoſi, partimque inferius magis Tuberi Oſſis Iſchii inſeritur. Muſculo huic ipſiusque pari nomen Erectorum imponitur; illud Iſchio-Cavernoſorum magis convenit.

637. Alter cujuslibet lateris Muſculus immediate

te infra priorem ſitus eſt: ad latus Urethrae & magnae Vaginae Uteri, ad Ani Sphincterem uſque ſeſe expandendo deſcendit, in quo ex parte fere uti iſte, qui in Viris communiter Accelerator appellatur, finitur.

638. Muſculus hic cum pari ſuo alterius lateris Urethram atque magnae Vaginae portionem lateraliter & arcte admodum invicem amplectuntur. Deſcendendo admodum latus evadit, atque verſus inferiora uſque ſupra laterales magnae Vaginae partes expanditur; ita ut plures Anatomici duos hoſce Muſculos pro ſpecie Sphincteris ſive Cinguli Muſculoſi habuerint. Omnes hi Muſculi, praecipue duo ultimi, pinguedine ſaepius inſtructi, imo plane tecti ſunt.

639. Vaſa Sanguifera Clitoris praecipue a Vaſis Hypogaſtricis veniunt. Nervos ſecundum atque tertium Par Nervorum Sacrorum ſubminiſtrat, iisque mediantibus cum Plexu Meſenterico inferiore, atque cum magnis Nervis Sympathicis communicationem alunt.

640. *Nymphae.* Criſtae quoque Clitoris, parvae Alae ſive Alae internae vocari poſſunt. Duae replicationes admodum prominentes cutis internae magnarum Alarum ſive Alarum externarum ſunt, quae a Clitoris Praeputio uſque verſus duo Orificii magnae Vaginae latera extenduntur. Ab initio inſtar apicis admodum anguſtae ſunt, deſcendendo latiores evadunt, & in inferiore earundem extremitate denuo coarctantur.

641. Textum earundem ſpongioſum eſt. In craſſi-

craſſitie ſua glandulоſae exiſtunt, atque Grana glandulоſa ibidem ſenſus non effugiunt. Oblique ſitae ſunt, ita ut ſuperiores earundem extremitates ad ſe invicem accedant, atque inferiores a ſe invicem diſcedant. In Foeminis plus minusve flaccidae exiſtunt.

642. *Urethra*. Ita Ductus Urinalis vocatur. Orificium ipſius in Nympharum intervallo, infra Glandem Clitoris eſt. Inſtar ſpeciei Ceſticilli pauxillum rugoſi, parvisque Lacunis, e quibus Succus plus minusve viſcoſus ſive mucoſus exprimi poteſt, notati ſe habet. Tempore graviditatis Orificium hocce quandoque interiora verſus retrahitur.

643. Urethrae corpus Ductus, fere uti in Viris ſpongioſus, aſt admodum brevis eſt, qui directe infra Clitoris Truncum, & ſupra magnam Uteri Vaginam locatur; ita ut, utrisque mediantibus Membranis Filatis adhaerendo, directe medium inter duo locum occupet. Infra cartilaginoſum Oſſium Pubis Arcum excurrit, oſtioque obliquo cum Collo Veſicae congreditur. Inter duas ſuas extremitates leviter deorſum incurvatur.

644. Interna Urethrae Membrana parumper plicata eſt, & a parvis Foraminibus, quae Folliculis in ipſius craſſitie latitantibus, uti in Viris reſpondent, perforatur. Quando uni horum Foraminum flatum immittimus, ventum parvum quendam Canalem, ab exteriori introrſum tendentem, & in quibusdam locis in modum Ampullae ſeſe terminantem attollere videbimus. Quando comprimuntur, viſcoſus liquor inde exit.

645. Membranae hujus continuatio, quae Veſicae Collum inveſtit, Rugas quoque plus minusve aequales efficit; aſt illa quae Veſicae cavitatem obducit, quando Veſica vacua exiſtit, inaequaliter rugoſa eſt.

646. *Vagina Uteri.* Magnus Uteri Canalis Collum Uteri quondam vocabatur. Infra Urethram atque ſupra Inteſtini Recti extremitatem locatur. Quoniam interius atque poſterius magis elevatus quam exterius ſive anterius eſt, ſitum parumper obliquum obtinet.

647. Interna ſive poſterior ipſius extremitas cum corporis Uteri extremitate unitur, illiusque Orificium amplectitur, fere uti Inteſtinum Duodenum circum Pylorum, aut uti Inteſtinum Caecum cum Colo circum extremitatem Ilei annectitur.

648. Anterior ipſius extremitas magnum Orificium, quod infra Urethrae Orificium & ſupra foſſulam Commiſſurae inferioris Alarum conſpicitur, format.

649. Corpus Vaginae e Texto praecipue ſpongioſo, quamplurimis Vaſis Sanguiferis intextis, compoſitum eſt. In Virginibus ordinarie habito reſpectu majorem longitudinem minoremque latitudinem ſive diametrum quam in Foeminis habet.

650. Interna ſuperficies ſive concavitas Vaginae plus minusve rugis transverſis inſtruitur, atque Membrana peculiari inveſtitur. Rugae a longis, anguſtis, & per totidem quaſi Arcuum portiones ſibi invicem quam maxime vicinorum, atque ita diſpoſitorum, ut concavitatem Vaginae in duas

Facies,

Facies, unam ſuperiorem & alteram inferiorem dividant, curvatis eminentiis formantur.

651. Arcuum ſive ſuperiorum Rugarum cum inferioribus mediantibus earundem extremitatibus occurſus ſpeciem Raphe ſive Suturae irregularis in dextro ſiniſtroque latere format. Omnes hi Arcus quandoque in ipſorum medio interſecti, & in duos dimidios Arcus diviſi ſunt. Haecce variant.

652. Arcus hi in genere in juventute & in Virginibus admodum notabiles ſunt. In Foeminis magis ſuperficiales evadunt, & per puerperia plus minusve obliterantur.

653. Interna ſive poſterior magnae Vaginae extremitas Uteri Orificium pauxillum oblique circumdat, ita ut ſuperior Vaginae paries proxime Uteri Orificium exiſtat, inferiorque paries ab eodem diſtet; unde Uteri extremitas inferius magis quam ſuperius in Vaginam procedere videtur.

654. *Circulus Membranaceus.* Anterior ſive externa magnae Vaginae extremitas in Virginibus, primis in infantia & ante Menſtrua Replicatione ordinarie membranacea plus minusve circulari, magis minusve lata, plus minusve aequali, quandoque ſemilunari, quae in quibusdam ſubjectis aperturam admodum parvam, in aliis majorem relinquit, aſt externum magnae Vaginae Orificium in genere anguſtius ordinarie quam cavitatis ipſius diametrum reddit, cingitur. Haecce Replicatio Hymen vocatur. Ab occurſu Membranae internae magnae Vaginae cum Membrana ſive Cute Faciei internae magnarum Alarum formatur. Circulum

 mem-

membranaceum plus minusve latum & quandoque inaequalem repraeſentat.

655. *Carunculae.* Circulus membranaceus ordinarie poſt celebratum Concubitum diſruptus reperitur. Per Puerperium obliteratur, tuncque non niſi ſegmina irregularia ordinarie remanent, quae Carunculae Myrtiformes, ob aliqualem cum foliis Myrti ſimilitudinem vocantur. Circulus adhuc per Menſtrua nimia, per circumſtantias peculiares, per imprudentiam aut animi levitatem detrimentum quoddam capere poteſt.

656. *Plexus Retiformis.* Quodlibet portionis anterioris magnae Vaginae latus exterius Cavernoſo & Vaſculoſo, tenui latoque Plexu cooperitur, qui Retiformis hujus Vaginae Plexus vocatur. Duo haec Plana in utroque latere a Clitori retro Nymphas deſcendunt, & in tranſitu Urethram quoque, antequam ſupra magnam Vaginam expanduntur, inſtar Collaris contegunt.

657. Plexus hi internae Faciei Cinguli Muſculoſi, quod pro Muſculis Acceleratoribus ſive Conſtrictoribus habetur, agglutinatur, ita ut inter hoſce Muſculos ſive Cingulum Muſculoſum atque partes laterales Urethrae magnaeque Vaginae ſit.

658. Textum Plexus inſtar Lienis molliuſculi, fereque uti illud Clitoris, cum quo etiam communicare videtur, flatu intumeſcit. Id quod laterales hujus Retiformis Plexus portiones Crura Clitoris interna vocare occaſionem ſubminiſtravit. Retis Vaſorum mirabilis ſpecies eſt, quae praecipue ab Hypogaſtricis proveniunt.

659. *Nota.* In quolibet fundi Pelvis latere in utroque Sexu, e regione circiter partis inferioris Veſicae Ligamentum Aponevroticum ſive Tendinoſum reperitur, quod internam Muſculi Obturatoris interni ſuperficiem ab anteriori retrorſum tranſit. Anterior hujus Ligamenti extremitas lateri partis mediae Symphyſis Oſſium Pubis annectitur. Poſterior extremitas mediae Ligamenti Sacro-Iſchiadici parti, de quo in Tractatu de Oſſibus Recentibus dixi, annectitur.

660. Pauxillum ſupra Proceſſum, qui Veſicae Collum ſalutatur, alia Ligamentoſa Expanſio in quolibet Veſicae latere conſpicitur. Expanſio haec anterius anguſta eſt, atque extremitati anteriori Ligamenti, de quo modo dixi, annectitur. Poſterius lata eſt, Veſicaeque lateri annectitur. Duae hae Expanſionum lateralium ſpecies pro peculiaribus Veſicae Ligamentis, quae eandem internae utriusque Oſſis Pubis Faciei annectunt, haberi poſſunt.

661. Anteriori utriusque Ligamenti Veſicae portioni peculiaris Fibrarum carnoſarum ſupra anteriorem Veſicae Faciem oblique aſcendentium, Faſciculus annectitur. Iſtae unius lateris illis alterius lateris hic occurrunt, ibique ſeſe decuſſando ſpeciem implicationis Muſculoſae invicem formant, atque cum Fibris Veſicae quam maxime transverſis uniuntur.

662. Duo hi Fibrarum carnoſarum Faſciculi ex parte, & fortaſſis potiſſimum id, quod Sphincter Veſicae appellatur, formant. Ut veram

ram de iisdem ideam nobis formare poſſimus, in earundem ſitu, atque in naturali earundem connexione examinandi ſunt. Quando Veſica ſecundum ordinariam diſſecandi methodum e loco ſuo naturali eximitur, Faſciculi hi ſtatim diſcinduntur, qui mox directionem ſuam amittunt, atque inſtar Fibrarum transverſarum apparent, quas ii qui easdem non cognoſcunt, pro Sphincteris orbicularis portionibus habent.

663. In Viris duo hi Faſciculi Proſtatis ex parte annectuntur; in Foeminis admodum lati exiſtunt, & quandoque in quolibet latere duplices, unus ſupra alterum, apparent. Faſciculi hi veri Muſculi, mediantibus parvis Tendinibus ad latus Symphyſis Oſſium Pubis annexi exiſtunt.

EXPO-

EXPOSITIO ANATOMICA STRUCTURAE CORPORIS HUMANI.

TRACTATUS DE PECTORE.

IN Synoptico Tractatu de cunctis tam externis quam internis partibus, e quibus id, quod Anatomici in Corpore Humano Ventrem medium, Thoracem, Pectus vocant, componitur, generalem ideam ſubminiſtravi; unde eadem hic repetere non neceſſarium eſſe duco. Nihilominus ad eundem, antequam praeſentis Tractatus Lectio ſuſcipitur, ut confugiatur neceſſe eſt.

CONFORMATIO EXTERNA THORACIS.

2. Quando Pectoris volumen in toto, & ſecundum externam ſuam circumferentiam in Homine vivo conſideratur, communiter nonſolum per Sternum, Vertebras Dorſi atque Coſtas, quemadmo-

admodum in Synoptico Tractatu diximus, determinatur; ſed tota adhuc extenſio, quae inter duorum Brachiorum cum Homoplatis atque Claviculis Articulationes comprehenditur, eidem adjicitur. Hoc modo externa Thoracis Figura in naturali ſanitatis atque mediocris corpulentiae ſtatu ſuperius latior quam inferius exiſtit.

3. Muſculi Pectorales majores & Latiſſimi Dorſi, hancce partis ſuperioris Pectoris latitudinem, quando directe ab anteriori aut poſteriori aſpicitur, repraeſentant. E contrario quando directe ab uno ipſius laterum conſideratur, pars ſuperior ipſius voluminis anguſtior ſuperius quam inferius, in Corpore integro uti etiam in Pectore, a quo omnia, quae latera contegunt, ablata fuerunt, & in Sceleto apparebit.

4. Communia Involucra ſive Tegumenta Pectoris in genere eadem quam iſta Abdominis ſunt. Praeter haecce Involucra convexitas Pectoris adhuc a pluribus Muſculis inveſtitur; anterius ſcilicet, a Pectoralibus majoribus, Pectoralibus minoribus; magna Serratorum majorum portione, quibus Subclavii adhuc, portio Scalenorum, imo etiam Obliquorum externorum Abdominis portio addi debent: Poſterius a cunctis Muſculis a quibus duae Homoplatarum Facies conteguntur, a Serratis poſterioribus, a Sacro-Lumbarium, Longiſſimorum Dorſi, Vertebralium parte, &c. quemadmodum in Tractatu de Muſculis videre eſt. Inter cunctas externas Pectoris partes non niſi duae in Corpore Humano eidem propriae ſunt: ſunt illae

illae Eminentiae, Mammae dictae, quarum Hiſtoria hic traditur.

CAVITAS PECTORIS.

5. *Compoſitio.* Partes durae quaeque illius congeriem componunt, duodecim Vertebrae Dorſi, omnes Coſtae atque Sternum ſunt. Partes molles, quae ipſius compoſitioni complementum addunt, ſunt Membrana, Pleura dicta, quae eandem inveſtit, Muſculi Intercoſtales, Sterno-Coſtales & Diaphragma, de quibus in Tractatu de Muſculis fuſius locutus ſum.

6. *Figura.* Omnes hae partes tam durae quam molles ſpeciem Caveae figurae aliquo modo conicae, anterius complanatae, poſterius depreſſae Vertebrarumque Dorſi prominentia in duos quaſi receſſus diviſae, tandemque inferius in fornicatam, latam & ab anteriori retrorſum inclinatam Baſin deſinentis invicem repraeſentant. Muſculi Intercoſtales Coſtarum Interſtitia replent, parietibus hujus Cavitatis complementum addunt, atque Diaphragma ipſius Baſin conſtituit. Pleura nonſolum ipſius ſuperficiem inveſtit, ſed etiam Septum, Mediaſtinum dictum, quod Cavitatem in dextram & ſiniſtram dividit, format.

MAMMAE.

7. Nomen hoc in genere duabus Eminentiis plus minusve rotundis in anteriore & pauxillum laterali Pectoris parte ita ſitis, ut media earundem pars

pars ſive centrum fere e regione extremitatis oſſeae ſextae Coſtae Verae cujusłibet lateris ſit, imponitur. Secundum aetatem atque Sexum volumine atque forma variant.

8. In Infantibus utriusque Sexus, & in Viris cujuscunque aetatis ordinarie non niſi Tubercula cutanea inſtar Verrucarum molliuſcularum, plus minusve rubicundarum ſunt, quae Papillae vocantur, quarumque quaelibet parvo Circulo ſive Diſco mediocriter lato, admodum tenui, coloris plus minusve ad fuſcum vergentis, atque ſuperficiei inaequalis, circumdatur. Areolam appellant.

9. In ſequiore Sexu tempore adoleſcentiae, quandoque cito, quandoque tarde, duabus hiſce partibus tertia inſtar tumoris ſive Extuberationis plus minusve convexae atque rotundae, cujus latitudo ad quinque aut ſex digitos transverſos uſque extenditur, quaeque in medio fere ſuae convexitatis Papillam & Areolam oſtendit, ſupervenit. Id quod proprie Mamma vocatur, quodque etiam Corpus Mammae reſpectu duarum reliquarum ipſius partium appellari poteſt. Corpus hoc cum aetate augetur, in gravidis atque lactantibus magnum volumen acquirit. In ſenectute quoque, quae idem firmitate aeque atque conſiſtentia naturali privat, imminuitur.

10. *Corpus Mammae.* Ex parte glanduloſum & ex parte pingue exiſtit. Corpus glanduloſum interſperſis portionibus Membranae Adipoſae exiſtit, cujus Pelliculae Celluloſae magnum Vaſo-

rum

rum Sanguiferorum, Vaſorum Lymphaticorum, Ductuum Seroſorum ſive Lacteorum numerum, cum magno parvorum Racemorum Glanduloſorum numero qui ab eodem dependet, ſuſtinent; omnia haec inter duas Membranas, quae Pellicularum continuatio ſunt, firmiter retinentur.

11. Intima harum duarum Membranarum, quaeque fundum & baſin quaſi Corporis Mammae conſtituit, craſſa, fere plana eſt, atque Muſculo Pectorali Majori annectitur. Altera Membrana ſive externa ſubtilior eſt, atque in Corpore Mammae Tegumenti peculiaris plus minusve convexi ſpeciem format, Cutique fortiter adhaeret.

12. Pingue ſive Adipoſum Mammae Corpus in ſpecie Glomus ſpongioſus pinguedine plus minusve interſtinctus eſt. Pellicularum membranacearum congeries eſt, quae ſuarum externarum Facierum diſpoſitione Membranam quaſi peculiarem inſtar ſacci invicem formant, in quo totum reliquum Corporis pinguis ſive Adipoſi includitur. Anterior ſive externa hujus Sacci portio, id eſt, iſta quae Cutim attingit, admodum tenuis exiſtit; cum e contrario altera, quae Muſculo Pectorali majori incumbit, craſſa ſit.

13. *Ductus Lactei.* Corpus Glanduloſum Maſſam albam includit, quae non niſi Ductuum Membranaceorum, in origine ſua anguſtorum, in eorundem medio latorum congeries eſt, qui Maſſam albam praecipue comitantur, atque Papillam petendo denuo arctantur, verſus quam ſpe-

ciem circuli communicationis formant. Ductus Lactei audiunt.

14. *Areola.* Diſcus ſive coloratus Circulus, de quo ſupra dixi, a Cute formatur, cujus interna ſuperficies quamplurima parva Corpora Glanduloſa illius ſpeciei ſuſtinet, quae Dominus Morgagni Sebaceas Glandulas vocat. Diſtincte admodum in tota Areola, exterius etiam apparent, ubi parvas eminentias planas formant, quae monticulorum inſtar circum totam Circuli ſive Diſci extenſionem per intervalla elevantur.

15. Tubercula haecce ſive monticuli a parvo Foramine perforantur, per quod Sebacea ſive Caſeoſa plus minusve liquida materia exprimi poteſt. Quandoque ſeroſus Liquor; quandoque Lacteum Serum, imo etiam Lac purum, praecipue in nutricibus inde exprimitur. Guttas ſeroſas atque guttas lacteas ex iisdem egredi vidi.

16. Hoc, quod cum Lacteis Ductibus communicationem alant, quodque pro parvis auxiliaribus Papillis, quae veris Papillis paululum ſupplent, haberi poſſint, animum induxit. Materiae ſive diverſi Liquores, qui ex eodem Corpore Glanduloſo ſucceſſive exprimi poſſunt, inſuper, ut cujuslibet horum parvorum foraminum fundum cum pluribus aliis minoribus communicare credamus, inducunt.

17. *Papilla.* Ita Tuberculum ſive Globulus, qui e centro Areolae aſſurgit, in ſpecie appellatur. Volumen ipſius ſecundum aetatem atque temperamentum in genere, & ſecundum diverſos Se-

xus

xus ſequioris ſtatus in ſpecie differt. In Foeminis gravidis, & in iſtis quae ubera Infantibus praebent, volumen ejusdem ordinarie reſpectu altitudinis ſive longitudinis notabilius quam ratione latitudinis ſive craſſitiei exiſtit. In quibusdam admodum brevis eſt, id quod Infanti ſugenti multum incommodi parit.

18. Textum Papillae ſpongioſum, elaſticum ac conſiſtentiae variationibus ratione firmitatis atque flacciditatis obnoxium eſt. Pluribus inprimis Ligamentoſis Faſciculis, quorum extremitates baſin atque apicem Papillae formant, compoſitum eſſe videtur. Faſciculi hi juxta totam eorundem Fibrarum longitudinem leviter plicati eſſe videntur; ita ut, quando trahuntur atque prolongantur, plicae obliterentur, quae vero tractu ceſſante mox redeunt.

19. Inter ſpongioſos hoſce atque elaſticos Faſciculos per parva intervalla & eadem in directione, ſeptem aut octo peculiares Tubi locantur, qui in latere baſis Papillae irregulariter rotundum Lacteorum Ductuum Confluentem petunt, & in apicis ejusdem Papillae latere in totidem parva Foramina ſive Orificia fere inſenſibilia deſinunt. Quoniam hi Tubi cum Faſciculis elaſticis arcte connectuntur, eodem quoque modo plicantur.

20. Corpus Papillae a productione cutanea admodum tenui & ab Epidermide involvitur. Externa Papillae ſuperficies a quamplurimis parvis eminentiis irregularibusque rugis inaequalis admodum redditur, quarum iſtae ambitus atque circumferen-

tiae Papillae quibusdam in ſubjectis transverſim aut inſtar annulorum, quamvis valde interruptae & interſectae quaſi, diſpoſitae eſſe videntur.

21. Directio haec ab elaſtica Faſciculorum, de quibus modo dixi, plicatura, dependere videtur; & ex ſimplici hacce ſtructura explicari poteſt, qua ratione Infantes Papillam ſugendo, atque Ruſticae uberem Vaccae trahendo Lac extrahant. Quoniam enim excretorii Tubuli plicis Faſciculorum conformiter ob haſce rugas ceu per totidem Valvulas corrugantur, Lactis egreſſui, quo Ductus Lactei repleti ſunt, obicem ponunt; quodſi vero Papilla trahitur atque prolongatur, hae Tuborum plicae obliterantur, tranſitumque omnino rectum offerunt: his adde, quod, ſi violentia aliqua trahimus, eodem tempore Corpus Mammae prolongetur, unde coarctatio lateralis oritur, quae Lac verſus Tubulos apertos propellit. Quando etiam Corpus Mammae tantum comprimitur, Lac verſus Papillam propelli, tranſitusque per Tubos ſuperari poteſt.

22. *Arteriae. Venae. Nervi,* &c. Arteriae atque Venae, quae in Mammis diſtribuuntur, earum Ramuſculi ſunt, quae in ſpecie Arteriarum atque Venarum Mammariarum nomen gerunt, quarum quaedam Subclaviarum Rami exiſtunt, atque Mammariae internae vocantur, quaedam Axillarium productiones ſunt, atque Mammariae externae appellantur.

23. Vaſa haec inter ſe cum iſtis, quae in vicinia reperiuntur, atque cum Epigaſtricis communi-

municationem alunt, quemadmodum in Tractatu de Arteriis & in iſto de Venis videre eſt. Nervi praecipue a Nervis Coſtalibus procedunt, iisque mediantibus cum magnis Nervis Sympathicis communicant.

24. *Uſus.* Omnibus ob nutrimentum Infantum innoteſcit. Non praeciſe, cuinam uſui Papillae atque Areolae in Sexu Maſculino inſerviant, conſtat. Lac ex iisdem in parvis Infantibus utriusque Sexus egredi viſum fuit. Id quod uni fratrum meorum duos circiter annos nato contigit.

PLEURA. MEDIASTINUM.

25. *Pleura* Membrana internae Coſtarum ſuperficiei, iſti Sterni, Muſculorum Intercoſtalium, Muſculorum Infra-Coſtalium, Sterno-Coſtalium atque Diaphragmatis convexitati valde adhaerens eſt. Textum ipſius admodum ſtrictum, multis Vaſis Sanguiferis atque Nervis inſtructum, atque iſti Peritonaei fere ſimile eſt, quoniam itidem ex vera Lamina Membranacea, quae ipſius concavitatem conſtituit, & ex Celluloſo Texto, quod ipſius convexitatem format, quodque Laminae productio ſive continuatio eſt, componitur.

26. Celluloſa Portio totam ſuperficiem internam ambit; Portio Membranacea vero aliter diſpoſita eſt. Quodlibet Pectoris latus Pleura ſua peculiari gaudet. Duae hae Pleurae penitus a ſe invicem diſtinguuntur, atque inſtar duarum magnarum Veſicarum ſe habent, quae invicem

una ad latus alterius in Pectoris cavitatem immiſſae fuerunt; ita ut averſa ſua inter Sternum atque Vertebras unione Duplicationem inſtar Septi formarent, ceterumque Coſtis atque Diaphragmati agglutinarentur.

27. *Mediaſtinum.* Communis haecce duarum Pleurarum peculiarium Duplicatio Mediaſtinum vocatur. Duae Laminae, e quibus componitur, in latere Sterni atque verſus Vertebras arctiſſime invicem uniuntur. In medio, & parumper verſus anteriora uſque ad inferiorem partem per Pericardium & per Cor a ſe invicem ſeparantur, quemadmodum in ſequentibus videbimus. Pauxillum magis poſterius inſtar Tubi a ſe invicem diſcedunt, atque Oeſophago Tunicae loco inſerviunt. In parte denique quam maxime poſteriore inter Vertebras atque duas Pleuras a parte ſuperiore ad partem uſque inferiorem ſpatium triangulare reperitur, quod Aorta inprimis occupat.

28. Ante Cor a Pericardio ad Sternum uſque Laminae Duplicationis arcte invicem conglutinantur, atque, ut Mediaſtinum, parvo ſpatio ſuperius, ubi Glanduloſum Corpus, Thymus dictum, locatum eſt, excepto, omnino tranſparens ſit, efficiunt; ita ut nullum naturaliter Interſtitium, nec ulla peculiaris cavitas in eodem reperiatur. Non niſi methodus vulgaris Sternum elevandi hancce ſeceſſionem producit, quemadmodum Dominus Bartholinus, primus meus in Anatomia Praeceptor, in Tractatu ſuo de Diaphragmate, Pariſiis Anno 1676. impreſſo, clare admo-

admodum demonſtravit. In alio loco de Tabulis Euſtachii ſermonem inſtituam, in quibus idem vitium apparere viſum fuit.

29. Mediaſtinum non ordinarie juxta longitudinem partis mediae Faciei internae Sterni finitur, quemadmodum ſemper creditum eſt. Anno 1715. Academiae Regiae Scientiarum demonſtravi, quod a ſuperiori deorſum verſus latus ſiniſtrum inclinet; quodque quando medium Sterni inſtrumento acuminato, antequam *Pectus* aperiatur, perforatur, diſtantia transverſum fere digitum adaequans Sternum inter & Mediaſtinum reperietur, dummodo Sternum in ſitu ſuo relinquatur, atque Cartilagines Coſtarum in diſtantia circiter pollicis in utroque latere Sterni diſcindantur.

30. Exinde quod Pectus nonſolum in duas cavitates, una ab altera mediante Septo intermedio absque ulla communicatione ſeparatas diviſum ſit, ſed etiam quod ob Septi hujus obliquitatem dextra Pectoris cavitas ſiniſtra cavitate major ſit, eluceſcit. Inde de dubia Terebrae in Sterno applicatione, quam Veteres certis in caſibus commendant, judicare licet. Celluloſa Pleurae Portio Membranaceas ipſius Portiones Sterno, Coſtis, earundem Muſculis, Diaphragmati, Pericardio, Thymo, Vaſis, & in genere omni quod prope convexitatem portionum Membranacearum Pleurae eſt, annectit. Inter Laminas quoque Duplicationis a qua Mediaſtinum formatur, repit, easque ſibi invicem agglutinat. Imo per Muſculos penetrat, atque cum eorundem interſtitiorum Celluloſo Tex-

to uſque ad externam convexitatis Thoracis Membranam Adipoſam communicationem alit. In eo Pleura Peritonaeo ſimilis eſt.

31. Superficies cavitates Pectoris reſpiciens ab Humore Lymphatico, qui pedetentim per Poros portionis Membranaceae tranſudat, continue humectatur. Humorem hunce Glandularum inſenſibilium productum eſſe perſuadere volunt, aſt earundem uti etiam iſtarum Peritonaei exiſtentia nondum clare demonſtrata eſt.

32. *Arteriae. Venae.* Arteriae atque Venae Pleurae Arteriarum Venarumque Intercoſtalium potiſſimum Ramuſculi ſunt. Ramuſculi hi admodum multiplicati & quoad maximam partem admodum ſubtiles exiſtunt. Mammariae internae atque Diaphragmaticae eidem itidem proſpiciunt, atque cum iſtis quae Intercoſtalium ſoboles ſunt, ſaepiſſime communicant.

33. Mediaſtinum Vaſis ſuis peculiaribus, quae Arteriae atque Venae Mediaſtinae dicuntur, quaeque ordinarie Subclaviarum Rami ſunt, gaudet. Mammariae internae eidem quoque in parte anteriore, Diaphragmaticae in inferiore, Intercoſtales uti etiam Oeſophageae in poſteriore Ramuſculos largiuntur.

34. *Nervi.* Ramuſculi verorum Nervorum Intercoſtalium, qui alias Coſtales & Dorſales dicuntur, exiſtunt. Verſus Vertebras cum magnis Nervis Sympathicis, qui improprie Nervi Intercoſtales vocantur, aſt parum cum Nervis Sympathicis mediis ſive iſtis Octavi Paris communicationem alunt.

35. *Uſus.*

35. *Uſus.* Pleura in genere cavitati Pectoris Tegumentum internum praebet. Mediaſtinum omnem duarum Pectoris cavitatum communicationem tollit, atque, ne unus Pulmo alteri gravitate ſua noceat, quando alterutro laterum incumbimus, impedit. Cordi quoque cum Pericardio, Oeſophago &c. hoſpitium format, tandemque ſupra Pulmones, quemadmodum in ſequentibus videbimus, continuatur.

N O T A.

36. Portiones Pleurae, quae Coſtis immediate anneċtuntur, tanquam internarum earundem Facierum Perioſtium conſiderari poſſunt. Haecce in Coſtis adhaeſio Pleuram tenſam reddit, eamque, ne lubrice moveatur, impedit. Illam quoque in minima ſeceſſione a Lympha ſpiſſa aut Sanguine accumulato producta admodum ſenſibilem reddit; eo magis quoniam Nervea Fila hoc in caſu in inſpiratione, ubi Muſculi Intercoſtales intumeſcunt, extraordinarie comprimuntur.

T H Y M U S.

37. Corpus Glanduloſum oblongum, ſuperius rotundum, inferius in duos aut tres Lobos, quorum ſiniſter longiſſimus exiſtit, diviſum eſt. In Foetu ipſius volumen admodum notabile, in Infantibus mediocre, & in ſeneċtute admodum imminutum eſt. Albicans & quandoque pauxillum rubicundum in Infantibus, ſaepiſſime coloris obſcuri in aetate provecta eſt.

38. Thymus quoad maximam partem inter portionis ſuperioris anterioris Mediaſtini Duplicationem atque magna Cordis Vaſa ſitus eſt, unde parumper ſupra lineam horizontalem apicis duarum Pleurarum peculiarium extenditur, & per conſequens ex parte extra Pectoris cavitatem eſt. In Foetu parvisque Infantibus illa portio, quae extra Pectus eſt, iſtam, quae in Pectore exiſtit, fere adaequat.

39. Peculiares internae ipſius ſtructurae circumſtantiae, atque iſtae ipſius ſecretionum nondum ſatis cognitae ſunt, quo de ipſius uſibus, qui nihilominus locum potius in Foetu quam in Adultis habere videntur, ratio, uti neceſſe eſt, reddi poſſit. Vaſis peculiaribus, quae Arteriae atque Venae Thymicae dicuntur, dotatur.

C O R.

40. *Situs generalis. Conformatio.* Cor Corpus Muſculoſum in cavitate Pectoris ſupra anteriorem Diaphragmatis partem, inter parietes ſeceſſionis Mediaſtini ſitum eſt. Corpus hocce aliquo modo formam coni, in duobus lateribus complanati, in apice rotundi & in baſi ovalis refert. Secundum hancce figuram exterius in Corde baſis, apex, duo margines & duae facies, quarum una ordinarie admodum plana & altera convexa magis exiſtit, conſiderantur.

41. Praeter Corpus Muſculoſum, quod praecipue id, quod Cor vocatur, format, baſis ipſius a duabus Appendicibus, quae Auriculae dicuntur,

&

& a magnis Vaſis Sanguiferis, de quibus in ſequentibus ſermo erit, comitatur. Cum hiſce comitibus Membranaceae Capſulae, quae Pericardium appellatur, includitur.

42. Interius cavum eſt, atque inter duos margines per Septum intermedium in duas cavitates, quae Ventriculi dicuntur, quorum unus craſſus atque firmus, & alter gracilis atque molliuſculus eſt, dividitur. Ultimus hicce communiter Ventriculus dexter, & alter Ventriculus ſiniſter appellatur, quamvis ſecundum naturalem ipſorum ſitum Ventriculus dexter anterior magis atque ſiniſter poſterior magis, quemadmodum in ſequentibus videbimus, exiſtat.

43. Quilibet horum Ventriculorum in baſi a duobus orificiis, quorum unum uni ex Auriculis, atque alterum magnae cujusdam Arteriae Oſtio reſpondet, perforatur. Primum horum Orificium Auriculare, & alterum Orificium Arterioſum vocari poteſt. Ventriculus dexter cum Auricula ejusdem lateris, & cum Arteriae Pulmonalis Trunco congreditur. Ventriculus ſiniſter cum ſiniſtra Auricula & cum magno Aortae Trunco coit. Plures verſus marginem ſive circumferentiam horum Orificiorum Pelliculae mobiles, quas Anatomici Valvulas nominant, quarum quaedam in Ventriculos ſub nomine Valvularum Tricuſpidum, reliquaeque in magna Vaſa, ſub nomine Valvularum Semilunarium ſive Valvularum Sigmoïdearum procedunt, reperiuntur. Tricuſpides Ventriculi ſiniſtri etiam Valvulae Mitrales audiunt.

44. *Ven-*

44. *Ventriculorum* ſuperficies interna admodum inaequalis eſt. Multae eminentiae atque cavitates in iisdem reperiuntur. Eminentiae quam maxime notabiles Proceſſus carnoſi admodum craſſi ſunt, qui Columnae vocantur. Plures Extremitati harum Columnarum carnoſarum Funiculi Tendinoſi annectuntur, qui altero extremo Valvulis Tricuſpidibus adhaerent. Alii inſuper parvi Funiculi Tendinoſi admodum breves juxta longitudinem utriusque marginis Septi Ventriculorum reperiuntur. Parvi hi Funiculi oblique transverſi ſunt, & per intervalla ſpeciem Retis formant.

45. Cavitates internae Ventriculorum ſuperficiei parvae Foſſulae ſive Lacunae variarum Figurarum, admodum profundae ſibique admodum vicinae ſunt; ita ut earundem intervalla inſtar Monticulorum appareant. Lacunae hae quoad maximam partem totidem Ductuum Venoſorum Orificia ſunt, de quibus in ſequentibus ſermo erit.

46. *Structura Ventriculorum.* Muſculoſae ſive carnoſae Fibrae, e quibus maſſa Cordis compoſita eſt, modo admodum ſingulari, inprimis iſtae Ventriculi dextri ſive anterioris, diſpoſitae ſunt. Cunctae aut in modum Arcuum incurvatae, aut in modum Angulorum plicatae ſunt.

47. Fibrae inſtar Angulorum plicatae iſtis quae non niſi Arcuum aut Fornicum inſtar incurvantur, longiores ſunt. Medium horum Arcuum & Angulus harum plicarum verſus apicem Cordis vergunt, Fibrarumque extremitates baſin ipſius reſpi-

reſpiciunt. Fibrae hae non ſolum ratione longitudinis, ſed etiam ratione directionis, quae ubique fere admodum obliqua, aſt in Fibris longis ſive plicatis magis adhuc quam in brevibus ſive ſimpliciter incurvatis exiſtit, inter ſe differunt.

48. Vulgo obliquitatem hancce notam arithmeticam 8 repraeſentare affirmatur; aſt comparatio admodum falſa eſt, nec niſi cum figura male delineata convenire poteſt, nec niſi error in Perſpectiva eſt, qui falſae huic ideae occaſionem praebuit.

49. Omnes hae Fibrae reſpectu ipſarum obliquitatis, diverſaeque ipſarum extenſionis ita diſpoſitae ſunt, ut longiſſimae ex parte Strata quam maxime externa convexitatis Cordis, & ex parte Strata quam maxime interna ipſius concavitatis forment, utque obliquus & ſucceſſivus medii earundem curvaturarum earumque Angulorum occurſus ſenſim ſenſimque ipſius apicem formet.

50. Fibrae quae inter Strata a Fibris longiſſimis formata ſitae ſunt, magis magisque breves minusque incurvatae, uſque verſus Cordis baſin, & quidem per gradus, evadunt, ubi admodum breves, admodumque parum incurvatae apparent. Ob hancce diſpoſitionem Parietes Ventriculorum verſus Apicem Cordis admodum tenues exiſtunt, poſtmodumque verſus baſin admodum craſſi evadunt.

51. Quilibet Ventriculus e propriis ſuis Fibris componitur, aſt Ventriculus ſiniſter ſive poſterior multo pluribus quam dexter ſive anterior gaudet.

det. Concurſus horum duorum Ventriculorum Septum intermedium format, quod ad ambos ſimul pertinet.

52. Ventriculus ſiniſter ſive poſterior hoc peculiare habet, quod eaedem Fibrae, quae Stratum internum ipſius cavitatis in ſpecie formant, Stratum quam maxime externum totius convexitatis Cordis componant, quod Stratum ambobus Ventriculis commune exiſtit, ita ut ex cunctarum harum Fibrarum evolutione appareat, quod Cor e duobus Saccis Muſculoſis in tertio quodam incluſis compoſitum ſit.

53. Ventriculus dexter ſive anterior ſiniſtro ſive poſteriore amplior exiſtit, quemadmodum Veteres optime annotarunt, Dominusque Helvetius clariſſime demonſtravit. Ventriculus hicce alterum in Homine longitudine fere adaequat. Quandoque exterius a duplici apice diſtincti apparent.

54. Omnium harum Fibrarum Directio non ubique in eundem ſenſum fit, quamvis cunctae plus minusve obliquae exiſtant; quaedam enim in latere dextro, quaedam in ſiniſtro, aliae anterius, aliae poſterius terminantur, pluresque inter haec loca finiuntur; id quod efficit, ut ea proportione qua evolvuntur, eaedem per gradus modo juxta longitudinem, modo juxta latitudinem ſeſe decuſſare reperiamus.

55. Fibrarum transverſim ſeſe decuſſantium numerus iſtum Fibrarum longiter ſeſe decuſſantium multum excedit, Bene hoc notandum eſt, quo

quo falſae ideae, quae per quoddam tempus reſpectu motus Cordis formatae fuerunt, evitentur, cum quidam, quod per ſpeciem contortionis inſtar cochleae contingat, crediderint, alii quod Cor in contractione ſua brevius, & in dilatatione ſua longius evadat, ſibi perſuaſerint.

56. Non omnes Fibrae, quae internam ſuperficiem ſive concavitatem Ventriculorum componunt, ad baſin ſe conferunt, ſed quaedam in eorundem cavitatem procedunt, ibique Columnarum carnoſarum ſpeciem, quibus fluctuans Valvularum Tricuſpidum pars mediantibus pluribus Tendinoſis Funibus annectitur, formant.

57. Diſpoſitio Fibrarum internarum praeter Columnas carnoſas multas eminentias atque depreſſiones, quae internam Ventriculorum ſuperficiem nonſolum inaequalem reddunt, ſed iisdem quoque parvo in ſpatio magnam extenſionem conciliant, format. Pars harum depreſſionum Orificia ductuum Venoſorum ſunt, qui in Ventriculorum craſſitie reperiuntur, de quibus ſupra ſermonem inſtitui. Circumferentia magnarum aperturarum baſis Cordis tendinoſa, atque communis quaſi extremitatum Fibrarum carnoſarum, e quibus Ventriculi compoſiti ſunt, Tendo exiſtit.

58. *Valvulae* quae in Ventriculorum Orificiis reperiuntur duplicis ſpeciei ſunt; quaedam Sanguini introitum in Cor concedunt, atque ne per eandem viam iterum exeat, impediunt; quaedam ejusdem e Corde egreſſum permittunt, ſeſeque ipſius in Cor refluxui opponunt. Illae primae

mae ſpeciei Auriculas terminant, iſtaeque ſecundae magnarum Arteriarum oſtia occupant. His Valvularum Semilunarium ſive Valvularum Sigmoïdearum nomen, atque iſtis illud Triglochinum, ſive Tricuſpidum aut Mitralium impoſuere.

59. Valvulae Triglochines ſive Tricuſpides Ventriculi dextri Orificio Auriculari Ventriculi annectuntur, atque in cavitatem ejusdem hujus Ventriculi procedunt. Inſtar trium lingularum in latere quod oſtium Auriculae reſpicit, admodum politarum ſeſe habent, & in latere cavitatis ſive ſuperficiei internae Ventriculi pluribus Membranaceis atque Tendinoſis expanſionibus dotantur, atque in ſuis marginibus inciſae quaſi ſive denticulatae exiſtunt. Valvulae Orificii Auricularis Ventriculi ſiniſtri eadem forma atque ſtructura gaudent; aſt non niſi duae ſunt, & ob aliqualem cum Mitra ſimilitudinem, quam rudes admodum repraeſentant, Mitrales Valvulae vocatae fuerunt.

60. Quinque hae Valvulae admodum tenues ſunt, atque mediantibus pluribus Tendinoſis Funibus carnoſis Ventriculorum Columnis annectuntur. Funes cujuslibet Valvulae duabus Columnis inſeruntur. Inter haſce Valvulas aliae parvae ejusdem figurae inveniuntur. Omnes hae Valvulae in genere etiam Tricuſpides, Valvulae Auriculares ſive Valvulae Venoſae Cordis vocari poſſunt.

61. Valvulae Semilunares ſive Valvulae Sigmoïdeae ſex numero ſunt, in quolibet Ventriculo &

in

in magnarum Arteriarum oſtio tres. Nomen Valvularum Arterioſarum iisdem apte convenit. Inſtar calathorum columbinorum fere fabrefactae ſunt. Cavitates earundem parietem ſive concavitatem Arteriae reſpiciunt, earumque convexitates ad ſe mutuo accedunt. Quando Valvulae hae Microſcopii ope examinantur, in Membranarum, e quibus componuntur, Duplicatione Fibrae carnoſae reperiuntur.

62. Revera ob ipſarum fundorum inſertiones, aſt non ob fluctuantes earundem margines Semilunares ſunt, id eſt Lunam creſcentem referunt; quilibet enim horum marginum duas parvas Lunas creſcentes repraeſentat, quarum duae extremitates in medio marginis ſibi occurrunt, ibique parvae Papillae ſpeciem formant.

63. *Aorta in genere.* Magna Arteria, quae e Ventriculo ſiniſtro egreditur, Aorta vocatur. In exitu parumper dextrorſum procedit, moxque oblique retrorſum incurvatur, quo id, quod Aorta Deſcendens appellatur, formet, de qua in ſequentibus adhuc verba faciam. E medio circiter convexitatis hujus curvaturae tres craſſi Rami exeunt, qui Capiti atque Extremitatibus ſuperioribus Corporis Humani infinitos Ramuſculos largiuntur, quemadmodum Aorta Deſcendens Pectori, Abdomini atque Extremitatibus inferioribus, proſpicit.

64. *Arteria Pulmonalis in genere.* Truncus Arteriae, qui e dextro Ventriculo egreditur, Arteria Pulmonalis audit, quoniam in Pulmonibus

diſtribuitur. Truncus hicce in naturali ſuo in Pectore ſitu mox parumper directe ſurſum tendit, poſtmodumque lateraliter in duos Ramos primarios, pro quolibet Pulmone unum, quorumque iſte, qui ad Pulmonem lateris dextri excurrit, iſto qui ad Pulmonem ſiniſtrum tendit, longior eſt, dividitur. Rationem in ſequentibus invenies.

65. *Auriculae* duo Sacci Muſculoſi ſunt in Cordis baſi, unus ad latus Ventriculi dextri, alter ad latus Ventriculi ſiniſtri ſiti, invicemque mediante Septo interno, & mediantibus Fibris communibus externis fere uti Ventriculi uniti. Unus eorundem quoque Auricula dextra, & alter Auricula ſiniſtra ſalutatur. Interius admodum inaequales, exterius magis plani ſunt, anguſtoque, complanato & dentato margine, qui criſtam Gallinae ſive ſpeciem auris caninae repraeſentat, & cui celebris Anatomicus Leydenſis peculiare quondam Auriculae nomen, tanquam portioni a reliqua, quam Saccum appellabat, diſtinctae, imponere voluit, terminantur. Cum cujuslibet Ventriculi Orificiis, quae ego Orificia Auricularia nominavi, communicant, eorumque oſtium, fere uti iſta Ventriculorum, Tendinoſum eſt.

66. Dextra Auricula ſiniſtra Auricula amplior exiſtit, atque mediante communi & Tendinoſa, apertura quemadmodum ſupra dixi, cum Ventriculo ejusdem lateris congreditur. Duabus adhuc peculiaribus aperturis in unam redadunatis, atque a concurſu ſive occurſu fere directo duarum magnarum

gnarum Venarum quae in eadem terminantur, quaeque Venae Cavae, una ſuperior, & altera inferior, vocantur, formatis gaudet. Dentatus hujus Auriculae margo per ſpeciem apicis obtuſi, qui parvus peculiaris quaſi magni Sacci Proceſſus eſt, atque verſus medium baſis Cordis vertitur, oblique terminatur.

67. Tota interna Cavitatis Auriculae dextrae ſuperficies a quamplurimis prominentibus totis carnoſis lineis, quae parietes ipſius tranſeunt, quaeque mediantibus aliis minoribus, in earundem intervallis oblique admodum diſpoſitis, inter ſe communicant, inaequalis redditur. Priores harum Linearum Truncos quaſi, reliquaeque parvos quaſi Ramos in ſenſum contrarium ſibi invicem oppoſitos conſtituunt. In intervallis, quae carnoſae hae Lineae inter ſe relinquunt, Auriculae craſſities tenuiſſima fereque tranſparens exiſtit, ita ut non niſi immediatus ibidem Tunicae externae atque Tunicae internae Auriculae occurſus, inprimis circum apicem, eſſe videatur.

68. Auricula ſiniſtra in Corpore Humano Sacci ſpecies, ſive receptaculum Muſculoſum mediocriter craſſum, inaequaliter quadratum eſt, in quod quatuor Venae, Venae Pulmonales dictae, hiant, quodque Appendice inſtar parvae Auriculae peculiaris maxime diſtincta gaudet. Saccus hicce interius atque exterius admodum aequalis eſt, ita ut non inconcinne Truncus Venarum Pulmonalium, ipſiusque Appendix Auricula ſi-

niſtra appellari poſſet. Saccus interim & Appendix non niſi unam eandemque communem cavitatem invicem conſtituunt. Unde perbene duas has portiones ſub eodem communi Auriculae ſiniſtrae nomine comprehendere convenit. Parva portio quoque Appendix Auriculae ſiniſtrae in Homine appellari poteſt; in Brutis enim differentia intercedit.

69. Parva haecce portio ſive Auriculae ſiniſtrae Appendix conformatione ab iſta Sacci ſive magnae portionis diverſa gaudet. Exterius parvus quaſi longiuſculus, in latitudine ſua curvatus atque recurvatus, & in tota circum marginum ſuorum circumferentia dentatus Saccus eſt. Interius parti internae Auriculae dextrae ſimilis exiſtit. Tota cavitas communis Auriculae ſiniſtrae in Homine adulto iſta Auriculae dextrae minor eſt. Fibrae carnoſae magnae portionis Auriculae ſiniſtrae per Strata diverſimode diſpoſita alternatim ſeſe decuſſant.

70. *Arteriae & Venae Coronariae.* Cor, praeter magna Vaſa communia, peculiaribus Vaſis, quae Arteriae atque Venae Coronariae audiunt, quoniam earundem Trunci baſin Cordis aliquo modo coronant, praeditum eſt. Arteriae Coronariae duae ſunt, atque ex Aortae origine pullulant; circum Cordis baſin poſtmodum in utrumque latus expanduntur ipſiusque Subſtantiae quamplurimos Ramuſculos largiuntur.

71. Venae Coronariae exterius eandem fere diſtinctionem ſervant; aſt ex parte in Auriculam

lam dextram praecipue, ex parte in Ventriculum ejusdem hujus lateris hiant. In Ventriculum quoque ſiniſtrum, aſt minori in quantitate, & quidem mediantibus Venoſis Ductibus, in Foſſulas Lacunasque inter Ventriculorum horum inaequalitates reperiundas, ſeſe aperientibus exonerantur. Similes quoque Lacunae in Auriculis inter Lineas prominentes, de quibus dixi, inveniuntur. In interna quoque magni Sacci Auriculae ſiniſtrae ſuperficie parva Foramina, quae eundem uſum habere videntur, conſpiciuntur.

72. E duabus Arteriis, raro enim tres adſunt, una in dextro, altera in ſiniſtro tertiae partis anterioris circumferentiae Aortae latere exiſtit. Coronaria dextra inter Cordis baſin atque Auriculam dextram ad planam uſque Cordis Faciem repit, ſicque dimidium coronae ambitum format. Siniſtra Coronaria idem inter Cordis baſin atque Auriculam ſiniſtram efficit; & antequam ſuper baſi circumvertatur, ſupra convexam Cordis Faciem Ramum praecipuum in duorum Ventriculorum interſtitium ablegat. A duorum dimidiorum ambituum duarum harum Arteriarum unione ſimilis Ramus praecipuus, itidem ad Cordis apicem uſque excurrens atque Ramo alterius occurrens, in plana Cordis Facie procedit.

73. Venae Coronariae exterius eodem fere modo diſtribuuntur. Truncus earundem in Auriculam praecipue dextram, mediante peculiari Orificio, quod parva ſemilunari Valvula inſtructum eſt, hiat. Omnes Venae Coronariae earumque Ramuſculi

communicationes inter ſe alunt; ita ut, ſi in unum horum Ramorum, facto prius in eodem parvo foramine, Auriculisque uti etiam magnis Arteriis conſtrictis, flatus immittitur, ventum ſive flatum cuncta Vaſa inflare, imo etiam per Ductus Venoſos in Ventriculos uſque, qui in Experimento hoc intumeſcunt, penetrare videbis.

74. *Situs ſpecialis Cordis.* Fere plane transverſim Diaphragmati incumbit: maxima ipſius portio in ſiniſtram Pectoris cavitatem protenditur, ipſiusque apex verſus oſſeam ſextae Coſtae verae extremitatem vertitur. Baſis dextram Pectoris cavitatem reſpicit, & Auriculae, praecipue Auricula dextra, Diaphragmati incumbunt.

75. Arteriae Pulmonalis origo ſive baſis in naturali hocce ſitu anterius ſummam Cordis partem conſtituit, atque Truncus hujus Arteriae in Plano perpendiculari, quod quis directe Sternum inter atque Dorſi Spinam imaginari ſibi poſſet, reperiri videtur. Portio itaque baſis Cordis in dextram Pectoris cavitatem procedit; reliquum ad apicem uſque in cavitate ſiniſtra reperitur; & hanc ob rationem Mediaſtinum verſus idem hoc latus vertitur.

76. Secundum huncce Cordis ſitum, qui verus atque naturalis in Homine eſt, partes, quae ordinarie dextrae vocantur, potius anteriores, atque iſtae, quae ſiniſtrae appellantur, poſteriores ſunt. Facies inſuper Cordis, quam anteriorem eſſe credidere, naturaliter ſuperior, atque iſta, quam poſteriorem ſibi imaginati ſunt, per conſequens inferior eſt.

77. In-

77. Inferior Facies, quoniam tota quanta Diaphragmati incumbit, valde plana eſt; cum e contrario ſuperior Facies juxta totam longitudinem, ſecundum Septi Ventriculorum directionem pauxillum elevata exiſtat. Ceterum certi termini in communi loquendi uſu recepti non multum obſunt, dummodo nullam falſis ideis occaſionem, deficiente inſtructione atque admonitione praebeant.

78. *Pericardium.* Cor cum omnibus, quae ad illud pertinent, in Membranacea Capſula, quae Pericardium dicitur, includitur. Aliquo modo conica atque Corde multo amplior eſt. Non Cordis baſi, ſed circum magnas Venas ſupra Auriculas, ante earundem in Ramuſculos diviſiones magnarumque Arteriarum Truncis ante earundem diviſiones annectitur.

79. Pericardium e tribus Laminis componitur, quarum media, quae e tribus primaria eſt, ſtricto admodum Filorum Tendinoſorum, admodum gracilium, ſeſeque diverſimode decuſſantium Texto gaudet. Interna Lamina Tunicae Cordis externae, iſtius Auricularum, iſtiusque magnorum Vaſorum continuatio eſſe videtur. Duo Trunci Arterioſi, id eſt, iſte Aortae atque iſte Arteriae Pulmonalis, non niſi una eademque communi Tunica gaudent, quae ambos thecae inſtar, Texto Celluloſo, inprimis in intervallis inter averſam Truncorum unionem atque inter vicinos thecae parietes inveſtitae circumdat. Non niſi parva admodum Venae Cavae inferioris portio in Pericardio reperitur.

80. Lamina media in ſpecie Saccum Pericardii conſtituit. Figura hujus Sacci non ſimpliciter conica eſt, apex admodum rotundus exiſtit, baſisque peculiari inſtar capitelli proceſſu gaudet, qui magna Vaſa, uti ſupra dixi, ample, habitoque reſpectu aeque ample ac altera Sacci portio ratione Cordis circumdat.

81. Pericardium Diaphragmati, non quidem mediante apice, ſed praeciſe mediante portione, quae planae ſive inferiori Cordis Faciei reſpondet, annectitur. Arctiſſime ibidem adhaeret, ita ut diſſectione difficulter admodum inde ſeparari queat. Adhaeſio haecce ultra determinatam portionem, quae Cordis Faciei conformis aliquo modo triangularis eſt, non extenditur; reliquum extenſionis Sacci absque adhaeſione Diaphragmati incumbit.

82. Externa Lamina, aut ut melius dicam, communis Tunica a Mediaſtini Duplicatione formatur. Sacco Pericardii proprio mediante Celluloſi Duplicationis Texti adhaeret. Lamina haecce Saccum circum adhaeſionem Diaphragmatis derelinquit, & in vicinia ſupra ſuperiorem Diaphragmatis Faciem inſtar continuationis Pleurae expanditur.

83. Interna Lamina a quamplurimis parvis inſenſibilibus foraminibus, e quibus continue humor ſeroſus, fere uti in interna Peritonaei ſuperficie exudat, perforatur. Humor hicce poſt mortem pedetentim colligitur, ita ut in Cadaveribus, quae non niſi elapſis aliquot diebus demum

mum aperiuntur, certa illius quantitas ordinarie reperiatur, qui Aqua Pericardii vocatur. Quandoque liquor hic parumper rubicundus reperitur; id quod a ſpecie tranſudationis Sanguinis per Membranam Auricularum quam maxime tenuem accidere poterit.

84. *Uſus in genere.* Cor cum toto hocce eorum, quae ad illud pertinent, apparatu primaria circulationis Sanguinis machina eſt. Duo Cordis Ventriculi tanquam duo Siphones unus ad latus alterius locati, invicemque, acſi unicum tantum corpus conſtituerent, conjuncti, quorumque quilibet tamen duabus Valvulis ſenſu contrario ſibi oppoſitis praeditus eſt, ita ut quaedam, quando Emboli attrahuntur, liquori introitum concedant, atque reliquae, quando iidem intruduntur, eundem expellant, conſiderari debent.

85. Si Siphonum horum parietes ex materia, quae alternatim conſtringi & dilatari poſſet, compoſiti eſſent, Embolis iidem carere poſſent. Id quod in Corde reperimus. Quando Fibrae carnoſae, e quibus Ventriculi ipſius componuntur, ſeſe contrahunt, duas cavitates aequaliter atque directe, minime vero per obliquum inſtar cochleae, ſive in modum contortionis circuitum, quam falſa ſic dicti numeri octonarii idea excogitavit, conſtringunt. Quodſi enim parum ſolummodo attente conſideramus, quam diverſe, & in quam multis locis omnes Cordis Fibrae, quemadmodum indicavi, ſe decuſſant, omnia ad directam, admodum aequalem atque quam maxime

uniformem contractionem efficiendam concurrere clare eluceſcet; aſt magis ſecundum latitudinem atque craſſitiem Cordis, quam ſecundum ipſius longitudinem, ob magnam Fibrarum ttansverſarum aut fere transverſarum quantitatem, quarum numerus iſtum Fibrarum longitudinalium multum ſuperat.

86. Fibrae carnoſae ita abbreviatae Emboli officio funguntur, dum Ventriculos conſtringunt, quo Sanguinem ex iisdem expellant, qui cum impetu verſus Cordis baſin propulſus, Tricuſpides Valvulas ſibi mutuo applicat, Semilunares dimovet atque cum impetu per Arterias & per ipſarum Ramuſculos ceu per totidem elaſticos Tubos curſum proſequitur.

87. *Syſtole.* Sanguis contractione Ventriculorum ita propulſus, poſtmodumque per elaterem Arteriarum compreſſus in Vaſa Capillaria penetrat, tandemque per Venas ad Auriculas revehitur, quae tunc receptuum, veſtibulorum ſive procoetonum inſtar Sanguinem per Venas revectum recipiunt, & ad novam uſque contractionem retinent. Anatomici Cordis contractioni Syſtoles nomen impoſuerunt.

88. *Diaſtole.* Contractio ſive Syſtole Ventriculorum momento poſt ob ipſorum Fibrarum carnoſarum relaxationem ceſſat, dum Auriculae, quae Sanguini Venoſo hoſpitium praebuere, ſuo tempore contractionem inſtituunt, eidem per Tricuſpides tranſitum procurant atque in Ventriculos propellunt, ita ut eorundem parietes a ſe invi-

invicem dimoveat, eorumque cavitatem dilatet. Dilatatio haecce Diaſtole appellatur.

89. *Circulatio.* Hunc in modum Cor mediantibus reciprocis Ventriculorum Auricularumque Syſtolis atque Diaſtolis Sanguinem per Arterias in cunctas Corporis partes propellit, eumque mediantibus Venis ex omnibus hiſce partibus iterum exantlat. Id quod Circulatio Sanguinis nominatur, quae tribus praecipue diverſis modis contingit.

90. Prima Sanguinis circulationis ſpecies quam maxime generalis eſt, in qua omnes fere Corporis Arteriae mediante Syſtole Ventriculorum Cordis replentur, & maxima Venarum pars mediante Diaſtole deplentur.

91. Secunda Circulationis ſpecies penitus oppoſita eſt. In Coronariis Cordis Vaſis reperitur, cujus Arteriae Sanguinem durante Ventriculorum Diaſtole accipiunt, Venaeque eundem durante eorundem horum Ventriculorum Syſtole evomunt.

92. Tertia Circulationis ſpecies iſta eſt, quae in ſiniſtro Cordis Ventriculo contingit, quoniam parva huc Sanguinis portio per Ductus Venoſos tranſit, absque ut Pulmones, quemadmodum totum reliquum Maſſae Sanguinis neceſſe habet, tranſierit.

93. Praeter tres hos diverſos Circulationis modos, in Sanguinis itinere ſingularia quaedam adhuc occurrunt, quae ceu Circulationes peculiares conſiderari poſſunt. Talis Sanguinis per Hepar, per Lienem, per Corpora Cavernoſa Par-

tium Genitalium, atque per Cavernoſos Durae Matris Sinus tranſitus eſt. Non hic de peculiari in Foetu Circulatione mihi ſermo eſt.

PULMONES.

94. *Situs generalis. Figura.* Pulmones duae magnae Maſſae ſpongioſae, in infantia rubicundae, in aetate media cinereae, & in ſenectute caerulantes ſunt, in toto Pectore ita expanſae, ut una cavitatem lateris dextri, alteraque iſtam lateris ſiniſtri occupet; per Mediaſtinum atque per Cor a ſe invicem ſeparatae hisque duabus cavitatibus conformes, id eſt, in latere Coſtarum convexae, ſuper fornice Diaphragmatis concavae, & verſus Mediaſtinum atque Cor inaequaliter complanatae & depreſſae ſunt.

95. Quando Pulmones extra Pectus examinantur, quod aliquo modo extremitatem pedis Bovini, cujus anterior facies verſus Dorſum, poſterior verſus Sternum, atque inferior verſus Diaphragma verteretur, repraeſentent, videmus.

96. *Diviſio. Figura ſpecialis.* Secundum hancce diſpoſitionem in Pulmonem dextrum & in Pulmonem ſiniſtrum dividuntur. Quilibet in duas adhuc aut tres portiones, quae Lobi vocantur, diſtinguitur. Pulmo dexter ſaepius tribus aut duobus cum dimidio, & Pulmo ſiniſter ordinarie non niſi duobus inſtructus eſt. Pulmo dexter ordinarie iſto lateris ſiniſtri, huic Pectoris cavitati atque Mediaſtini obliquitati proportionate major eſt.

97. Pul-

97. Pulmo ſiniſter hoc peculiare habet, quod in inferiore marginis anterioris parte, e regione apicis Cordis, magna dentata inciſura gaudeat, ita ut huncce apicem, etiam in quam maxime violenta inſpiratione nunquam contegat. Cordis apex itaque cum Pericardio ſemper ad Coſtas immediate allidere poteſt; atque Pulmo Cor minime eo, uti vulgo dicitur, modo involvit. Inciſura haec in Anatomicis Euſtachii Tabulis notata eſt.

98. *Structura.* Subſtantia Pulmonis fere tota ſpongioſa, ex infinitis diverſis Membranaceis Cellulis, & ex pluribus Vaſorum ſpeciebus, quae inter Cellulas mediantibus innumeris Ramuſculis diſperguntur, compoſita eſt.

99. *Tunica.* Tota haecce congeries Membrana, quae cujuslibet Pleurae peculiaris continuatio eſt, inveſtitur. Hancce Pulmonis Membranam duplicem eſſe ſtatuunt, aſt id, quod pro interna Membrana venditatur, non niſi Texti Celluloſi, de quo, poſt expoſita Viſceris hujus Vaſa, mox dicam, expanſio atque continuatio exiſtit.

100. *Bronchia.* Vaſa quae Pulmonum Subſtantiam ex parte componunt, trium aut quatuor ſpecierum ſunt, Aërea ſcilicet, Sanguinea & Lymphatica, quibus Nervi addi poſſunt. Aërea Vaſa primariam ipſorum partem conſtituunt, atque Bronchia vocantur.

101. Tubi conici ex infinitis cartilaginoſis fragmentis, ceu totidem circulorum quam maxime

xime irregularium fragmentis, Membrana ligamentoſa atque elaſtica invicem ligatis, & ita diſpoſitis, ut inferiora facillime in ſuperiora ſeſe inſinuent, atque immittantur, compoſiti exiſtunt.

102. Bronchia interius Membrana ſubtili, e qua continue Mucilaginoſum ſerum exudat, inveſtiuntur. In craſſitie hujus Membranae magna parvorum Vaſorum Sanguiferorum quantitas, & ſuper ipſius convexitate multae Lineae longitudinales admodum prominentes, quae ex parte carnoſae, & ex parte e Texto elaſtico compoſitae eſſe videntur, deteguntur.

103. Rami hi per infinitos Ramuſculos in omnes ſenſus dividuntur, qui ſemper imminuendo procedunt, pedetentim ſtructuram ipſarum Cartilaginum amittunt, atque ea proportione, qua Capillares fiunt, membranacei evadunt. Praeter ſubtiles magnae ſeriei horum Ramuſculorum extremitates, omnes ſecundarios Truncos, ne minimis quidem exceptis, undique infinitos ſimiles breviſſimos Capillares Tubos de ſe ſpargere inſuper obſervatur.

104. *Veſiculae Bronchiales.* Quilibet magni hujus numeri parvorum Tuborum Bronchialium in extremitate ſua latior fit, parvamque Membranaceam Cellulam, quae communiter Veſicula appellatur, format. Cellulae hae ſive Folliculi in faſciculos intime invicem conglutinantur. Quilibet parvus Ramus faſciculum extenſioni

tenſioni ſuae atque numero ſuorum Ramuſculorum proportionatum producit.

105. *Lobuli.* Parvi hi Veſicarii ſive Celluloſi Faſciculi Lobuli vocantur. Et quemadmodum magni Rami in parvos Ramulos dividuntur, ita magni Lobuli in plures minores diſperguntur. Cujuslibet Lobuli Cellulae ſive Veſiculae in ſpecie admodum libere inter ſe communicant, aſt Lobulorum communicationem non adeo liberam eſſe videtur.

106. *Textum Interlobulare.* Lobuli per aliam Subſtantiam Celluloſam, quae eosdem peculiari eorundem extenſioni proportionate circumdat, quoque eorundem Interſtitia replet, admodum manifeſte ſeparati eſſe videntur. Subſtantia haec ſpeciem quoque Cellularum Membranacearum irregularium, Cellulis ſive Veſiculis Bronchialibus tenuiorum, laxiorum atque latiorum format.

107. Textum hoc in toto cujuslibet Pulmonis volumine expanditur, Vaginas ſpongioſas ſive Celluloſas, quae Bronchiorum atque Vaſorum Sanguiferorum Ramuſculos circumdant, format, ſupra externam Pulmonis ſuperficiem poſtmodum expanditur, ibique ſpeciem Tunicae Celluloſae ſubtiliſſimae producit, quae generali Pulmonum Involucro applicatur, atque cum eodem unitur.

108. Quando Textum hocce Interlobulare inflamus, Lobulos per compreſſionem venti immiſſi complanari videmus, & quando ventum in Cellulas ſive Veſiculas Bronchiales propellimus,

mus, easdem nonſolum ſtatim intumeſcere facit, ſed quando minima vi protruditur, in Celluloſum Interſtitiorum Textum ſive in Textum Interlobulare ſenſim tranſit. Haec Domini Helvetii Obſervatio eſt.

109. *Rete Vaſculoſum.* Omnes Cellulae ſive Veſiculae Bronchiales a ſubtiliſſimo extremitatum Arterioſarum & Venoſarum Reti, quae hinc & illinc Anaſtomoſes ſive communicationes inter ſe alunt, circumdantur. Maxima evolutionis delicatae hujus atque mirabilis ſtructurae pars illuſtri Domino Malpighio in acceptis referenda eſt.

110. *Vaſa Sanguifera* Pulmonis duplicis ſpeciei ſunt; quaedam communia ſunt, Arteria ſcilicet Pulmonalis, atque Venae Pulmonales; quaedam propria ſive peculiaria ſunt, Arteriae aut Venae Bronchiales audiunt.

111. *Arteria Pulmonalis* e dextro Cordis Ventriculo egreditur. Truncus ipſius fere directe aſcendit, atque verſus Aortae curvaturam in duos Ramos laterales, unum in latere dextro, qui Arteria Pulmonalis dextra dicitur, alterum in latere ſiniſtro, qui Arteria Pulmonalis ſiniſtra vocatur, dividitur. Arteria Pulmonalis dextra infra Aortae curvaturam excurrit, unde longior quam ſiniſtra exiſtit. Ambae verſus Pulmones procedunt, ſeſe ibidem inſinuant, atque mediantibus Ramuſculis iſtis Bronchiorum, quorum iter ſequuntur, fere ſimilibus diſtribuuntur.

112. *Venae Pulmonales.* Poſtquam hae eodem modo in Pulmonibus diviſae fuerunt, in quolibet

libet latere mediantibus duobus magnis Ramis, qui lateraliter in Receptaculum ſive Muſculoſum Auriculae Cordis ſiniſtrae Saccum aperiuntur, ex iisdem egrediuntur.

113. Ramuſculi duarum harum ſpecierum Vaſorum in Pulmone ubique a Celluloſa Interſtitiorum Subſtantia, de qua dixi, circumdantur, quae iisdem quoque ſpeciem Vaginae largitur. Capillares horum Vaſorum Extremitates Rete mirabile Domini Malpighii, de quo modo dixi, producunt. Pulmonalium Arteriarum Ramuſculos iſtis Venarum numeroſiores & ampliores eſſe, modo reliquis Corporis partibùs contrario, in quibus Venae Arterias numero atque craſſitie ſuperant, notandum eſt.

114. *Arteriae & Venae Bronchiales.* Praeter primaria haec Sanguifera Vaſa duo alia adſunt, quae Arteria & Vena Bronchiales vocantur. Arteria per Deſcriptionem quam Dominus Ruyſchius de eadem dedit, inclaruit. Vena Bronchialis per tempus quoddam in dubium vocata fuit, aſt non minus quam Arteria reapſe exiſtit, atque facile demonſtrari poteſt.

115. Duo haec Vaſa admodum gracilia ſunt, atque non niſi ceu Arteriolae atque Venulae, ex Aorta, ex Vena Cava, & ex earundem Ramis eo modo, quem in Tractatu de Arteriis & in iſto de Venis indicavi, pullulantes apparent. Parva haec Vaſa non niſi nutritioni Pulmonis inſervire videntur.

NOTA.

116. Varietas ortus ſive originis Arteriarum Venarumque Bronchialium, inprimis Arteriarum, earundem communicationes ſive Anaſtomoſes inter ſe atque Vaſa vicina, & inprimis ſingularis immediata Arteriae Bronchialis cum Vena Pulmonali communi Anaſtomoſis, ratione Praxis Medicae adeo magni momenti ſunt, ut ea, quae alibi de his dixi, hic repetere, ne Lectorem remittendo diſtraham, admodum congruum duxerim.

117. Arteriae Bronchiales quandoque ab anteriore Aortae deſcendentis ſuperioris parte, quandoque a prima Arteria Intercoſtali, & quandoque ab Arteria Oeſophagea procedunt. Quandoque in utroque latere pro quolibet Pulmone ſeparatim gignuntur; quandoque ſolitarie aut per parvum Truncum communem oriuntur, qui ſeſe dextrorſum & ſiniſtrorſum verſus Aſperae Arteriae Furcam, de qua poſtmodum dicam, dividit, atque Bronchiorum in Ramuſculos diviſionem ſequitur.

118. Arteria Bronchialis lateris ſiniſtri ſaepiſſime ex Aorta pullulat, dum iſta lateris dextri Arteriae Intercoſtalis ſuperioris ejusdem lateris, ob Aortae ſitum, ſoboles eſt. Reperitur etiam una, quae poſterius ex Aorta, prope Arteriam Intercoſtalem ſuperiorem; atque altius quam Arteria Bronchialis anterior egreditur.

119. Arteria Bronchialis ſupra proximam Cordis Auriculam parvum Ramum ablegat, qui cum Coronaria ejusdem lateris Arteria immediatam Anaſtomoſin format.

120. Anno 1719. manifeſtam admodum Anaſtomoſin ſive communicationem inter Ramulos Venae Pulmonalis ſiniſtrae atque Ramulos Arteriae Oeſophageae, quae a prima Arteria Intercoſtali ſiniſtra, conjunctim cum Arteria Bronchiali ejusdem lateris procedebat, vidi.

121. Eodem anno aut anno 1720. communicationem ſive Anaſtomoſin Arteriae Bronchialis ſiniſtrae cum Vena Azygos inveni. Anno 1721. Menſe Aprilis Ramulum Arteriae Bronchialis ſiniſtrae cum corpore hujus Venae Anaſtomoſin alere inſuper obſervavi.

122. Quandoque una Arteria Bronchialis plures Arterias Intercoſtales ſuperiores producit; quandoque plurium Arteriarum Bronchialium quaelibet ſeparatim Arteriam Intercoſtalem largitur.

123. Venas Bronchiales, uti etiam Arterias ejusdem nominis, Galenus jam obſervavit. Venae hae quandoque Ramuli Venae Azygos ſunt, & ex Arcus ipſius ſive curvaturae apice oriuntur. Iſta lateris ſiniſtri quandoque Trunci communis Intercoſtalium ejusdem lateris Ramulus eſt. Venae Bronchiales quandoque Venae Gutturalis Ramuli exiſtunt.

124. *Nervi.* Pulmones multis Nervis inſtructi ſunt, qui ibidem per Fila diſtribuuntur,

omnes Bronchiorum uti etiam Vaſorum Sanguiferorum Ramuſculos comitantur, atque ſupra Cellularum ſive Veſicularum parietes, uti etiam in Tunicis & in cunctis Membranaceis Pulmonum partibus diſtribuuntur. Nervi Sympathici medii atque magni Nervi Sympathici, communiter Nervi octavi Paris ſive Nervi Intercoſtales dicti, retro quemlibet Pulmonem peculiarem implicationem, quae Plexus Pulmonalis dicitur, invicem formant, a quo Fila Nervea procedunt, quae in tranſitu cum Plexu Cardiaco atque Plexu Stomachico communicationem alunt.

125. *Vaſa Lymphatica.* In ſuperficie Pulmonum Hominis, inter Tunicam internam atque Tunicam Celluloſam, veſtigia iſtis Vaſorum Lymphaticorum ſimilia reperiuntur; aſt cave ne fallaris, quando in Pulmonis ſuperficie poſt fortem Lobi inflationem Rete admodum tranſparens apparere videbis; aër enim, qui per Cellulas ſive Veſiculas Bronchiales in Cellulas Interlobulares tranſiit, plures parvos Lobulos a ſe invicem ſeparavit, atque in ſeceſſionis hujus interſtitia ſeſe contulit. Vera Vaſa Lymphatica Pulmonis in Brutis magis conſpiciuntur. In Equo verum Vas Lymphaticum juxta totam magnae portionis unius e marginibus Pulmonum longitudinem repere vidi.

126. *Ligamenta.* Infra cujuslibet Pulmonis Radicem, ita ſemper portionem a ſecundario Arteriae Pulmonalis Trunco, a Truncis Vena-

rum

rum Pulmonalium & a Trunco Bronchiorum formatam vocavi, Membranaceum pauxillum latum Ligamentum reperitur, quod poſteriorem cujuslibet Pulmonis marginem lateralibus Vertebrarum Dorſi partibus, ab hacce Radice ad Diaphragma uſque annectit.

127. *Arteria Aſpera.* Bronchia, de quibus ſupra dixi, magni ex parte Cartilaginoſi & ex parte Membranacei Canalis, qui Arteria Aſpera dicitur, Rami atque Ramuſculi ſunt. Anterius in inferiore Colli parte ſita eſt; inde in Pectus inter duas Pleuras per ſuperiorem Mediaſtini receſſionem retro Thymum deſcendit.

128. Poſtquam ad curvaturam ſive Arcum Aortae pervenit, in duas laterales partes dividitur, quibus Bronchiorum nomen dant, unum in latere dextro & alterum in ſiniſtro, quorumque quodlibet in vicinum Pulmonem ſeſe immergit, ibique modo ſupra indicato dividitur. Bronchium dextri lateris breve eſt, illudque ſiniſtri lateris longum exiſtit, modo Pulmonalibus Arteriis contrario, quarum dextra longa & ſiniſtra brevis eſt.

129. Arteria Aſpera e pluribus Circulorum ſive Orbium Cartilaginoſorum ſegmentis, unus ſupra alterum ita diſpoſitorum, ut Canalis exinde exurgat, qui poſterius ſemiapertus eſt, ubi hicce Canalis Cartilaginoſi defectus molli atque Glanduloſa circumferentiam Canalis abſolventi Membrana compenſatur, formata eſt.

130. Quilibet cunctorum horum Circulorum lineam & ultra latitudine, atque quartam circiter lineae partem craſſitie adaequat. Extremitates eorundem rotundae ſunt. Unus ſupra alterum perpendiculariter per parva interſtitia ita locatus eſt, ut inferior cujuslibet margo ſuperiorem ſui vicini marginem reſpiciat.

131. Omnes hi Circuli mediante Ligamentoſa admodum robuſta atque elaſtica, margini Circulorum annexa Membrana ſibi invicem adhaerent. Tres priores Circulos in unicum unitos & in duobus locis juxta latitudinem ſuam alternatim incurvatos inveni. Quandoque duo in hunc modum continuati reperiuntur.

132. Aſperae Arteriae Canalis interius Membrana peculiari inveſtitur, quae partim carnoſa ſive Muſculoſa, & partim Ligamentoſa eſſe videtur, atque magno parvorum Foraminum plus minusve inſenſibilium numero perforatur, e quibus mucilaginoſus continue liquor exudat, qui internam Aſperae Arteriae ſuperficiem contra aëris, quem inſpiramus, acrimoniam defendere poteſt.

133. Liquor hic ex parvis Granis Glanduloſis, imprimis vero e Granis parumper majoribus, in craſſitie Membranae cujus externa ſive poſterior ſuperficies Membranae robuſtae Canalem finit, atque defectui portionis Circulorum Cartilaginoſorum ſupplet, diſperſis provenit. Eadem fere ſtructura in Ramuſculis uſque ad eorundem extremitates proportionate reperitur.

134.

134. Cuncta e quibus Pulmones potiſſimum componuntur Vaſa, tam Aërea, id eſt, Bronchia, quam Sanguinea, Arteriae ſcilicet atque Venae Pulmonales, Arteriae & Venae Bronchiales, ubique in hoc Viſcere ſe invicem comitantur.

135. Ordinarie ad ultimos Ramuſculos uſque, hunc in modum diſpoſitae ſunt, ut Truncus ſecundarius ſive Ramulus Bronchii inter Truncum ſecundarium ſive Ramulum Arteriae Pulmonalis, atque Truncum ſecundarium ſive Ramulum Venae Pulmonalis reperiatur. Vaſa Bronchialia Bronchiis immediate agglutinantur. Tria haec Vaſa quibusdam in locis ita diſponuntur, ut cuncta tria ſeſe attingant, triangulareque ſpatium inter ſe relinquant.

136. Bronchia in magnum admodum Ramuſculorum numerum dividuntur. Ultimi Ramuli Pediculi parvorum Lobulorum fiunt. Lobuli ſemper angulares, oblongi, lati, anguſti, &c. ſunt. Pediculi inter Lobulos alios Pediculos membranaceos, minores, admodum breves, quique Veſiculas atque Cellulas Bronchiales attingunt, earumque continuationes ſunt, ablegant. Trunci ſecundarii atque Ramuli Bronchiorum immediate adhuc e convexitate ipſorum parietum quamplures horum parvorum Pediculorum producunt.

137. Quando Pulmones inflantur, Cellulae Bronchiales ſuperficiei externae Pulmonum quam maxime vicinae inſtar parvarum portionum Ve-

ſicularum rotundarum ſeſe ſiſtunt. Id quod, ut omnibus Cellulis Bronchialibus in genere Veſicularum nomen datum fuerit, occaſionem ſuppeditavit, quamvis omnes, iſtis de quibus modo dixi exceptis, angulares exiſtant.

138. Quando Pulmo, absque ut infletur, examini ſubjicitur, Cartilaginoſi ibi Bronchiorum Circuli ita ſibi invicem vicini reperiuntur, ut anguſtiſſimus e duobus Circulis vicinis in alterum parumper immittatur; quando portio Bronchiorum duabus extremitatibus extenditur, Circuli hi a ſe invicem removentur, & hocce medio Canalis Bronchialis elongatur, qui, extenſione ceſſante, elaſticae ſuae Membranae elatere ſtatim iterum abbreviatur.

139. Quando portio Arteriae aut Venae Pulmonalis in eodem hocce Pulmone juxta totam longitudinem aperitur, quamplurimae rugae transverſae ibidem reperiuntur, quae, quando haec Vaſa juxta longitudinem extenduntur, obliterantur. Obſervationem hancce Dominus Helvetius dedit.

140. Mediante hacce ſtructura nonſolum omnes Bronchiorum Ramuſculi, ſed etiam omnes iſti Arteriarum atque Venarum Pulmonalium ſemper eandem in Pulmone inflato & in Pulmone flaccido directionem ſervant. Simpliciter abbreviantur, absque ut magis contortae, aut plicatae fiant. Hunc in modum Vaſa haec in exſpiratione elongantur, & in inſpiratione abbreviantur.

NOTA.

N O T A.

141. Tria haecce Vaſa in ſpecie Vaginae quaſi Celluloſae, quae omnes eorundem Ramuſculos comitatur, invicem includuntur. Non niſi Cellularum Interlobularium, id eſt, Texti Celluloſi interſtitiorum Lobulorum continuatio eſt. Interim Pelliculae, quae idem componunt, modo magis regulari, & magis juxta longitudinem quam alibi circum haecce Vaſa diſpoſitae ſunt, ita ut veram Vaginam formare videantur.

142. Quando mediante Tubo, quem adeo alte, ut Truncum Vaſorum ſive Truncum Bronchiorum immediate tangat, introduximus, ventum immittimus, aër ibidem juxta totam longitudinem in Cellulas, Truncos hos ſive Ramulos hoſce proxime circumdantes repit; quodſi vero inflationem continuamus, ubique in Interlobulare Textum procedit.

143. *Glandulae Bronchiales.* In prima Aſperae Arteriae Furca, in ipſo Furcae angulo, anterius atque poſterius, Glanduloſa quaedam, molliuſcula, irregulariter rotunda, caerulantis aut nigricantis coloris Corpora, quaeque Texto quod ex parte iſti Thymi, ſuperius deſcripti, partimque iſti Glandulae Thyroïdeae, de qua infra ſermo erit, ſimile eſt, reperiuntur. Similia in cujuslibet Bronchiorum in Ramuſculos diviſionis origine inveniuntur; aſt proportionate imminuuntur, atque minora evadunt. Glan-

dulae hae Bronchiis immediate anne&tuntur, Interlobularique Texto involvuntur. Mediantibus parvis aperturis cum Bronchiorum cavitate communicationem alere videntur.

NOTA.

144. Arteria Aſpera pluribus Membranis ſive Tunicis, quemadmodum ſupra innui, praedita eſt. Extima & quae communis vocatur, Aſperam Arteriam in Pectore involvit; extra Pectus vero prima haecce Tunica ab Aponevroticis Muſculorum Colli Expanſionibus originem ſuam ducit. Inter hancce atque ſequentem Tunicam Glanduloſa Grana, de quibus ſupra dixi, includuntur.

145. Secunda Membrana ſive Tunica eidem propria eſt. Celluloſa exiſtit, atque Tunicae Celluloſae Pulmonum continuatio eſt. Pelliculae hujus Tunicae Circulis Cartilaginoſis quam maxime vicinae iisdem Perichondrii externi loco ſunt. Tertia Membrana interius conſpicitur. Cartilaginibus itidem fortiter adhaeret, iisque etiam Perichondrii interni loco eſt.

146. Quarta Membrana iſta eſt, quae ſupplementum Canalis Cartilaginoſi Arteriae Aſperae format. E duabus praecipue Laminis ſive Stratis partim Muſculoſis & partim Tendinoſis, quorum externum ſive poſterius e Fibris longitudinalibus, internum ſive anterius e Fibris transverſis compoſitum eſt, conflatur. Membrana haecce a parvis Granorum Glanduloſorum ſupra indi-

indicatorum Tubis perforatur, quae, quando comprimuntur, liquorem ſuppeditant, & quando Microſcopii ope examinantur, Veſicaria ſive Follicoſa, fere uti iſta Ventriculi, eſſe videntur.

147. Ligamentum, quod inter quemlibet Circulum Cartilaginoſum intercedit, admodum forte atque elaſticum exiſtit. Quodlibet horum Ligamentorum duabus Cartilaginibus limitatur, nec ullam inter ſe communicationem alunt. Marginibus Cartilaginum annectuntur, fere uti Muſculi Intercoſtales Coſtis inſeruntur.

148. Bronchia ea proportione, qua in Maſſam Pulmonum penetrant, Cartilagines ſuas amittunt; aſt Muſculoſae Domini Morgagni Lineae ſive Columnae ſemper aeque poſt, quidquod quandoque melius quam ante apparent. Duo quoque Plana ſupra indicata ibi conſpiciuntur. Ibidem adhuc diſtincte admodum, interdum absque Microſcopio, multa parva foramina cernuntur, quae ab interiori extrorſum in Pediculos Lobulorum atque in Bronchiales ſive Veſicarias Cellulas, quae Bronchia immediate circumdant, aperiuntur.

149. *Uſus.* Reſpiratio duabus Organorum ſpeciebus abſolvitur, quorum quaedam ceu activa & reliqua ceu paſſiva conſiderari poſſunt. Pulmones ad ſecundam ſpeciem pertinent. Prima Diaphragma potiſſimum atque Muſculos Intercoſtales comprehendit.

150. Simulac Intercoſtales Muſculi ſeſe contrahunt, Arcus ſtatim Coſtarum conjunctim cum Sterno

Sterno elevantur, & a ſe invicem ſecedunt; unde Pectoris capacitas in utroque latere, & a poſteriori antrorſum augetur.

151. In eodem momento Diaphragma mediantibus duobus motibus, qui ſibi contrarii eſſe videntur, motu ſcilicet contractionis Fibrarum carnoſarum Diaphragmatis, atque motu dilatationis Coſtarum, quibus annexum eſt, complanatur. Cum externa Pectoris ſuperficies exinde quaſi augeatur, Bronchiorumque cavitas eodem tempore & eodem hoc medio minus reſiſtat, aër nos ambiens preſſioni externae cedit, atque in omnia ſpatia, ubi tunc preſſio ceſſat, id eſt, in Aſperam Arteriam atque in omnes Bronchiorum Ramuſculos ad Veſiculas uſque ruit. Id quod Inſpiratio vocatur.

152. Motus Inſpirationis momentaneus tantum eſt; in inſtanti ceſſat, quoniam Muſculi Intercoſtales relaxantur, Coſtaeque mediante elatere ipſarum Ligamentorum atque mediante iſto earundem portionum Cartilaginoſarum in priſtinum ſuum ſitum revertuntur. Ultimus hicce motus, quo mediante Coſtae deprimuntur, atque ad ſe mutuo accedunt, Exſpiratio audit.

153. Arteriae & Venae Pulmonales quae Bronchia in omnibus ipſorum in Ramuſculos diviſionibus uſque circum Veſiculas comitantur, ad Sanguinem Venoſum per flexuoſos earundem extremitatum Capillarium receſſus ſive anguſtias vehendum, hocque modo eidem ad minimum

tres

tres mutationum ſive modificationum ſpecies, quae ſequentes ſunt, conciliandas inſerviunt.

154. Prima eſt, ut ibidem contundatur, conteratur & in pulverem quaſi redigatur; ſecunda, ut mediante tranſpiratione Pulmonali, quae communiter Halitus appellatur, aliqua Seri quantitate privetur. Tertia denique eſt, ut ibidem, ab impreſſione aëris, qui huc pertingit, ut ita dicam, iterum vivificetur; ſive nunc hic aër eidem penitus immiſceatur, ſive ſubtiles eidem particulas, quarum Vehiculum tantum conſtituit, afferat; ſive tandem Sanguinem, qui circum Veſiculas ſive Cellulas Bronchiales per Rete Vaſculoſum fertur, tantum comprimat atque conquaſſet.

155. Cartilagines Aſperae Arteriae atque iſtae Bronchiorum in genere ad Canalem, qui compreſſione deprimi nequeat, & nihilominus certis preſſionis aut impulſionis motibus, absque ut frangatur, cedere poſſit, formandum inſerviunt. Quoniam Cartilagines hae integros Circulos ſive Annulos non abſolvunt, earumque defectui ab elaſticis Membranis ſuppletur, motum dilatationis atque conſtrictionis, qui ad diverſos vocis ſonos formandos proprius exiſtit, concedunt. Una alteri mediantibus certae latitudinis elaſticis Ligamentis, quae reciprocam Bronchiorum longitudinem atque abbreviationem in motibus Reſpirationis faciliorem reddunt, annectuntur.

NO-

NOTA.

156. Nullam hic de Larynge, qui ordinarie pro ſuperiore Aſperae Arteriae parte habetur, mentionem injicio, Deſcriptionem illius ad Tractatum de Capite, cum quo pars haec peculiarem reſpectu Linguae connexionem alit, relego. Eo magis id facio, quoniam eidem Tractatui id quod Collum reſpicit adjicio, cum ipſius materia non adeo prolixa ſit, ut peculiaris inde Tractatus formari poſſit, quamvis in generali Corporis Humani diviſione inter Caput atque Pectus ſeorſim naturaliter ſeſe praeſentet.

OESOPHAGUS.

157. *Situs. Figura.* Oeſophagus Canalis partim Muſculoſus & partim Membranaceus eſt, qui retro Aſperam Arteriam & ante Dorſi Vertebras a medio circiter Colli ad inferiorem uſque Pectoris partem locatur, ubi per peculiarem parvi Muſculi ſive Muſculi inferioris Diaphragmatis aperturam in Abdomen tranſit, & in ſuperiore Ventriculi Orificio finitur.

158. *Structura. Tunicae.* E pluribus Tunicis, fere uti Ventriculus, cujus continuatio eſt, componitur. Prima in Pectore non niſi a Duplicatione portionis poſterioris Mediaſtini formatur. Supra Pectus & in Collo deficit, ubi Texti Celluloſi partium vicinarum continuatio non niſi communem Oeſophagi Tunicam conſtituit.

159. Secunda Tunica Muſculoſa, e diverſis Fibrarum carnoſarum Stratis compoſita eſt. Extimae

timae quoad maximam partem longitudinales exiſtunt, nec omnes ab uno ad alterum uſque extremum continuantur. Sequentia Strata oblique transverſa, iſta quae ſequuntur, magis transverſa ſunt, internaque in contrarium ſenſum oblique feruntur. Cuncta pluribus in locis admodum irregulariter, absque ut ſpirales aut annulares ſint, ſeſe decuſſant.

160. Tertia Tunica Nervea vocatur, iſtique Ventriculi atque Inteſtinorum ſimilis eſt. Diverſimode juxta longitudinem plicatur, quoniam Muſculoſa amplior exiſtit, & a filata, albicanti, molliuſcula & ſubtili Tela, inſtar ſpeciei goſſypii circumdatur. Quando Xylina haecce Tela aquae immergitur, intumeſcit atque craſſa evadit.

161. Quarta ſive interna Tunica cum iſta Inteſtinorum aliqualem ſimilitudinem alit, excepto quod Papillis admodum parvis & admodum brevibus loco Texti Villoſi inſtructa ſit. Itidem ut tertia juxta longitudinem plicatur; ita ut Oeſophagus transverſim diſciſſus Tubum in alio Tubo incluſum repraeſentet. Viſcoſa continue Lympha ex Tunicae hujus Poris exudat.

162. Oeſophagus ab origine ſua pedetentim verſus latus ſiniſtrum fertur, & naturaliter juxta extremitatum ſiniſtrarum Cartilaginum Arteriae Aſperae longitudinem excurrit. In alio loco de Glandula Thyroïdea & de Glandulis retro medium Oeſophagi ſitis dicam, Pharyngem quoque, uti etiam Laryngem, ex rationibus quas indicabo, ad Capitis Hiſtoriam relego.

DUCTUS

DUCTUS THORACICUS.

163. Tenuis admodum & tranſparens Ductus eſt, qui a Receptaculo Lacteo juxta longitudinem Spinae Dorſi inter Venam Azygos atque Aortam, ad quintam usque Dorſi Vertebram aut altius aſcendit; ibi retro Aortam ſiniſtrorſum excurrit, & retro Venam Subclaviam ſiniſtram aſcendit, ubi in quibusdam in ampullam & in aliis in plures redadunatos Ramos deſinit, & in poſteriorem Venae Subclaviae partem prope externum Jugularis internae latus aperitur.

164. Canalis hic multis Valvulis ſemilunaribus, ab inferiori ſurſum ſpectantibus inſtructus eſt. Ipſius in Vena Subclavia in Corpore humano apertura loco ſemilunaris Valvulae a pluribus Pelliculis contegitur, quarum diſpoſitio Chylum huc verſus Venam Cavam progredi permittit, atque, ne Sanguis eodem tempore in huncce Canalem repat, impedit. Quandoque duplex, in quolibet latere unus, exiſtit, & quandoque a Pampiniformibus Appendicibus comitatur.

FINIS PRIORIS TOMI QUARTI PARTIS.

ERRATA.

Pag. 180. Lin. 26. & 27. attanem, leg. attamen.
pag. 178. lin. 1. & penult. Pubis, leg. Pubes.
pag. 200. lin. 7. hunce, leg. huncce.
pag. 216. lin. 21. *poſt* Texti, adde. continuatione.
pag. 218. lin. 4. ttansverſarum, leg. transverſarum.
pag. 219. lin. 15. deplentur, leg. depletur.
pag. 223. lin. 14. quoque, leg. quaeque.